

24/237

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

SKUPŠČINA SFRJ

STENOGRAFSKI ZAPISKI

ZVEZNI ZBOR

4. SEJA
5. NOVEMBRA 1974

Izdaja: Služba za dokumentaciju skupščine SFRJ. Odgovorni urednik Borislav Stančić, urednik Branislav Ilić.
Beograd, Trg Marxa i Engelsa 13, tel. 339 651.

Tiska: Dopisna delavska univerza Univerzum v Ljubljani, Parmova 39, tel. 312 133.

VSEBINA

Pred dnevnim redom:

1. Odobritev zapisnika 3. seje zveznega zbora (8. oktobra 1974)	5
2. Določitev dnevnega reda	5
3. Delegatska vprašanja	5

Dnevni red:

1. Temelji proračuna federacije za leto 1975 ..	8
2. Predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974	24
3. Predlog zakona o spremembah in dopol- nitvah zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974	25
4. Predlog zakona o svetu federacije	25
5. Predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade	26
6. Poročilo zveznega izvršnega sveta o raz- merah na poplavljenih območjih in storjenih ukre- pih	27
7. Predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ	31
8. Zaključni račun in poročilo o delu zvezne direkcije za rezerve živil za leto 1973 (umaknjeno z dnevnega reda)	31
9. Poročilo o delu carinske službe v letu 1973 ..	36

Priloge:

1. Temelji proračuna federacije za leto 1975 ..	37
2. Poročilo o izvrševanju proračuna federacije od januarja do septembra 1974	48

3. Poročilo zveznega izvršnega sveta s seje 11. oktobra 1974	55
4. Poročilo odbora zveznega zbora za prora- čun federacije o temeljih proračuna federacije za leto 1975 in poročilu o izvrševanju proračuna federacije od januarja do septembra 1974	56
5. Poročilo odbora zveznega zbora za druž- benoekonomske odnose o temeljih proračuna fede- racije za leto 1975 (intervencije v gospodarstvu) ..	57
6./7. Poročilo odbora zveznega zbora za prora- čun federacije o predlogu sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974 in predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974	57
8. Obrazložitev predloga sprememb in dopol- nitev proračuna federacije za leto 1974	58
9. Poročilo zakonodajno-pravne komisije zveznega zbora o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna federa- cije za leto 1974, predlogu odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ in predlogu odloka o zaključnem računu zvezne direkcije za rezerve živil	67
10. Poročilo komisije skupščine SFRJ za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna fede- racije za leto 1974	67
11. Obrazložitev predloga zakona o spre- membah in dopolnitvah zakona o izvrševanju pro- računa federacije za leto 1974	68
12. Poročilo zakonodajno-pravne komisije zveznega zbora o predlogu zakona o svetu federacije z amandmaji	69

13. Amandma zveznega izvršnega sveta k predlogu zakona o svetu federacije	71
14. Poročilo komisije skupščine SFRJ za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije o predlogu zakona o svetu federacije . . .	71
15. Obrazložitev predloga zakona o svetu federacije	72
16. Predlog skupine delegatov zveznega zbora zveznemu izvršnemu svetu, da poroča zboru o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih	72

17. Poročilo odbora zveznega zbora za proračun federacije o predlogu odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ	73
18. Poročilo odbora zveznega zbora za proračun federacije o delu carinske službe v letu 1973	73
19. Zapisnik 4. seje zveznega zbora skupščine SFRJ	74

Govorniki:

Buškot Boško 29, 30
Bilan Stipo 17
Bulatović Branko 21
Cemović Momčilo 8
Franko Ivan 25
Hadži Vasilev Kiro 26, 33
Hasimbegović Dedo 34
Ipač Jožef 18
Kapus Jože 21
Komatina Radomir 35
Kuzmanovski Tome 30
Ljubičić Nikola 10
Logožar Ladislav 8
Ludviger Emil 15

Minić Miloš 19
Pepovski Svetozar 6
Popović Ljubiša 7, 32, 34
Radić Mara 13
Raić Ana 31, 32
Rakovac Dušan 24
Simović Milan 16, 27
Stadina Lucijan 7
Tomić Zora 27, 30
Vučković Milorad 26
Vukadinović Spasoje 31, 32, 33, 34
Zečević Miodrag 33
Zečić Ljubomir 22, 34

ČETRТА SEJA ZVEZNEGA ZBORA

(Začetek seje 5. novembra 1974 ob 9.05.)

PREDSEDUJE
PREDSEDNIK ZBORA DANILO KEKIĆ

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ (SAP Vojvodina):

Začenjam 4. sejo zveznega zbora skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Ugotavljam, da imamo kvorum in da zbor lahko veljavno sklepa.

Delegati Tatjana Obradović, Henrik Selić, Agica Jakupović, Nikola Samardžić in Vjera Kovačević so me obvestili, da ne morejo prisostvovati današnji seji zbora.

Zapisnik 3. seje ste prejeli.

Ima kdo kako pripombo k zapisniku? (Ne.)

Ker ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik odobren.

V vabilu za današnjo sejo ste prejeli predlog za naslednji dnevni red:

1. temelji proračuna federacije za leto 1975,
2. predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974,
3. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974,
4. predlog zakona o svetu federacije,
5. predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade,
6. predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ,

7. zaključni račun in poročilo o delu zvezne direkcije za rezerve živil v letu 1973,

8. poročilo o delu carinske službe v letu 1973.

Pred štirimi dnevi je skupina delegatov iz Socialistične republike Bosne in Hercegovine predlagala, da sprejmemo na dnevni red današnje seje zbora tudi:

poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih.

Včeraj je dal tak predlog tudi odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko.

Ali zbor sprejme dopolnitev dnevnega reda s predloženo točko? (Da.)

Ker je zbor sprejel to dopolnitev dnevnega reda, predlagam, da postane poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih šesta točka dnevnega reda, prejšnja šesta, sedma in osma točka dnevnega reda pa postanejo sedma, osma in deveta točka dnevnega reda.

Zbor je torej sprejel predloženi dnevni red.

Preden začnemo obravnavati dnevni red, bomo poslušali odgovore na delegatska vprašanja.

Delegati zveznega zbora skupščine SFRJ Sinan Hasani (SAP Kosovo), Milan Simović (SR Srbija) in Stipo Bilan (SR Bosna in Hercegovina) so postavili naslednje vprašanje:

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić je 12. julija

v odboru za zunanjo politiko in 23. julija v zveznem zboru, neposredno po začetku ciprske krize, vsestransko obvestil delegate o odnosih Socialistične federativne republike Jugoslavije s sosednimi državami in o ciprski krizi.

Prosimo, da zvezni sekretar za zunanje zadeve seznaní zbor z novimi momentí glede odnosov Socialistične federativne republike Jugoslavije s sosednimi državami in s tem, kako ocenjuje zvezni sekretariat za zunanje zadeve najnovejši razvoj na tem področju?

Odgovoril bo podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

Tovariš Miloš Minić je sicer nujno zadržan, vendar bo odgovoril še na današnji seji.

Tovariš Ljubiša Popović, delegat v zveznem zboru, je postavil zveznemu izvršnemu svetu naslednje vprašanje:

Kakšno je stališče zveznega izvršnega sveta do ukrepov vlade Zvezne republike Nemčije za zmanjšanje višine dodatkov za tiste otroke naših delavcev, na začasnem delu v Zahodni Nemčiji, ki živijo v domovini?

Na vprašanje bo odgovoril tovariš Svetožar Pepovski, član zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega komiteja za delo in zaposlovanje.

Besedo ima tovariš Svetožar Pepovski.

SVETOZAR PEPOVSKI, član zveznega izvršnega sveta:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, slišali ste vprašanje delegata Ljubiše Popovića, člana tega zbora.

Na to vprašanje bom zdaj na kratko odgovoril.

Stališče zveznega izvršnega sveta do predvidenih ukrepov ZR Nemčije, o katerih govori delegat Ljubiša Popović, je bilo, naj bi ostalo načelo enakega ravnanja z otroki naših delavcev v tujini ne glede na to, kje otroci živijo — v ZR Nemčiji ali v Jugoslaviji. Toda zaradi težnje ZR Nemčije, ki bi celo odpovedala celotni sporazum, samo da bi uresničila svoje stališče o otroškem dodatku za otroke zunaj Zvezne republike Nemčije, je zvezni izvršni svet, ker ni želel, da bi bile ogrožene druge pravice socialnega zavarovanja številnih jugoslovanskih delavcev in njihovih družin, moral sprejeti nekakšno kompromisno rešitev.

Po več pogovorih je prišlo do dogovora, naj bi vprašanje otrok, ki živijo v Jugoslaviji, uredili s posebnim sporazumom.

Če ne bo veljal že konec letošnjega leta, bo ZR Nemčija od 1. januarja do začetka veljavnosti spremenjenega sporazuma o otroških dodatkih plačevala največje zneske, ki so določeni v dogovorih s Španijo, Grčijo in drugimi državami zunaj skupnega

trga (na katerih delavce se ta spremenjena politika otroških dodatkov ne nanaša).

S tem, da je zvezni izvršni svet sprejel spremembe in dopolnitve sedanjega sporazuma, pa ni spremenil načelnega stališča.

Ker niso hoteli podpisati sporazuma, ki pomeni v bistvu odpiranje poti za neenako ravnanje z otroki delavcev, ki delajo v tujini, je zvezni izvršni svet ponudil ZR Nemčiji, naj, če želi, odpove le določbe sporazuma, ki se nanašajo na otroški dodatek, nato pa naj sklene nov sporazum o otroškem dodatku. Lahko pa bi tudi odpovedali ves sporazum in sklenili novega brez določb o otroških dodatkih, pod pogojem, da ZR Nemčija zagotovi, da bo ta sporazum začel pravočasno veljati, da ne bi naši delavci v ZR Nemčiji in njihove družine izgubili splošnih pravic iz socialnega zavarovanja. Druga stran ni privolila v delno odpoved sporazuma in v primeru sklenitve novega sporazuma brez določb o otroškem dodatku ni hotela dati jamstva, da ne bi mogle biti ogrožene druge pravice v času, dokler ne bi začel veljati novi sporazum.

Zvezni izvršni svet obžaluje, ker je s temi spremembami in dopolnitvami sporazuma o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo okrnjeno dosedanje načelo enakega ravnanja z otroki naših delavcev glede višine otroških dodatkov in poudarja, da bo v mejah svojih možnosti vselej vztrajal pri načelu, ki izhaja že iz same institucije zavarovanja oziroma pri načelu enakih pravic za enake obveznosti.

Zvezni izvršni svet pa hkrati pričakuje, da bo nemška stran v bližnjih pogajanjih za sporazum o višini otroških dodatkov za otroke, ki živijo v SFRJ, pokazala kar največjo prožnost in razumevanje s stališča omenjenih načel in s stališča dejanskih stroškov vzdrževanja otrok v SFRJ, zlasti stroškov in problemov otrok delavcev, ki živijo ločeno od enega ali obeh staršev.

Zvezni izvršni svet tudi poudarja, da nekoliko nižji stroški vzdrževanja otrok v SFRJ ne morejo biti osnova za neenako ravnanje z otroki delavcev na tem področju socialnih dajatev. Neznatna materialna korist od dveh različnih ravnanj z otroki delavcev v ZR Nemčiji ne bo nikoli mogla nadomestiti škodljivih posledic takšnega odstopanja od načela enakega ravnanja za enake obveznosti. To predvsem zato, ker so na današnji stopnji razvoja mednarodnega sodelovanja na področju dela materialne koristi imigracijskih držav neprimerno večje kot koristi emigracijskih držav.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Ali je delegat Ljubiša Popović zadovoljen z odgovorom?

Besedo ima delegat Ljubiša Popović.

LJUBIŠA POPOVIĆ (*SR Bosna in Hercegovina*):

Zadovoljen sem z odgovorom, želim pa postaviti dve dopolnilni vprašanji, kar mi poslovník omogoča.

Iz odgovora tovariša Pepovskega, ki ga je dal v imenu zveznega izvršnega sveta, namreč izhaja, da je bila naša stran postavljena pred alternativo ali-ali: ali boste sprejeli neugodnejše obravnavanje otrok, ki ne živijo v Nemčiji, ali pa bomo odpovedali konvencijo o socialnem zavarovanju v celoti, se pravi, tudi za področje zdravstva, pokojninskega in invalidskega zavarovanja in otroških dodatkov.

Zato vprašam predstavnika zveznega izvršnega sveta:

Ali nimajo mednarodne konvencije nobenega obrambnega mehanizma, ki bi preprečeval, da se odpove konvencija v celoti, če pride do spornih vprašanj v zvezi z eno samo njihovo določbo?

Takšno stališče je lahko opravičilo, da se tudi jutri ali pojutrišnjem zgodi, da se pod podobnimi pogoji odpovedo doseženi sporazumi na področju zdravstvenega zavarovanja ali pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Drugo dopolnilno vprašanje:

Kakšno je mnenje zveznega izvršnega sveta o tem, ali bodo ti ukrepi morebiti pospešili odhod otrok, ki živijo v domovini, v tujino?

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi tovariš Svetozar Pepovski takoj odgovoriti na vprašanje?

Predsednik zveznega komiteja za delo in zaposlovanje Svetozar Pepovski je odgovoril na obe dopolnilni vprašanji delegata Ljubiše Popovića.¹

Želi še kdo postaviti kakšno vprašanje zveznemu izvršnemu svetu, predstojnikom zveznih upravnih organov ali funkcionarjem skupščine SFRJ?

Besedo ima Lucijan Stadina.

LUCIJAN STADINA (*SR Slovenija*):

Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik, dovolite mi, da postavim predstavnikom zveznega izvršnega sveta naslednje vprašanje:

Ladjarska podjetja v Jugoslaviji se v okviru svojega poslovanja na svetovnem trgu srečujejo s problemom dvojnega obdavčenja dohodka. Posamezne države, med njimi tudi naše prijateljske države v razvoju, zaračunavajo posebno takso za vsak tovor, ki ga

pripeljejo v njihove luke ali odpeljejo iz njihovih luk. Te takse morajo plačevati ladje vseh držav razen tistih, ki so podpisale medsebojni sporazum o odpravi dvojnih taks. Takšni sporazumi se navadno sklenejo na podlagi vzajemnih ugodnosti.

Naša država je doslej že podpisala nekaj takšnih meddržavnih sporazumov, vendar njihovo število še zdaleč ne zadovoljuje. Za naša ladjarska podjetja je zlasti neugodno dejstvo, da takšnih sporazumov še nismo podpisali predvsem z državami, v katere naše ladje plujejo največkrat in so tudi dohodki ladjarskih podjetij največji. Tu lahko predvsem naštejemo prijateljske države: Indijo, Sri Lanko, Bangladeš, Kitajsko, Pakistan in vrsto drugih.

Po drugi strani pa smo take sporazume že sklenili z državami, kamor naše ladje redko plujejo, na primer z Norveško, Dansko, ali pa z državami, ki sploh nimajo svojega morja, kot je Švica. Ni treba posebej poudarjati, da takšno dvojno zaračunavanje takse, ki znaša 5 do 10 odstotkov celotnega dohodka od prevoza, odvisno od predpisov posameznih držav, negativno vpliva na finančne rezultate poslovanja ladjarskih podjetij in njihovo konkurenčno sposobnost na svetovnem trgu. Zato združenja jugoslovanskih ladjarjev že od leta 1968 opozarjajo zvezne organe, zvezni sekretariat za finance, zvezni sekretariat za zunanje zadeve, zvezni sekretariat za zunanjo trgovino in zvezni sekretariat za promet in zveze na ta problem in prosijo, da v meddržavnih pogajanjih in podpisovanjih medsebojnih trgovinskih sporazumov vnašajo v pogodbe in sporazume tudi tako imenovano pomorsko klavzulo in določbo o odpravi dvojnega zaračunavanja taks.

Prosim za odgovor na naslednja vprašanja:

1. Kaj je bilo doslej storjeno v zvezi s tem in v čem so težave, da imamo tako malo sporazumov?
2. Ali bo sedanji zvezni izvršni svet pospešil pogovore za podpis teh sporazumov o odpravi dvojnega zaračunavanja taks, in to zlasti z državami, kamor naše ladje največ plujejo in s katerimi imamo sicer dobre politične in ekonomske odnose?
3. Kakšno bo stališče oziroma kako bo zvezni izvršni svet ukrepal, če kakšna država ne bo hotela podpisati sporazuma?

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi morda kdo od članov zveznega izvršnega sveta takoj odgovoriti na vprašanja? (Ne.)

Odgovor na vprašanja bomo slišali na prihodnji seji zbora.

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Ladislav Logožar.

¹ Odgovora sta na razpolago v avtentični izdaji stenografskih zapiskov v skladu s poslovníkom skupščine SFRJ.

LADISLAV LOGOŽAR (SR Hrvatska):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, vprašanje postavljam s soglasjem Socialistične republike Hrvatske in zahtevo zagorsko-medjimurske regije, kjer živim. Gre namreč za terjatev tečajnih razlik, ki so nastale v času varčevanja z devizami in ki so bile posledica devalvacije in spremenjene dinarske paritete.

Naše območje, zagorsko-medjimurska regija, ima nad 26 000 delavcev zaposlenih v tujini. To je manj razvita regija: od petih občin so štiri manj razvite. Največja med njimi je Čakovec s 116 000 prebivalci. V gospodarstvu na območju občine je zaposlenih 13 000, v tujini pa 16 000 delavcev.

Tečajne razlike za našo regijo znašajo 3 milijarde in 300 milijonov dinarjev. Ker je po zaključnih računih za leto 1973 primanjkovalo gospodarstvu regije okrog 18 milijard dinarjev trajnih obratnih sredstev, in če to dvojce povežemo v medsebojni odnos, vidimo, da gre za velika sredstva, ki lahko postanejo za manj razvito območje pomemben vir možnosti za saniranje vprašanj, s katerimi se nenehno spopadamo.

Pravkar smo poslušali odgovor o ravnanju z otroki naših delavcev, ki so zaposleni v tujini, o otroškem dodatku. Moram reči, da je ta problem pri nas še veliko večji, veliko bolj izrazit, ker gre za njihovo vzdrževanje v tej regiji. Na primer v Medjimurju, v občini Čakovec, 13 000 zaposlenih ustvarja hkrati tudi pogoje za šolanje otrok 16 000 delavcev, ki delajo v tujini. Z zakonom federacije iz leta 1972 je bilo to vprašanje urejeno in določeno tudi nadomestilo, ki pa do danes ni bilo izplačano.

Ker gre za velika sredstva, postavljam vprašanje:

Kdaj bo končno mogoče zaračunati tečajne razlike, ki pomenijo za naše gospodarstvo sredstva, s katerimi bi lahko odprli nova delovna mesta za delavce, ki se vračajo iz tujine?

Pripominjam, da na vprašanje ni treba odgovoriti na današnji seji.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi morda kdo od članov zveznega izvršnega sveta takoj odgovoriti na to vprašanje? (Ne.)

Odgovor bomo slišali na prihodnji seji zbora.

Ima še kdo kakšno pripombo ali želi kakšno obvestilo? (Ne.)

Na vrsti je prva točka dnevnega reda:

Temelji proračuna federacije za leto 1975

Prejeli ste temelje proračuna federacije za leto 1975, poročilo o izvrševanju proračuna federacije od januarja do septembra 1974, poročilo zveznega

izvršnega sveta s seje 11. oktobra 1974, poročilo odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose.²

Predstavniki predlagatelja so Miloš Minić, podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve, Momčilo Cemović, član ZIS in zvezni sekretar za finance, Vajo Skendžić, član ZIS, Nikola Ljubičić, član ZIS in zvezni sekretar za ljudsko obrambo, in Mara Radić, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za vprašanja borcev.

Za poverjenike so bili določeni Velimir Šljivančanin, pomočnik sekretarja v zveznem sekretariatu za finance, Ranko Matić, višji svetovalec v zveznem sekretariatu za finance, in Aleksandar Nečajev, samostojni svetovalec v zveznem sekretariatu za finance.

Poročevalec odbora zveznega zbora za proračun federacije je delegat Jožef Ipač, poročevalec odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose delegat Branko Bulatović, poročevalec odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo delegat Milan Simović, poročevalec odbora zveznega zbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov pa delegat Stipo Bilan.

Glede te točke dnevnega reda bodo imeli uvodno besedo Momčilo Cemović, zvezni sekretar za finance, Nikola Ljubičić, zvezni sekretar za ljudsko obrambo, Mara Radić, predsednica zveznega komiteja za vprašanja borcev, in dr. Emil Ludviger, zvezni sekretar za zunanjo trgovino.

Besedo ima tovariš Momčilo Cemović, član ZIS in zvezni sekretar za finance.

MOMČILO CEMOVIĆ, član ZIS in zvezni sekretar za finance:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, obravnavanje temeljev ekonomske politike in temeljev proračuna federacije za leto 1975 v skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije pomeni, da smo zdaj prišli v fazo priprav za dokončno izdelavo in sprejetje obeh dokumentov. Gotovo je to zelo pomembno, kajti obravnavanje temeljev, nato pa osnutka in predloga proračuna odpira široke možnosti za izmenjavo mnenj in za oceno zbranih predlogov in pobud pred dokončnim sprejetjem dokumentov. To velja zlasti za ustrezne organe republik in pokrajin in združeno delo, za njihovo široko udeležbo v razpravi. Pred nami je dovolj časa in prostora, da lahko sprejmemo oba dokumenta še pred koncem tega leta, kar je zelo pomembno za vse družbene subjekte in še posebej za organizacije združenega dela, ker bodo na ta

² Priloge 1 do 5.

način seznanjeni s pogoji gospodarjenja, na katerih lahko organizacije gradijo svoje lastne načrte in programe za prihodnje leto.

Dosedanje razprave v zboru republik in pokrajin in odborih tega zbora so predlagatelju dragocena pomoč v pripravi za izdelavo osnutka in predloga proračuna federacije za leto 1975.

Nedvomno pa bo tudi današnja razprava v zveznem zboru pomemben prispevek k našim prizadevanjem.

Dovolite mi, da dam v uvodni razpravi v imenu predlagatelja nekaj pojasnil h gradivu.

Temelje proračuna federacije je izdelal zvezni sekretariat za finance, zvezni izvršni svet pa do temeljev še ni zavzel dokončnih stališč, ker to v tej fazi ni bilo potrebno.

Sestavljavci temeljev se prav tako v tem trenutku niso mogli spuščati v podrobnosti, ki bodo šele sestavni del osnutka in predloga proračuna. V imenu predlagatelja vas prosim, da upoštevate realnost, da v trenutku izdelave temeljev še nismo razpolagali z dokončnimi podatki, ki so temeljem podlaga, zlasti ne s končnimi kazalniki ekonomskega razvoja v prihodnjem letu pa tudi ne z vsemi dokončnimi podatki o izvrševanju proračuna za leto 1974.

Temelji prav tako še nimajo predlogov oziroma opredelitev za spremembe in dopolnitve nekaterih sedaj veljavnih predpisov kot tudi ne elementov za izdelavo predloga zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1975.

Kakor ste že sami mogli videti, smo se v tem dokumentu omejili samo na glavne sestavine, kot so načela, predpisi, izhodiščne osnove za izdelavo predloga, obseg proračuna z vsemi dohodki in izdatki federacije, ocena deleža proračuna federacije v narodnem dohodku, družbenem proizvodu itd.

Ko smo skupščini že poslali to gradivo, je zvezni izvršni svet končno sprejel predlog Narodne banke Jugoslavije, da se spremeni osnova za mejna nihanja tečajev na deviznem trgu. Te spremembe bodo vsekakor vplivale na dohodke in izdatke proračuna federacije za leto 1975 in jih bodo sestavljavci upoštevali pri izdelavi osnutka proračuna.

Temelji proračuna, ki jih danes obravnavamo, so glavne opredelitve, iz katerih moramo po mnenju predlagatelja izhajati pri izdelavi osnutka in predloga proračuna za leto 1975. Omenil bi le nekatere teh opredelitev.

Prvič, da je obseg, se pravi dohodki in izdatki proračuna federacije za leto 1975, dimenzioniran tako, da lahko zagotovi neovirano uresničevanje funkcij federacije, ki so ji določene z ustavo. Prav tako mora biti obseg proračuna federacije usklajen s celotno ekonomsko politiko in s sorazmernim deležem skupne in splošne porabe v delitvi narodnega dohodka in družbenega proizvoda in z vsemi drugimi oblikami porabe.

Drugič, da večino izdatkov proračuna določimo s predpisi in sistemskimi rešitvami, kot so izdatki za ljudsko obrambo, dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo, sredstva za invalidsko in borčevsko varstvo itd.

Tretjič, da vse dohodke in izdatke federacije evidentiramo kot dohodke in izdatke proračuna.

Četrtič, da poleg rednih izdatkov v letu 1975 štejejo kot izdatke v tem letu tudi vse prenesene in neporavnane obveznosti iz prejšnjih let.

Petič, da določimo obseg izdatkov za gospodarske intervencije, za zagotovitev materialnih rezerv in za delo zveznih organov in organizacij v skladu s politiko in akcijskimi programi na teh področjih.

Vaši odbori upravičeno opozarjajo predlagatelja, da mora biti proračun federacije za leto 1975 zasnovan tako, da bo postal učinkovit instrument za uresničevanje ciljev ekonomske politike v letu 1975, da ne bo v koliziji s temi cilji, marveč da, nasprotno, spodbuja izpolnitev zastavljenih nalog, predvsem v boju proti previsoki porabi, proti inflaciji in za stabilnejša gospodarska gibanja v skladu z ocenami in sklepi o letošnjih gospodarskih gibanjih, še posebej pa s sklepi nedavne seje predsedstva ZKJ.

Teh nalog seveda ni mogoče uresničiti samo z določitvijo obsega proračunske porabe v skladu s sprejetimi razmerji v delitvi družbenega proizvoda, marveč moramo zagotoviti, da bo proračun lahko tudi učinkovito in pravočasno poravnaval obveznosti, ki jih ima po veljavnih predpisih in ki izhajajo iz funkcij federacije.

V sedanjem sistemu smo namreč obseg izdatkov za posamezne namene v proračunu federacije določali v skladu z rastjo nominalne vrednosti družbenega proizvoda in narodnega dohodka. Menim, da lahko ugotovimo, da je ena izmed prednosti sedanjega sistema financiranja federacije ravno v tem, da so bili izdatki na temeljnih področjih odvisni od gospodarske rasti, kar je opredeljevalo tudi obseg porabe za določene porabnike.

Prihodnje leto bo zadnje leto tekočega srednjeročnega načrta in za temelje proračuna je izhodišče še vedno sedanj instrumentarij sistema financiranja, kakor je določen v zakonu o financiranju federacije in v načrtu družbenega razvoja. To je logično.

Po mnenju predlagatelja v tem trenutku ne bi bilo upravičeno nikakršno odstopanje od sedaj veljavnega sistema, ker zato nimamo niči razlogov niti možnosti. Vsi vemo, da oblikujemo nov gospodarski sistem, v skladu s tem pa tudi nov sistem financiranja federacije. Triletna izkušnje so nam pokazale, da posamezne rešitve v okviru sedanjega sistema financiranja federacije niso vedno delovale v smeri, ki smo jo pričakovali, nekatere med njimi pa so pokazale tudi pomanjkljivosti, ki jih bomo morali odpraviti v novem sistemu financiranja.

Nekaterih takih vprašanj smo se dotaknili v temeljih, ki jih danes obravnavate, morate pa upoštevati širše izkušnje, zlasti če govorimo o delovanju sistema v celoti, kajti ta je že bil zasnovan na ustaljenih amandmajih in je že dal izredno pozitivne rezultate in izkušnje

Kot ste videli, so obveznosti proračuna iz lanskega in prejšnjih let izkazane posebej. V tem trenutku še nismo razmišljali o tem, iz kakšnih virov bomo krili te obveznosti. Že zdaj pa lahko rečemo, da dajejo nekateri ukrepi, ki jih je nedavno sprejel zvezni izvršni svet, prostor in možnost, da del teh obveznosti pokrijemo iz lastnih sredstev federacije v letu 1975. Na zahtevo vaših odborov bomo dali v osnutek proračuna podrobnejše podatke o obveznostih federacije in predloge za njihovo kritje.

Naša naloga je, predvsem pa strokovnih organov, da v procesu izdelave osnutka proračuna skupaj s pristojnimi republiškimi in pokrajinskimi organi dokončno ugotovimo vsa pereča vprašanja pa tudi način njihovega reševanja.

Mi smo se že odločili, da sprožimo pobudo za spremembe, ki so po našem mnenju nujne. To velja ravno za vprašanja, o katerih so že razpravljali vaši odbori in tudi odbori v zboru republik in pokrajin, v prvi vrsti za vprašanje zmanjšane vloge proračuna federacije v prerazdelitvi dohodka v gospodarstvu prek tako imenovanih intervencij v gospodarstvu in drugih. Dejstvo, da so vsi dohodki in izdatki federacije vključeni v proračun, povzroča, da se nekateri izdatki, ki ne sodijo v splošno porabo, kažejo kot proračunska poraba, in to samo zaradi tega, ker se izvršujejo prek proračuna. Pri drugih družbenopolitičnih skupnostih tega ni.

Z analizo izdatkov proračuna federacije lahko ugotovimo, da imajo poleg elementov splošne in skupne porabe tudi namene, ki imajo povsem drug značaj. Kot sem že povedal, so obseg izdatkov proračuna federacije za ljudsko obrambo in dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo neposredno odvisni od rasti nominalne vrednosti družbenega proizvoda in narodnega dohodka. Obseg sredstev za intervencije v gospodarstvu je odvisen od rasti uvoza in izvoza, izdatki za materialne rezerve od programa, ki se določa sproti in posebej, obseg izdatkov za invalidsko in borčevsko varstvo pa od pravic, ki so določene s posebnimi predpisi. V bistvu so izdatki proračuna federacije seštevki vseh obveznosti iz veljavnih predpisov, ki jih sprejemamo po enakem postopku kot proračun federacije in v dogovoru z republikami in pokrajinama.

Dohodki federacije, lastni dohodki in prispevki republik in pokrajin so spremenljivi. Lastni dohodki so odvisni od višine uvoznih dajatev, prispevki od republik in pokrajin pa krijejo razliko med lastnimi dohodki

federacije in višino izdatkov, ki so določeni v proračunu.

Doslej je vedno bilo nemogoče, da bi ti dohodki krili vse izdatke proračuna, zato je federacija s sklepi skupščine SFRJ dobila tudi druge dohodke. Večina obveznosti, ki jih ima danes federacija, izhaja iz te nestabilnosti dohodkov. Zdaj si prizadevamo, da bi proračun federacije za leto 1975 dobil stalne vire sredstev in da bi hkrati čimbolj omejili zadolževanje federacije, kajti le tako se bomo približali stabilnejšim razmerjem in drugim bistvenim postavkam za funkcioniranje proračuna, to pa pomeni hkrati tudi možnost, da bo federacija izpolnjevala obveznosti v skladu s funkcijami, ki so federaciji določene z ustavo.

Namenoma se nisem spuščal v vse podrobnosti in vsa vprašanja, ki jih je mogoče postaviti v zvezi s temelji proračuna za leto 1975, ker odpira gradivo široke možnosti za razpravo in ker bodo še drugi predstavniki zveznih organov sodelovali v obrazložitvi bistvenih delov proračuna federacije.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Besedo ima tovariš Nikola Ljubičić, zvezni sekretar za ljudsko obrambo.

NIKOLA LJUBIČIĆ, *zvezni sekretar za ljudsko obrambo*

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, za idejno-politični položaj v svetu so značilne velike spremembe in procesi, ki v posameznih državah ogrožajo sedanje ekonomske odnose, politične in vojaške strukture.

Razmerja, ustvarjena v začetku uresničevanja politike popuščanja napetosti, še marsikje niso dobila zaželenih smeri in preobratov. Uravnotežena jedrska oborožitev obeh supersil in vojaških sil obeh blokov je zmanjšala nevarnost nove splošne vojne, ni pa zmanjšala nevarnosti za majhne in neodvisne narode. Zadnji dogodki kažejo, da se je celo povečala.

Sporazumevanje in dogovarjanje med velikimi silami je pozitivno, vendar so bistvene razlike in nasprotni interesi nepremagani. Doseženo je globalno ravnotežje sil dveh blokov, ki pa ne more biti trajna osnova za svetovni mir, kakor tudi dogovarjanje v ozkih okvirih ne more prinesiti trajnejših in v celoti pozitivnih rezultatov. Takšna politika in praksa vsebujeta tudi možnosti za nastajanje novih kriz z večjo ali manjšo možnostjo za konfrontacijo velikih supersil. Agresivnost imperialističnih, neokolonialističnih in hegemonističnih sil zato ni nič manjša, nasprotno, izkorišča politiko detenta in je čedalje večja.

V sedanji krizi svetovnega kapitalističnega sistema se kljub popuščanju in boju majhnih in neuvrščenih držav za popolno politično in ekonomsko neodvisnost in samostojnost zbirajo in povezujejo najbolj nazadnjaške sile sodobnega imperializma. Kakor vidimo, so te sile odprle verigo kriz od Jugovzhodne Azije, prek Bližnjega vzhoda in Sredozemlja vse do Srednje in Južne Amerike. V mnogih delih sveta so narodi in države izpostavljeni grobemu vmešavanju v njihove notranje zadeve pa tudi agresiji. Pritiski na samostojne in neodvisne države, predvsem na majhne in srednje, so čedalje močnejši, zlasti še na neuvrščene, in to po alžirski konferenci, ki je dala nove močne spodbude boju za neodvisnost in neuvrščeno politiko.

Po drugi svetovni vojni je bilo približno sto vojaških intervencij, nekatere med njimi trajajo še danes. Nad 60 teh lokalnih vojn je bilo v glavnem na ozemljih neuvrščenih. Uporaba vojaških sil se kaže tudi v drugih oblikah intervencij, predvsem v tistih, ki dajo včasih tudi večje rezultate, kot bi jih dala vojna. Največkrat gre za vojaške udare in puče. Do teh lokalnih vojn in pučev pa je prišlo v glavnem tam, kjer so agresorji pričakovali manjši odpor in računali s hitrim uspehom. Agresij po pravilu ni bilo na tiste narode in države, kjer so računali na močan odpor in kjer bi bila vojna za mnoge agresorje negotova. V vseh teh vojnah, ne glede na to, kje so se odvijale in s kakšnim orožjem, so bili ves narod in sleherni posameznik postavljeni na preizkušnjo.

V zadnjem času se je središče svetovne konfrontacije premaknilo v Sredozemlje, na Bližnji in Srednji vzhod, ki z indijsko podcelino in oceanom pomenijo v globalni strategiji velikih sil organsko celoto. Položaj pa še bolj zapletajo spopadi med posameznimi državami, kot so vojna med Izraelom in arabskimi državami, Grčijo in Turčijo, Iranom in Irakom, Somalijo in Etiopijo, Severnim in Južnim Jemenom. Nenehno kopičenje orožja v Sredozemlju, na Bližnjem in Srednjem vzhodu prav tako obremenjuje odnose in grozi, da bo ta del sveta prizorišče še bolj pogostih kriz in trajne nestabilnosti.

Pomen neuvrščenosti je v številu neuvrščenih držav in pomenu geografskega prostora, ki ga zavzemajo, ki je zelo pomemben tudi za velike sile in bloke, ker gre za države, ki ležijo v prostoru najpomembnejših mednarodnih pomorskih in zračnih linij in ki so poleg tega bogate surovin in strateškega pomena.

S ciprsko krizo in turško-grškim spopadom se je v jugovzhodni Evropi odprlo novo žarišče, katerega razpleta in možnih posledic za našo varnost v tem trenutku ni mogoče v celoti predvideti. Gotovo pa je, da bo ta kriza dolgo trajala. Oborožene sile nekaterih sosednjih držav in pomorske sile v Sredozemlju se nenehno krepijo, s tem pa se povečuje tudi dejanska ogroženost naše države. Hkrati s tem vidimo, da sta strategija in praksa nazadnjaških sil usmerjeni na

notranji razkroj majhnih držav, pa tudi naše, na slabitev naše odpornosti do zunanjih pritiskov, na preprečevanje naše vloge v neuvrščenem svetu.

Zato lahko ugotovimo, da je vojaški in politični položaj v svetu zelo zapleten in obremenjen s številnimi nerešenimi problemi. Vojna žarišča, zlasti še Bližnji vzhod s potencialnim arabsko-izraelskim spopadom, so trajna nevarnost, ki ima lahko resne posledice za mir v svetu, pa tudi za našo varnost. Vse to zahteva našo popolno budnost in dosledno uresničevanje načrtanih programov in ukrepov, da bi zagotovili zaželeno stopnjo borbene pripravljenosti naših oboroženih sil in pripravljenost vseh drugih družbenih struktur za splošen ljudski odpor.

Zato dobivajo te priprave izjemen družbeni, politični in strateški pomen. Doslej smo si zelo prizadevali dosledno uresničiti zasnovano splošnega ljudskega odpora in smo tudi dosegli zelo pomembne uspehe.

Graditev sistema splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite so na X. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije ocenili kot enega najvišjih dosežkov našega družbenega razvoja.

Lahko ugotovimo, da imamo izdelano realno doktrino in strategijo vojne ter oboroženega boja in da je izdelan v skladu s tem program graditve oboroženih sil, določena njihova struktura, obseg in smeri nadaljnjega razvoja in priprav. S tem je postal koncept splošnega ljudskega odpora zaokrožena in celostna doktrina, znanstveni, idejnopolični in vojaškostrateški koncept, univerzalen po vsebini, ker je izraz splošnih teženj in zakonitosti v sodobnem svetu, ker nosi bistvena obeležja sodobne vojne in je svojstven po svojih oblikah, in ker izraža naše jugoslovanske družbene in zgodovinske razmere, v katerih imajo odločujočo vlogo naš družbenopolitični sistem, odnosi v mednarodni skupnosti in tehnično-tehnološki dejavniki.

Normativno-pravna ureditev ljudske obrambe je zaokrožena celota, od ustave SFRJ do statuten krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela, od zveznega, republiških in pokrajinskih zakonov o ljudski obrambi do zakonskih predpisov in samoupravnih aktov v organizacijah združenega dela ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Ne gre več le za formalno-pravno, normativno urejanje obrambe, marveč za vsebinsko, organizacijsko in funkcionalno obdelavo pravil in obveznosti vseh družbenih dejavnikov na področju splošnega ljudskega odpora na jugoslovanskih idejnih temeljih.

Lani so bili v te dejavnosti vloženi izredni napor, kar se bo nadaljevalo tudi v prihodnjem letu. Z razčlenitvijo sprejetega koncepta in izpolnitvijo nalog na področju ljudske obrambe so bile povečane borbena moč, manevrska sposobnost ter udarna moč oboroženih sil. Jugoslovanska ljudska armada je v tej fazi

usposobljena, da uspešno opravlja svojo vlogo kot hrbtenica celotnega sistema splošnega ljudskega odpora proti vsem oblikam agresije.

Razvoj teritorialne obrambe zahteva nadaljnje organizacijsko utrjevanje in kakovostno krepitev, zlasti pri organiziranju formacijskih struktur štabov in enot ter njihove opremljenosti in nadaljnega usposabljanja kot tudi prilagoditev njihove moči, organizacije, opremljenosti in razporeditve, operativnim nalogam in namenom posameznih enot. Tudi v prihodnje moramo temu nameniti posebno pozornost.

Pripravljamo tudi sodobne sisteme rekrutiranja in mobilizacije, s katerimi bomo močno zmanjšali kritični prehod družbe v vojno stanje ter povečali mobilnost in pripravljenost celotne družbe za odpor.

V letu 1975 si bomo še prizadevali, da izpolnimo koncept splošnega ljudskega odpora in zato nas čakajo še velike naloge.

Tovarišice in tovariši, s sredstvi, ki so predvidena v proračunu federacije, bo mogoče zagotoviti ustrezen standard armadne sestave in realizacijo programa modernizacije opreme, s čimer je del sprejetih programov zaokrožen, načrtujemo pa tudi, da damo nekaterim od teh časovno prednost, zlasti iz sistema protiletalske obrambe in topniške podpore. Uresničitev tega načrta bo posebnega pomena za zagotovitev ustrezne stopnje borbene pripravljenosti.

Predračun proračuna Jugoslovanske ljudske armade za leto 1975 je bil izdelan na podlagi meril, ki jih predvideva družbeni načrt Jugoslavije od leta 1971 do leta 1975 kot tudi zakon o financiranju federacije. Po teh merilih in na podlagi ocene o višini narodnega dohodka za leto 1975 bi morala sredstva za Jugoslovansko ljudsko armado iz proračuna federacije omogočiti nadaljnjo modernizacijo JLA, ki bo zagotovila popolno varnost naših mej.

Stopnja izločanja iz narodnega dohodka za JLA ni majhna, toda če to stopnjo prikažemo po prebivalcu, se pokaže, da spadamo med države, pri katerih je to izločanje najmanjše. Sedanji sistem zagotovitve sredstev za financiranje Jugoslovanske ljudske armade, čeprav še ne velja dolgo — sprejet je bil maja 1972, z dopolnitvijo konec leta 1973 — je že pokazal pomembne prednosti v primerjavi s prejšnjimi rešitvami, zato bi ga morali zadržati in samo izpopolnjevati, kajti izločanje sredstev po določenem odstotku doseženega nominalnega narodnega dohodka in rebalansa, nar ga izvršimo na podlagi dejansko doseženega narodnega dohodka, nam zagotavlja in omogoča nenehno realizacijo dolgoročno postavljenih programov modernizacije armade.

Sredstva, ki jih naša družbena skupnost izloča za potrebe armade in zagotovitev njene borbene pripravljenosti zaradi ohranitve naše neodvisnosti in varstva mirne graditve našega samoupravnega socialističnega razvoja, niso majhna. Zavedamo se, da terja

zagotovitev teh sredstev napore vse naše družbe. Toda, če tako ne bi ravnali, bi bila nevarnost za našo svobodo in neodvisnost neprimerno večja, zato tveganje naše varnosti ni opravičljivo.

Poraba v armadi je zelo zapletena, ker ima številne in odgovorne naloge. Armada ima zelo širok krog dejavnosti, ki jih je treba financirati. Posamezni programi so zelo dragi, njihovo uresničevanje zapleteno zaradi inflacije v svetu in doma, ker se nekatera sredstva večkratno podražijo. Zato posvečamo v armadi posebno skrb ekonomičnosti in racionalni porabi teh sredstev in nenehno krepimo zavest, da sta materialna pripravljenost armade in njena borbena pripravljenost v veliki meri odvisni ne samo od velikosti dodeljenih sredstev, temveč tudi od tega, kako jih uporabljamo, kako varčujemo. Skratka, s temi sredstvi moramo doseči čim večji učinek.

V razvijanju takšne zavesti in spoznanj, pobud in ustvarjalnosti z namenom, da bi čimbolj racionalno uporabljali ta sredstva, sodeluje najširši krog pripadnikov armade, od vojaka do najvišjih starešin in komand. Dosegli smo že vidne uspehe. Vse te pozitivne izkušnje smo vgradili v predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade, ki smo ga poslali skupščini in ki je danes na dnevnem redu seje tega doma. Sistem poslovanja v armadi in razpolaganja s sredstvi, ki je vgrajen v predloženi zakon, bomo še nadalje razčlenjevali v podzakonskih aktih, da bi tako še več prispevali k razvijanju pobud in ustvarjalnosti vseh pripadnikov Jugoslovanske ljudske armade in vseh komand, da bi s sredstvi, ki jih naša skupnost izloča za potrebe Jugoslovanske ljudske armade, dosegli čim večjo borbeno pripravljenost.

Tovarišice in tovariši delegati, vojaško-politični položaj v svetu, zlasti na območju Sredozemlja, kjer živimo tudi mi, je zelo zapleten, in ni mogoče poznati smeri prihodnjega razvoja. Dolžni smo našim narodom zagotoviti miren in neoviran samoupravni socialistični razvoj. Zato se pripravljamo in oborožujemo, saj je praksa pokazala, da je mogoče agresijo preprečiti samo takrat in tam, kjer so sile, ki se ji uprejo. Tudi sedaj poudarjam, da s krepitvijo naših oboroženih sil nikogar ne ogrožamo, da želimo imeti z našimi sosedi dobre odnose, toda biti moramo pripravljeni braniti naše revolucionarne pridobitve in našo svobodo, če bi jo kdo poskušal ogroziti.

Zato prosim zbor, da sprejme predložene predračune za Jugoslovansko ljudsko armado v temeljih proračuna federacije za leto 1975 in predlogu rebalansa proračuna federacije za leto 1974 kot tudi predloženi zakon o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Besedo ima tovarišica Mara Radić, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za vprašanja borcev.

MARA RADIĆ, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za vprašanja borcev:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Zvezni sekretar za finance vam je prikazal izhodiščne osnove politike za izdelavo proračuna federacije za leto 1975 in poudaril določene probleme financiranja federacije.

Dovolite mi, da na kratko spregovorim o tistem delu, ki se nanaša na politiko financiranja varstva borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev.

Ustava SFRJ določa v 281. členu, da federacija zagotavlja tudi temeljne pravice borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev. Na tej podlagi so bili sprejeti zvezni zakoni, s katerimi urejamo temeljne pravice borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev. Tako so s temi zakoni urejene temeljne pravice borcev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, temeljne pravice imetnikov Partizanske spomenice 1941, temeljne pravice borcev španske narodno-osvobodilne in revolucionarne vojne od leta 1936 do leta 1939, temeljne pravice oseb, odlikovanih z redom narodnega heroja, temeljne pravice oseb, odlikovanih z redom Karadjordjeve zvezde z meči, redom belega orla z meči in zlato medaljo Obiliča, temeljne pravice borcev v delovnem razmerju, ki prejemajo borčevski dodatek, kot tudi temeljne pravice vojaških invalidov in družin padlih borcev.

Vse te pravice so enotno urejene in enake za isto kategorijo uporabnikov v vsej državi. Z oblikovanjem temeljnih pravic iz zagotovitvijo sredstev v zveznem proračunu za njihovo uresničevanje je bil zgrajen celovit sistem invalidskega in borčevskega varstva.

Za preteklo obdobje je značilna velika aktivnost vseh družbenopolitičnih dejavnikov pri reševanju vprašanj in problemov s tega področja. Pri uresničevanju politike v borčevskem in invalidskem varstvu je bila zelo pomembna vloga zvezne skupščine, zlasti v pripravah za sprejetje ustavnih amandmajev. S tem je bila v celoti realizirana politika varstva borcev, kot so jo začrtali 7. plenum ZKJ, IX. kongres ZKJ in VI. kongres ZZB NOV.

Z novimi ustavnimi rešitvami, resolucijo X. kongresa ZKJ o socialni politiki in sklepi VII. kongresa ZZB NOV je bila ustvarjena politična osnova za še širše akcijsko delovanje na vseh področjih družbenega življenja, s čimer so bile ustvarjene tudi boljše možnosti za pospešitev in dograditev sistema invalidskega in borčevskega varstva.

Zvezni izvršni svet je upošteval družbeni pomen problematike borcev, potrebo po enotnem urejanju teh vprašanj, število uporabnikov in obseg sredstev, potrebnih za uveljavljanje določenih pravic, kočljivost problematike, spremembo zdravstvenega stanja, starostno strukturo borcev in v zvezi s tem naraščajoče potrebe po učinkovitejšem reševanju socialnega in materialnega položaja borcev in potrebo po popolnejšem reševanju že rešenih in še nerešenih vprašanj, zato je s sklepom zvezne skupščine ustanovil zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov v sestavi ZIS. Komite ima kot kolegijsko-upravno telo zelo zapletene in družbeno odgovorne naloge. Predvsem je njegova pristojnost in dolžnost, da zagotovi z ustavo in drugimi zakonskimi akti določene pravice oziroma njihovo uresničevanje in da predlaga ukrepe za rešitev nerešenih vprašanj. Komite ima tudi nalogo, da z dogovarjanjem in usklajevanjem stališč do bistvenih vprašanj s tega področja z ustreznimi organi, samoupravnimi in drugimi skupnostmi, tako na ravni federacije kot na ravni republik in pokrajin, zagotovi enotnost izvajanja politike varstva borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev.

Iz takšne vloge komiteja logično izhajajo tudi obveznosti, ki jih ima, tako glede nalog tekoče politike kot glede dolgoročnega programiranja akcij in ukrepov za skladnejši razvoj sistema pravic na tem področju v skladu s politiko družbenoekonomskega razvoja in materialnih možnosti države kot tudi z naporji za stabilizacijo našega gospodarstva.

Komite je na podlagi sprejete politike sestavil delovni program, ki je usklajen z delovnim programom skupščine, kar bo omogočilo, da še letos in prihodnje leto skupaj obravnavamo številna vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji razvoj in napredek sistema varstva borcev.

Pri določanju politike proračuna federacije na tem področju so izhodišče predvsem sistemske rešitve, odvisna pa je tudi od načel, ki jih nalaga zvezni izvršni svet kot osnovo politike za izdelavo proračuna federacije nasploh. V dokumentu, ki ga je ZIS poslal skupščini, je rečeno: „Sredstva za borčevsko in invalidsko varstvo ter pokojnine vojaških zavarovancev se zagotavljajo na podlagi njihovega števila, ocenjenega povečanja tega števila za prihodnje leto, valorizacije prejemkov v skladu z rastjo povprečnih osebnih dohodkov v Jugoslaviji in naraščanjem življenjskih stroškov, za zdravstveno varstvo vojaških vojni invalidov pa v skladu z naraščanjem cen za storitve, zdravilišča in zdravila. Obveznosti federacije za borčevske pokojnine se določijo za preteklo leto na podlagi računov pokojninskih in invalidskih skladov republik in avtonomnih pokrajin.“

Po oceni bi bilo treba za borčevsko in invalidsko varstvo v letu 1975, kot je rečeno v tem dokumentu, zagotoviti v proračunu federacije 8660 milijonov

dinarjev, to je 14 odstotkov sredstev, namenjenih za financiranje federacije.

Od tega zneska je predvideno za beneficirane pokojnine 6465 milijonov dinarjev, prejemke vojaških invalidov 1650 milijonov, zdravstveno varstvo 340 milijonov, borčevski dodatek 40 milijonov, imetnike Partizanske spomenice 1941, španske borce in odlikovance z visokimi odlikovanji 140 milijonov in prejemke vojaških invalidov v tujini 25 milijonov dinarjev. To je samo prva ocena, ki temelji na kazalnikih, ki smo jih doslej poznali, ki pa morajo biti šele verificirani ob na novo ugotovljenem stanju, kot je dejal zvezni sekretar za finance.

Ob presojanju višine sredstev za borčevsko in invalidsko varstvo moramo upoštevati, da je s tem zagotovljeno varstvo za 330 502 upokojenih udeležencev narodnoosvobodilne vojne, od tega je 108 000 borcev z zaščitno pokojnino, 117 333 vojaških invalidov, od katerih je več kot 60 odstotkov invalidov težje kategorije, 19 000 je primerov dodatka za nego in pomoč tuje osebe in ortopedskega dodatka, 135 000 je primerov družinske invalidnine. 15 000 je borcev v delovnem razmerju, so pa njihovi prejemki nižji od povprečnega osebnega dohodka v prejšnjem letu, 22 799 je imetnikov Partizanske spomenice 1941 in približno 3000 je narodnih herojev, španskih borcev in drugih kategorij uporabnikov, katerim zagotavlja federacija njihove z zakonom določene pravice.

Tovarišice in tovariši delegati, v preteklem obdobju smo dosegli pomembne uspehe v uresničevanju pravic in varstva borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev. Med novimi sistemskimi rešitvami je posebno pomemben avtomatizem za usklajevanje prejemkov borcev in vojaških invalidov z ekonomskimi gibanji oziroma povprečnim osebnim dohodkom.

Socialistične republike, socialistični avtonomni pokrajini, občine in organizacije združenega dela so s svojimi zakonodajnimi in drugimi akti storile pomembne ukrepe za dodatno zaščito borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev. Vendar so pri uporabi nekaterih sistemsko jasno opredeljenih rešitev, kot je usklajevanje prejemkov borcev in vojaških invalidov po zveznih predpisih, izražene težnje, ki opozarjajo na potrebo trdnejših rešitev. V preteklem letu so se namreč cene in življenjski stroški tako povišali, da je ogrožena realna vrednost prejemkov borcev in vojaških invalidov. V razmerah hitrega naraščanja cen in življenjskih stroškov in inflacijskih pritiskov instrument valorizacije prejemkov borcev po zveznih predpisih ne more zagotavljati in ne zagotavlja intencije zakonodajalca, da zagotovi realno vrednost teh prejemkov, in tudi zboljšuje njihov standard. Že sedanje stanje nam dokazuje, da moramo izpeljati adaptacijo sistema usklajevanja prejemkov borcev po zveznih predpisih. Namen te adaptacije pa je omogočiti pravočasno uskladitev teh prejemkov, ko naraščanje

osebni dohodkov in življenjskih stroškov preseže raven, ki je bila z družbenim načrtom predvidena za tekoče leto.

Drugi, prav tako pomemben problem, ki ga je pokazala praksa, je uporaba zakona o vojaških invalidih glede uveljavljanja pravic do zdravstvenega varstva vojaških invalidov kmetov.

Ne bom razpravljala o vzrokih, ki so pripeljali do vsega tega, lažko pa ugotovim, da gre za veliko število uporabnikov, ki pa ne morejo uveljavljati svojih pravic. Nove rešitve, ki jih moramo najti, bodo zagotovile vojaškim invalidom kmetom vse pravice, ki jih določa zakon o vojaških invalidih.

Problemi so tudi pri preskrbi vojaških invalidov z ortopedskimi pripomočki. Za njihovo rešitev so poleg drugega potrebna v tem proračunu sredstva za uporabo znanstveno-raziskovalnih izsledkov, za protetiranje invalidov s težko prizadetimi okončinami v tujini, za nabavo bolj kakovostnega reprodukcijskega materiala za izdelavo pripomočkov in še drugi ukrepi za zagotovitev bolj kakovostnih ortopedskih pripomočkov za vojaške invalide.

Poleg problemov, ki so sistemsko rešeni, v praksi pa ne, nas v prihodnjem letu čakajo še naloge za rešitev vprašanj, ki že dalj časa terjajo ustrezne rešitve.

Sklepi VII. kongresa ZZB NOV poudarjajo potrebo, da rešimo nekatera vprašanja, kot so: dokazovanje udeležbe v NOV s pričami, priznavanje statusa udeleženca NOV pred 9. septembrom 1943 mladincem, ki so stopili v NOV po 9. septembru 1943 in ki še niso bili stari 18 let, in ženskam, ki so stopile v NOV v letu 1944.

V delovnem načrtu zveznega izvršnega sveta oziroma komiteja za vprašanja borcev, ki je že usklajen z delovnim programom skupščine, je predvidena izdelava analize o izvajanju sprejete politike in zveznih predpisov, ki urejajo in zagotavljajo temeljne pravice borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev, ki jo bo skupščina obravnavala marca 1975. Analiza bo dala popoln prikaz stanja glede uporabe zveznih predpisov, opozorila bo na probleme in na smeri reševanja celotnega sistema invalidskega in borčevskega varstva in tudi na potrebo morebitnega konstituiranja novih pravic.

Čaka nas tudi usklajevanje z ustavo, prilagajanje zveznih zakonov. Verjetno bomo ob tej priložnosti zboljšali nekatere oblike varstva. Našli bomo rešitve tudi za nekatera od naštetih vprašanj, kar bo moralo vplivati tudi na višino sredstev v proračunu federacije.

Na koncu naj poudarim, da se pred komite postavlja problem spremljanja dosledne uporabe zakona in racionalne porabe sredstev iz proračuna federacije, kot to velja za celoto proračuna. Naše možnosti so majhne. Toda kljub vsem objektivnim težavam lahko zatrdim, da bomo storili vse, da uveljavljajo pravice samo tisti borci in vojaški invalidi, katerim je tudi

namenjeno to varstvo. Poskušamo pred vsemi drugimi problemi urediti obveznosti federacije za pokojnine borcev, kar ne pomeni, da bomo druge zapostavili, ker moramo čimprej vzpostaviti čiste odnose in proračun federacije razbremeniti nepotrebnih in neupravičenih izdatkov.

Glede kontrole zakonitosti in namenske porabe sredstev si bomo prizadevali, da postane stalna, skupna, sinhronizirana akcija vseh organov, ki sodelujejo pri uresničevanju temeljnih pravic borcev in vojaških invalidov. Tako bo kontrola zakonitosti, pravilne in racionalne porabe sredstev iz proračuna federacije postala trajna in pomembna skrb zveznega izvršnega sveta. Pričakujemo, da bomo z racionalnejšo porabo sredstev dosegli višjo raven varstva za tiste kategorije borcev in vojaških invalidov, ki jim je zares potrebno.

To je le nekaj elementov, ki jih moramo upoštevati, ko obravnavamo sredstva za zagotovitev temeljnih pravic borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev v prihodnjem letu.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Besedo ima dr. Emil Ludviger, član ZIS in zvezni sekretar za zunanjo trgovino.

dr. EMIL LUDVIGER, član ZIS in zvezni sekretar za zunanjo trgovino:

Dovolite mi, tovarišice in tovariši delegati, da se s svojo besedo pridružim obrazložitvi temeljev proračuna federacije za leto 1975. Zaustavil bi se pri tistem delu, ki govori o sredstvih, ki so v gospodarstvu namenjena za spodbujanje naše zunanjetrgovinske menjave.

Naj takoj ugotovim, da so tudi letos, kot v prejšnjih letih, v proračunu federacije zagotovljena sredstva za spodbujanje oziroma usmerjanje izvoza.

Po sedanjem sistemu financiranja federacije in na podlagi predvidene rasti izvoza in uvoza je treba za vračila carinskih, davčnih in drugih dajatev in tekočih tečajnih razlik zagotoviti v letu 1975 – 12 174 milijonov dinarjev, kar pomeni približno 20 odstotkov predvidenih izdatkov proračuna. Znano je, da obseg vračil dajatev ni odvisen samo od fizičnega obsega izvoza in uvoza oziroma od stopnje v veljavnih instrumentih, temveč je neposredno povezan z vrednostjo izvoza in uvoza oziroma s cenami, ki jih dosežemo v zunanjetrgovinskih transakcijah vsako leto posebej.

V mednarodnih gospodarskih odnosih je na splošno sprejeto pravilo, da vsako narodno gospodarstvo spodbuja izvoz oziroma usmerja uvoz in zaradi tega sredstva, predvidena za te namene, v bistvu niso

proračunske narave. Zato je treba v pripravah osnutka proračuna za leto 1975 preučiti namene in vlogo zveznega proračuna na tem področju in možnosti za prenos teh funkcij na združeno delo.

V letu 1975 moramo še računati s plačilno-bilančnimi težavami, ki tudi letos omejujejo gospodarsko rast. Danes je že zanesljivo jasno, da prehaja svetovno gospodarstvo v leto 1975 brez ustreznih rešitev zapletenih problemov in protislovij notranjega in svetovnega razvoja, ki se kažejo že od leta 1970 naprej in ki so se še bolj poglobili v letu 1973 z energetsko krizo. Tudi prihodnje leto bo v znamenju inflacije, manjše gospodarske aktivnosti, povečanja nezaposlenosti in plačilnobilančnega neravnotežja v svetu, temu pa se bodo pridružili še učinki nekaterih prilagajanj svetovnega gospodarstva novim razmerjem cen v mednarodni menjavi. Z drugimi besedami, pričakovati moramo, da bomo naše blago težje prodajali v razvitih državah, ki sicer močno sodelujejo v naši menjavi, a je prav tako tudi večji pritisk njihovega izvoza na naš trg in večja konkurenca našemu gospodarstvu na trgu držav v razvoju.

Težišče naše politike na področju ekonomskih odnosov s tujino v letu 1975 mora biti v prizadevanjih, da bo postal naš izvoz spet pomemben dejavnik rasti proizvodnje, hkrati pa, da zmanjšamo uvoz, vendar tako, da ne bo zmanjševal tudi naših naporov za ohranitev dinamične gospodarske aktivnosti in dobro založenost domačega trga.

Takšna gibanja v zunanjetrgovinski menjavi, v kateri ima združeno delo posebno mesto in odgovornost, moramo podpirati z ustrežno ekonomsko politiko federacije in vseh drugih družbenopolitičnih skupnosti.

Menim, da je treba tudi ob tej priložnosti poudariti, da je za delovanje vsega našega gospodarskega sistema na sedanji razvojni stopnji našega gospodarstva nujna odprtost do svetovnega gospodarstva. Zato je treba odpravljati ovire in ustvarjati pogoje za neovirano menjavo blaga in storitev s tujino, s tem pa tudi možnosti, da se bo jugoslovansko gospodarstvo tako po strukturi kot tudi regionalno hitreje vključevalo v mednarodno delitev dela. Brez tako zasnovane politike ne bomo mogli uresničiti nobene prednosti za nadaljnji razvoj gospodarstva, ki lahko izhajajo iz njegove udeležbe v mednarodni delitvi dela.

Toda mednarodna menjava blaga in storitev ni odvisna le od naših možnosti in potreb, temveč tudi od razmer na najpomembnejših svetovnih trgih oziroma od institucionalnih rešitev, s katerimi poskušajo v svetu urejati mednarodne ekonomske odnose. To je očitno zlasti zdaj, ko se spreminjajo mednarodni ekonomski odnosi in bije boj za pravičnejšo delitev svetovnega dohodka in ekonomsko dekolonizacijo. Toda ta pozitivni proces zaradi naše vključenosti v mednarodno

delitev dela in zaradi prepočasnega odpravljanja materialnih nesorazmerij v naši gospodarski strukturi neugodno učinkuje v naši zunanji trgovini, a prek nje tudi v našem gospodarstvu.

Zaradi tega moramo podpirati izvoz, četudi za zdaj samo prek zveznega proračuna. To tudi ni nobena izjema, ki bi jo poznali samo pri nas, v naši državi, temveč je nujno sredstvo vseh nacionalnih ekonomij. Posamezne države, kolikor bolj so razvite, kolikor bolj imajo razvit občutek, toliko bolj razvijajo širino registra finančnih in drugih oblik spodbujanja izvoza in hkrati dograjevanje ustreznih posrednih ali neposrednih mehanizmov zaščite pred uvozom. Podpora izvozu blaga in storitev je pri nas manjša, kakor jo kažejo razvite države, zelo pa zaostaja za intervencijskimi ukrepi drugih socialističnih držav.

Kategorijo vračanja dajatev in tečajnih razlik uporabljajo razvite države tržnega gospodarstva v zahodni Evropi, in sicer tako tiste, ki imajo klasične oblike obdavčenja, kakor tiste, ki so sprejele sistem taks na dodatno vrednost, znan pod kratico TVA, na primer članice evropske gospodarske skupnosti in nekatere druge države. Vse te države vračajo izvoznikom davčne dajatve in razne takse. V državah članicah evropske gospodarske skupnosti (EGS) so stopnje obdavčenja in taks na dodatno vrednost različne glede na proizvode in tudi glede na posamezne države, proces usklajevanja teh politik pa je zdaj v teku. Razlike so še precej velike, pri nekaterih proizvodih so precejšnje, pri drugih — na primer pri luksuznih — pa celo visoke, celo nad 20 odstotkov. Carinska in davčna vračila so zelo različna v posameznih državah.

Da bi v letu 1975 premagali težave mednarodne menjave, mora ves naš razpoložljivi instrumentarij podpreti predvideno stopnjo izvoza, kakor tudi pospeševanje ekonomskih stikov z vsemi svetovnimi regijami in vsemi ekonomskimi grupacijami, zlasti pa z deželami v razvoju kot tudi prizadevanja za nadaljnje izboljšanje strukture našega izvoza.

Ob sedanjih instrumentih in sistemu podpiranja izvoza in usmerjanja uvoza moramo zagotoviti v zveznem proračunu velika sredstva. Zato in pa zaradi mnenj, da pristajamo na ta način na prerazdelitev dohodka, razmišljamo o možnosti zmanjšanja ali morebiti celo popolne odprave intervencij prek proračuna federacije. Zadrževanje in morebitno nadaljnje povečevanje vračil dajatev in tečajnih razlik v proračunu federacije je lahko ovira za uresničevanje ustavnih načel, da združeno delo neposredno odloča o delitvi in usmerjanju dohodka, ki ga oblikuje. Toda v zelo zapletenem ekonomskem položaju v svetu in v pogojih obstoja treh različnih trgov — razvitih držav tržnega gospodarstva na zahodu, socialističnih držav in držav v razvoju — mora prenos teh funkcij na združeno delo tudi v prihodnje zagotoviti izboljšanje strukture in

spremembo smeri naše zunanjetrgovinske menjave pa tudi druge pozitivne učinke za skupno jugoslovansko gospodarstvo. Poleg tega morajo takšna gibanja pozitivno vplivati na hitrejše prestrukturiranje našega gospodarstva, da bi zmanjšali odvisnost od uvoza in okrepili našo konkurenčnost v mednarodni delitvi dela.

Na koncu naj vas obvestim, da so pristojni organi federacije v sodelovanju z republiškimi in pokrajinskimi organi in z Gospodarsko zbornico Jugoslavije začeli pripravljati predlog za rešitev omenjenih vprašanj.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Tovarišice in tovariši delegati, slišali ste uvodne razprave tovarišev Momčila Cemovića, Nikole Ljubičića, Emila Ludvigerja in tovarišice Mare Radić.

Vsem se zahvaljujem za uvodne razprave.

Začenjam razpravo v zvezi s prvo točko dnevnega reda.

Temelje proračuna federacije za leto 1975 je obravnaval odbor tega zbora za ljudsko obrambo, o čemer bo poročal delegat Milan Simović.

MILAN SIMOVIĆ, poročevalec odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, odbor zveznega zbora za ljudsko obrambo je na seji 4. novembra 1974 obravnaval tisti del temeljev proračuna federacije za leto 1975, ki se nanaša na ljudsko obrambo.

Odbor podpira postavke, ki so izražene v temeljih proračuna federacije za leto 1975: da se v proračunu federacije za leto 1975 zagotovijo sredstva za financiranje programov Jugoslovanske ljudske armade v višini 5,83 odstotka narodnega dohodka, da se sredstva ob sprejetju proračuna določijo s to stopnjo na podlagi načrtovanega nominalnega narodnega dohodka za leto 1975 in da se končni izračun sredstev za financiranje Jugoslovanske ljudske armade opravi na podlagi uradnih podatkov zveznega zavoda za statistiko o doseženem narodnem dohodku za leto 1975 in da v dohodke za financiranje ljudske armade za leto 1975 vštejemo tudi neporavnane obveznosti do Jugoslovanske ljudske armade za leto 1974 na podlagi zadnje ocene vrednosti narodnega dohodka za to leto.

Določitev obsega izdatkov proračuna federacije za potrebe ljudske obrambe je v skladu z družbenim načrtom Jugoslavije od leta 1971 do leta 1975 kot tudi z določbami zakona o financiranju federacije.

Odbor meni, da je rast sredstev za Jugoslovansko ljudsko armado za leto 1975 v skladu in sorazmerju z rastjo nominalnega narodnega dohodka (po stopnji 25,3 odstotka).

Odbor je v razpravi posebej opozoril na pomen realnosti ocene o uresničevanju narodnega dohodka, ker so od tega odvisna tudi sredstva za financiranje Jugoslovanske ljudske armade v letu 1975. Gre namreč za zadnje leto realizacije srednjeročnega načrta razvoja oboroženih sil in družbenega načrta Jugoslavije od leta 1971 do leta 1975, za katerega je značilno, da je bila ocena narodnega dohodka nižje načrtovana, kar je ustvarjalo določene težave tudi pri realizaciji programov Jugoslovanske ljudske armade, zato so morali številne načrtovane naloge odložiti za drugo in tretje leto, kar je vsekakor vplivalo na borbeno pripravljenost armade.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Temelje proračuna je obravnaval tudi odbor zveznega zbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov.

Poročilo bo dal delegat Stipo Bilan, predsednik odbora.

STIPO BILAN, predsednik odbora zveznega zbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov je na seji 4. novembra 1974 obravnaval temelje proračuna federacije za leto 1975.

Odbor je v temelju podprl načela in osnovo za izdelavo proračuna federacije za prihodnje leto. Odbor se v tej fazi ni ukvarjal s kvantifikacijo proračunskih sredstev za zagotovitev temeljnih pravic borcev in vojaških invalidov, vendar je ugotovil, da temelji proračuna upoštevajo predvideno realizacijo pravic, ki so določene na ravni federacije. Vendar želi odbor opozoriti, da nas čaka intenzivno delo v pristojnih organih federacije za uresničitev politike in nalog, ki smo jih sprejeli na X. kongresu ZKJ in VII. kongresu ZZB NOV Jugoslavije o nadaljnjem razvoju in napredku sistema temeljnih pravic na tem področju. S tem imamo v mislih tudi uskladitev sedanjih sistemov temeljnih pravic z ustavo SFRJ in odpravo neugodnih učinkov nekaterih rešitev pri uporabi sedanjega sistema kot tudi vgraditev v sistem takšnih rešitev, ki bodo izraz ustrezne politike in ustreznih rešitev za določena pereča vprašanja, o katerih smo že zavzeli politična stališča in katerih rešitev pomeni razširitev temeljnih pravic na nove kategorije borcev in vojaških invalidov.

Konkretizacija določene politike razvoja sistema na tem področju je dobila ustrezno mesto tudi v delovnih programih skupščine SFRJ in njenih delovnih telesih,

zveznega izvršnega sveta in pristojnih organov federacije, ki so med seboj usklajeni in ki jih podpirajo vse pristojne družbenopolitične organizacije.

Realizacija programskih nalog ima vsekakor vpliv na načrtovanje sredstev v proračunu federacije za leto 1975. S tem razumemo tudi sprejetje ustreznih predpisov oziroma spremembe in dopolnitve sedaj veljavnih predpisov, s katerimi moramo bolj ustrezno določiti: valorizacijo borčevskih prejemkov, možnost povečanja najnižjih borčevskih prejemkov glede na to, kot ocenjujejo v odboru, da sedanji prejemki ne zagotavljajo zboljšanja standarda določenemu številu udeležencev narodnoosvobodilne vojne, odpravo neugodnih učinkov uporabe veljavnih predpisov, ki se nanašajo na uveljavljanje pravic na zdravstveno varstvo vojaških invalidov in družin padlih borcev, sprejetje učinkovitejših ukrepov glede opremljanja vojaških invalidov z ortopedskimi in sanitarnimi pripomočki, ugodnejše rešitve za ženske in mladino, ki so stopili v narodnoosvobodilni boj do srede leta 1944, vprašanje dokazovanja udeležbe v narodnoosvobodilni vojni z izjavami prič, urejanje pokojninskega staža na podlagi staža v kmečkih delovnih zadrugah, zagotovitev sredstev za financiranje oskrbe grobov in grobišč padlih borcev, kontrolo stroškov za te namene, evidenco borcev in poravnavo prejšnjih obveznosti do pokojninskega in invalidskega zavarovanja za borčevske pokojnine ipd.

Odbor je upošteval proračunsko porabo, njene realne okvire, njen protiinflacijski program, po drugi strani pa tudi, da ohranimo doseženo raven pravic in nalog, ki čakajo pristojne organe federacije za zboljšanje pravic borcev in vojaških invalidov v skladu s sprejeto politiko. Odbor je upošteval tudi to, da po ustavnih določilih ni mogoče sprejemati zveznih predpisov, ki pomenijo obveznosti za proračun federacije, dokler skupščinski domovi, ki so pristojni za sprejetje proračuna, ne zagotovijo tudi sredstev za kritje teh obveznosti.

Odbor zato dodaja v poročilu, da moramo ob sprejetju proračuna za prihodnje leto zagotoviti sredstva ne samo za financiranje že doseženih pravic, marveč tudi tistih, ki jih bomo sprejeli z novimi predpisi. Tako ne bo treba iskati novih sredstev z rebalansom proračuna ali z odlaganjem rešitev, ki so že politično sprejete. Če sprejmemo stališče, da s proračunom federacije zagotovimo sredstva samo za financiranje temeljnih pravic borcev in vojaških invalidov, predlagamo, da zvezni zbor s sklepom naloži zveznemu izvršnemu svetu, da za to področje varstva pravočasno, z medrepubliškimi dogovori zagotovimo potrebna finančna sredstva.

Odbor prosi zvezni zbor, naj upošteva njegova mnenja in predloge ob izdelavi osnutka proračuna za prihodnje leto.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Kot sem že v začetku rekel, sta temelje proračuna obravnavala tudi odbor za proračun federacije in odbor za družbenoekonomske odnose. Poročili obeh odborov ste dobili.³

Želi morda poročevalec odbora zveznega zbora za proračun federacije besedo?

Besedo ima delegat Jožef Ipač, predsednik odbora.

JOŽEF IPAČ, poročevalec odbora zveznega zbora za proračun federacije:

Tovarišice in tovariši delegati, delegatski sistem v smislu ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije predpostavlja vzajemno nudenje in kroženje informacij, zavzemanje stališč in oblikovanje smernic v procesih ustvarjanja politike. To je povsem nova kvaliteta pri oblikovanju proračunske politike za leto 1975 in za ustrezno funkcioniranje sistema financiranja federacije v celoti.

Zato je po mojem koristno, da opozorim na nekatere vprašanja, ki lahko odločilno vplivajo na opredelitev zbora o politiki, katere obveznosti bodo veljavne za federacijo v prihodnjem letu.

Iz gradiva je razvidno, da gre za temelje za pripravo dokumenta o skupni politiki družbeno-ekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1975. V odnosu do proračunske politike se soočamo s skupnimi predvidevanji uresničevanja družbenoekonomskega razvoja, od stopnje rasti družbenega proizvoda do ravni naraščanja narodnega dohodka hkrati z vsemi možnimi težnjami in strukturnimi protiučinki, tako da bo obseg proračuna federacije v letu 1975 večji, znašal bo 59 milijard dinarjev. To je zelo izrazita rast v primerjavi z že skoraj rebalansiranim proračunom v tem tekočem letu na ravni 47 milijard dinarjev.

S stališča proračuna in proračunske politike lahko rečemo, da bomo v korak sledili ritmu skupne globalne inercije obstoječega stanja in odnosov. Razumljivo pa je, da je takšna težnja naših gibanj nesprejemljiva z vidika uresničevanja ustavnih načel na področju proračunske politike SFRJ; zato vse to terja kvalitetne spremembe, terja nove modele odnosov systemskega značaja. To se predvsem nanaša na probleme intervencij proračuna federacije v gospodarstvu in na probleme bilanciranja sredstev materialnih državnih rezerv, njihovih intervencij v vsakdanjih tržnih situacijah itd. Gre torej za zahtevo, da takšne in podobne obveznosti proračuna federacije neposredno prenesemo na združeno delo v gospodarstvu. Prepričan sem, da takšni zaključki v tem trenutku niso novo spoznanje o nujnosti takšnih systemskih sprememb.

³ Prilogi 4 in 5.

Odbor zveznega zbora za proračun federacije meni, da je treba podpreti vse predloge, ki jih najdemo na koncu temeljev proračuna federacije za leto 1975, zbrane v sedmih točkah, v delu z naslovom: Funkcioniranje sistema financiranja federacije in možne spremembe v letu 1975. Po mojem so ti predlogi in njihova uresničitev neogibnost prihodnjega funkcioniranja sistema financiranja federacije na novih temeljih in ne le to, predlogi pomenijo hkrati konkretne korake za uresničitev sklepov predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije na eni letošnjih sej. Ravno ti predlogi rešujejo takrat obravnavane probleme. Ob vsem tem se seveda zastavlja pomembno vprašanje — vprašanje časa za realizacijo in vprašanje njegove realnosti na vseh področjih in sektorjih.

Zato prosim zvezni zbor, naj podpre in sprejme te predloge kot potencialno spodbudo za systemske spremembe, da bi lahko v naslednji fazi za sestavo osnutka proračuna federacije za leto 1975 v osnutek že vgradili tudi možne konkretne rešitve na podlagi predlogov ali pa za nekatere teh rešitev, če bo potrebno, določimo prehodne roke.

Odbor za proračun federacije se zavzema, da bi v osnutku proračuna izkazali vse obveznosti federacije ne glede na njihovo zapadlost ali možnost poravnave.

Glede drugih vprašanj proračunske politike, ki so prikazana kot možne težnje v materialno-finančnih gibanjih, menim, da so te lahko izraz naših realnih razmerij v primeru, če bi dosledno upoštevali načelo racionalnosti, ekonomičnosti dela, varčnosti ter sklepe in zahteve skupne politike na področju uresničevanja protiinflacijskih ukrepov.

Na koncu izjavljam, da sprejemam in podpiram stališča, izražena v današnjih ekspozijah v zvezi s proračunsko politiko za leto 1975.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Tovarišice in tovariši delegati, predlagam, da imamo odmor in nadaljujemo sejo ob 11.30, ko bomo poslušali odgovor na vprašanje delegatov, na katerega bo odgovoril zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

(Po odmoru.)

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Nadaljujmo delo.

Kot sem že povedal, bo na vprašanje, ki so ga postavili delegati Sinan Hasani, Milan Simović in Stipo Bilan, odgovoril podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

MILOŠ MINIĆ, *podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve:*

Tovarišice in tovariši, čeprav ste vprašanje slišali, bi ga vseeno še enkrat prebral.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić je 12. julija v odboru za zunanjo politiko in 23. julija v zveznem zboru, neposredno po začetku ciprske krize, vsestransko obvestil delegate o odnosih Socialistične federativne republike Jugoslavije s sosednimi državami in o ciprski krizi.

Prosimo, da zvezni sekretar za zunanje zadeve seznani zbor z novimi momenti glede odnosov SFRJ s sosednimi državami, in kako ocenjuje zvezni sekretariat za zunanje zadeve najnovejši razvoj na tem področju.

To je vprašanje, ki so ga postavili delegati Sinan Hasani, Milan Simović in Stipo Bilan zveznemu sekretarju za zunanje zadeve.

Dovolite mi, da vam zdaj odgovorim na postavljeno vprašanje.

O odnosih naše države s sosednimi državami sem poročal 12. julija letos na seji odbora za zunanjo politiko. Takrat sem zlasti poudaril, da ima razvijanje odnosov s sosednimi državami izreden pomen za našo državo.

Deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije je še enkrat potrdil, da je razvijanje vsestranskega sodelovanja in prijateljskih odnosov s sosednimi državami življenjskega pomena za našo državo in da je ena bistvenih sestavin naše zunanje politike. Kongres je potrdil temeljna stališča in smeri naše politike do sosednjih držav, ki temelje na vzajemnem spoštovanju načela neodvisnosti, suverenosti, ozemlske nedotakljivosti, nevmešavanja v notranje zadeve in dobrem sosedskem sodelovanju na podlagi enakopravnosti in obojestranskih interesov.

Ta trajna načela so vključena v dokumente skupščine SFRJ, v program dela zveznega izvršnega sveta ter sklepe in stališča predsedstva SFRJ.

Naša politika do sosednjih držav in vsestransko sodelovanje, ki ga želimo nadaljevati, sta neločljiv del politike neuvrščenosti in prizadevanj, da bi razvili enakopravno sodelovanje, ki ne more nikoli biti v škodo razvoju odnosov prijateljskega sodelovanja s katerokoli drugo državo, s čim večjim številom držav.

Vedno smo bili prepričani, da moramo probleme s sosednimi državami reševati sami med seboj, brez kakršnegakoli tujega vmešavanja. Prepričani smo, da s sporazumnim reševanjem perečih vprašanj zmeraj lahko izboljšamo in razširimo medsebojno dobro sosedsko sodelovanje, medtem ko nereševanje, odlaganje, zamrznitev obstoječih problemov samo obremenjuje in omejuje razvoj odnosov.

Vesel sem, da se naši odnosi s sosednimi državami dobro razvijajo, čeprav imamo z nekaterimi nekaj težav pri reševanju obstoječih problemov. Vsa naša prizadevanja so usmerjena k izboljšanju medsebojnih odnosov in razvijanju vsestranskega sodelovanja z njimi.

Odgovarjam natančno na postavljeno vprašanje, zato ne bom izčrpno poročal o stanju naših odnosov posebej z vsako sosedno državo, ker sem to že storil na seji odbora za zunanjo politiko, s čimer ste bili, tovarišice in tovariši delegati, seznanjeni, marveč bom zdaj odgovoril na del vprašanja o nekaterih novih momentih.

Odrle so se nove in boljše perspektive za razvoj odnosov med našo državo in Grčijo. Pozdravili smo novo vlado in prehod na parlamentarni demokratični režim v sosedni Grčiji po večletni vladi vojaške hunte, ki je omejila v zelo ozke okvire svoje odnose z Jugoslavijo. Prepričani smo, da so zdaj možnosti za vsestranski razvoj v novih razmerah dobri, saj smo že prej s to sosedno državo imeli tradicionalne prijateljske odnose. Jugoslavija si bo močno prizadevala, da se bodo takšni odnosi razvili, prepričana, da so za to realne možnosti in da je takšen obojestranski interes.

Kot veste, smo vedno pripisovali velik pomen našim odnosom z Ljudsko republiko Albanijo. V zadnjih letih se je zaradi obojestranskega prizadevanja razvilo medsebojno sodelovanje, zlasti gospodarsko in kulturno. Dosegli smo pomembne rezultate v blagovni menjavi. Razvoj jugoslovansko-albanskih odnosov torej narašča v strmi krivulji. Naša javnost je imela priložnost seznaniti se z nedavnimi izjavami najodgovornejših partijskih in državnih voditeljev Albanije o odnosih z Jugoslavijo in zainteresiranosti albanske vlade za pospeševanje sodelovanja z našo državo. Veste, da so tudi predstavniki zveznega sekretariata za zunanje zadeve izrazili zadovoljstvo zaradi takšnega stališča vlade Ljudske republike Albanije o vprašanju odnosov z Jugoslavijo in našo trajno zainteresiranost in pripravljenost za razvijanje sodelovanja z Albanijo na podlagi znanih načel in na področjih, kjer so objektivne in realne možnosti in sta za to zainteresirani obe državi. To smo te dni sporočili tudi albanski vladi in poudarili, da želi Socialistična federativna republika Jugoslavija nadaljnji napredek dobrih sosedskih odnosov in vsestranskega sodelovanja z Ljudsko republiko Albanijo kot tudi trajno prijateljstvo narodov in narodnosti Jugoslavije in albanskega naroda.

Rad bi vas še obvestil, da smo z Ljudsko republiko Albanijo pravkar podpisali protokol o blagovni menjavi v letu 1975, ki predvideva povečanje blagovne menjave za 35 odstotkov. Pred kratkim smo dosegli tudi prve rezultate v kulturnem sodelovanju, prepričani pa smo, da bomo kmalu podpisali ustrezeni program sodelovanja na tem pomembnem področju.

Realne so tudi možnosti sodelovanja na drugih področjih, za kar si bosta, upamo, prizadevali obe strani.

Odnosi med našo državo in Republiko Italijo imajo iste značilnosti kot pred nekaj meseci. Nadaljuje se intenzivno sodelovanje na gospodarskih in drugih področjih, nekaj znanih problemov pa miruje in čaka na svojo rešitev v interesu obeh držav. Naša stališča o problemih z Italijo so znana. Če bi italijanska stran pokazala v doglednem času interes, dobro voljo in pripravljenost za končno sporazumno ureditev in reševanje obstoječih vprašanj le s primernimi pogoji, ne bo ovir, da ne bi umaknili teh vprašanj z dnevnega reda in tako močno spodbudili medsebojno sodelovanje na vseh področjih jugoslovansko-italijanskih odnosov. Počakali bomo, da vidimo, kdaj bo italijanska stran dokončno na to pripravljena.

Tudi ob tej priložnosti želim poudariti, da je trajna usmeritev Jugoslavije za razvoj vsestranskih dobrih sosedskih odnosov v interesu obeh držav in razvijanja prijateljstva med narodi Jugoslavije in italijanskim narodom.

Naši odnosi z Avstrijo se dobro razvijajo na več področjih, imamo pa objektivne možnosti za še širše sodelovanje. Toda odnose naše države z Avstrijo obremenjujejo vprašanja, katerih rešitev Avstrija zavlačuje že vrsto let, čeprav njene jasne obveznosti izhajajo iz mednarodnih pogodb.

Kot veste, je vlada Socialistične federativne republike Jugoslavije poslala 29. oktobra lani vladi Republike Avstrije protestno noto. Nota je bila pri nas objavljena in naša javnost je z njo seznanjena. Zato bom tu samo opozoril, da je bil povod za noto pritisk na slovensko in hrvatsko manjšino v zadnjem času in čeprav se je položaj teh manjšin nenehno slabšal, je Avstrija zdaj postavila celo pogoj za njune elementarne pravice s tako imenovano „ugotovitvijo“ oziroma preštevanjem manjšin, kar je v popolnem nasprotju z natančnimi in brezpogojnimi določbami državne pogodbe o ustanovitvi neodvisne demokratične republike Avstrije.

Mi smo nenehno opozarjali avstrijsko vlado na neizpolnjevanje njenih obveznosti po državni pogodbi in drugih znanih obveznostih do Jugoslavije po pogodbi, ki jo je Avstrija podpisala. Opozarjali smo tudi na delovanje nekaterih šovinističnih in neonacističnih sil ne le zoper pravice in položaj manjšin, marveč tudi zoper dobre jugoslovansko-avstrijske odnose, kot tudi na akcije zoper našo državo v avstrijskih sredstvih javnega obveščanja s širjenjem napačnih informacij in laži o naši državi, ki imajo namen škodovati Jugoslaviji in spodkopati ne le dobre odnose med Jugoslavijo in Avstrijo, temveč tudi odnose med našo državo in drugimi državami.

Želim še poudariti, da je tudi naš najnovejši korak – nota avstrijski vladi – storjen v interesu urejanja

odnosov s sosedno Avstrijo in izpolnitve pogojev za vsestranski razvoj odnosov in dobrega sosedskega sodelovanja, kar je po našem mnenju tudi v interesu narodov obeh držav. To pa je predvsem odvisno od pripravljenosti avstrijske vlade, da začne konstruktivno urejati sedanje probleme.

V razvoju odnosov naše države z drugimi sosednimi državami ni nobenih novih momentov, o katerih bi bilo treba posebej obveščati ta dom. Vendar naj poudarim, da se naši odnosi s Socialistično republiko Romunijo in Ljudsko republiko Madžarsko razvijajo zelo dobro in v skladu z zelo pomembnimi rezultati nedavnih obiskov predsednika republike Tita v teh državah in njegovimi pogovori s predsednikom Ceausescujem in prvim sekretarjem Kadarjem. Sodelovanje z Ljudsko republiko Bolgarijo smo razširili na več področjih, reševanje vprašanj pa ni napredovalo.

Ko uresničujemo politiko narodnostne enakopravnosti in zagotavljamo vsestranski in enakopraven razvoj vseh narodnosti v naši državi in ko dosledno uresničujemo načelo dobrih sosedskih odnosov in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav, je Socialistična federativna republika Jugoslavija mnenja, da je njena obveznost in pravica, da kaže svoj interes tudi za dele narodov Jugoslavije, ki živijo kot narodnosti v sosednih državah, da uživajo vse pravice, ki jim pripadajo na podlagi listine Združenih narodov ali drugih mednarodnopравnih dokumentov.

Ni treba poudarjati, da so problemi takšne narave, sedanja nasprotja v odnosih z nekaterimi sosednimi državami, zadeva vseh narodov in narodnosti Socialistične federativne republike Jugoslavije, vseh naših republik in pokrajin. Vedno gre v takih primerih za varovanje interesov vse Jugoslavije kot federativne in samoupravne socialistične skupnosti vseh naših narodov in narodnosti. Vsa naša prizadevanja so usmerjena k temu, da bi bile narodne manjšine jugoslovanskih narodov v sosednih državah in vse narodnosti v Jugoslaviji resnično pomemben dejavnik prijateljstva in zbliževanja jugoslovanskih narodov in narodov naših sosed.

Na koncu naj tudi poudarim, da bo naša politika s sosednimi državami še uspešnejša, če bodo vsi samoupravni družbeni dejavniki v federaciji, republikah in avtonomnih pokrajinah, v organizacijah združenega dela, združenjih, skupnostih itd., ki po ustavi sodelujejo v graditvi in uresničevanju skupno določene in enotne zunanje politike SFRJ, dosegli boljšo organiziranost in koordinacijo v mednarodni dejavnosti kot tudi širše programiranje sodelovanja s sosednimi državami za daljše obdobje.

Menimo, da morajo vsi, ki sodelujejo pri uresničevanju naše zunanje politike, posvetiti večjo skrb vsem tem vprašanjem.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši delegati, da odgovorim še na drugo vprašanje, ki se nanaša na ciprsko krizo.

Jugoslavija se je zelo angažirala, neposredno pa tudi skupaj z drugimi neuvrščenimi državami, da bi dala svoj prispevek k rešitvi ciprske krize v interesu politike dobrega sosredstva in stabilnosti na tem območju kot tudi miru in varnosti v svetu. Našo državo je k temu zavezovala predvsem naša dosledna politika neuvrščenosti, ki najodločneje nasprotuje vmešavanju v notranje zadeve drugih držav, intervenciji z vojaško silo ali drugimi sredstvi in metodami, teptanju neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti drugih, še posebej neuvrščenih držav. To je bila dolžna storiti tudi zaradi prijateljskih odnosov z Republiko Ciper, Grčijo in Turčijo. O tej naši dejavnosti sta bila naša javnost in ta dom širše obveščena.

Najnovejši moment v razvoju ciprske krize je sprejetje resolucije generalne skupščine Organizacije združenih narodov z dne 2. novembra letos. Želim poudariti samo pomen resolucije o Cipru, ki jo je pripravila skupina petih neuvrščenih držav, tako imenovana „kontaktna skupina“, skupina za sodelovanje, v kateri je tudi naša država. Soglasno sprejetje pomembnega dokumenta je izredna in daljnosežna politična in moralna potrditev politike neuvrščenosti in vloge Organizacije združenih narodov pri reševanju mednarodnih problemov.

Prepričani smo, da lahko takšna načelna, konstruktivna in realistična resolucija največ prispeva k pravični in trajni rešitvi ciprske krize. Posebno pomembne so določbe resolucije, ki priporočajo grški in turški ciprski skupnosti, naj na enakopravni podlagi nadaljujeta pogovore, da bi dosegli obojestransko sprejemljivo politično rešitev.

Uresničitev resolucije je odvisna od pripravljenosti zainteresiranih strani, da jo bodo dosledno izvajali v praksi. V prihodnji fazi reševanja ciprske krize bo po našem mnenju izjemnega pomena vloga Organizacije združenih narodov na podlagi sprejete resolucije. Jugoslavija je na pobudo in z osebnim prizadevanjem predsednika republike tovariša Tita vložila veliko navora v to, da bi se ta faza uspešno zaključila, in si prizadeva, da bi našli osnovo in pot za pravično rešitev ciprske krize.

Jugoslavija se bo tudi v prihodnje skupaj z drugimi neuvrščenimi državami zavzemala za rešitev tega vprašanja.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

So delegati Hasani, Simović in Bilan zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Nadaljujmo delo z obravnavanjem prve točke dnevnega reda — temelji proračuna federacije za leto 1975.

Želi besedo poročevalec odbora za družbeno-ekonomske odnose?

Besedo ima delegat Branko Bulatović.

BRANKO BULATOVIČ, poročevalec odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose:

Odbor za družbenoekonomske odnose je na seji 29. oktobra obravnaval probleme v zvezi s prvo točko dnevnega reda in o tem sprejel poročilo, ki ste ga, tovariši delegati, prejeli kot gradivo. Poleg pobud, ki so našteje v poročilu, kaj posebnega ne bi imel dodati. Menim, da je v poročilu rečeno vse, kar je odbor ocenil kot potrebno, da vključi v poročilo kot njegove pobude k temeljem proračuna federacije za leto 1975.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Besedo ima delegat Jože Kapus.

JOŽE KAPUS (SR Slovenija):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, obrazložitev v uvodu so temeljite in se z njimi načelno strinjam, moje kratko sodelovanje v razpravi pa je treba sprejeti samo kot težnjo, da bi predložena stališča čimprej uresničili v samoupravni praksi.

Socialistična republika Slovenija je organizirala regionalna posvetovanja o temeljih ekonomske politike in temeljih zveznega proračuna, v katerih sem tudi sam sodeloval. Na teh posvetovanjih so bile izražene pobude, nakazani problemi in vprašanja.

Delegati zveznega zbora iz Socialistične republike Slovenije so na svojem sestanku skrbno in odgovorno obravnavali gradivo in na koncu razprave ugotovili, da moramo kljub razpravam v odborih in drugih telesih zbora še opozoriti na nekaj dilem.

Predvsem v gradivu ni dovolj jasno povedano, kako se bo proračun za leto 1975 vključil v stabilizacijsko politiko in protiinflacijski program. Takšne pripombe ni najti ne v gradivu ne v zapisnikih teles zveznega zbora.

Zvezni proračun smo obravnavali z dveh vidikov:

1. da znaša obseg zveznega proračuna približno 45 odstotkov celotne skupne porabe in da je lahko vzorec za vse druge družbenopolitične skupnosti,

2. da moramo proračunsko porabo v letu 1975 čimbolj prilagoditi smislu in načelom nove ustave, da bi se čimbolj povečal vpliv združenega dela.

K 1. točki

Glede stališča ekonomske politike, ki so bila jasno poudarjena na zadnji seji predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije, lahko ugotovimo, da projekt, ki je pred nami, ne vsebuje te ideje. Če globalno obravnavamo gradivo, gre za povečanje za skoraj 50 odstotkov, tako da lahko ugotovimo tudi to, da občutno odstopa od vseh načel, za katera smo se politično zavzemali in jih politično sprejeli.

Kot je razumeti, bomo tudi v letu 1975 financirali proračun na nominalnih kazalnikih. Nominalno povečanje v letu 1974 že deluje inflacijsko na gospodarstvo. Zaradi tega nisem povsem prepričan, da bi ob tako visoki stopnji inflacije oblike porabe lahko sledile rasti družbenega proizvoda. V prvi fazi še nismo razpravljali o posameznih pozicijah proračuna — to delo nas še čaka — marveč smo se omejili na osnovno dilemo: ali je mogoče tako povečan zvezni proračun vključiti v stabilizacijska prizadevanja v prihodnjem letu? Menim, da ni mogoče. Zato bi morali vsa naša prizadevanja, vse naše napore usmeriti tako, da bi bil tudi zvezni proračun izraz ciljev ekonomske politike za leto 1975, v kateri bo stabilizacija zavzela prvo mesto.

K 2. točki

V razpravi smo namenili precej pozornosti temu, kako so v zveznem proračunu izražena načela nove ustave oziroma na kakšen način naj bi združeno delo sodelovalo in postalo odločujoč dejavnik za ta del družbenega proizvoda. Najpomembnejša naloga, ki nas čaka, je gotovo povezana z vprašanjem, kako začeti uresničevanje samoupravljanja s sredstvi proračuna v poziciji 3., to so sredstva proračuna za intervencije v gospodarstvu. O tem najdemo precej besed in načel v dokumentu o temeljih ekonomske politike za leto 1975. Prav tako so zelo jasna stališča predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije. Vendar iz samega predloga ni razvidno, kakšna naj bi bila oblika samoupravljanja, kako in kdaj naj bi se v praksi uresničilo načelo samoorganiziranja. Zdaj smo že v novembru. Jasno nam je, da bi morali začeti uresničevati to načelo v začetku leta, da bi bilo gospodarstvo seznanjeno s stanjem plačilne bilance in bi tako imelo pred seboj jasen položaj za kočljiva področja, kot sta uvoz in izvoz.

Naj spet poudarim, da je naša glavna naloga uresničiti samoupravljanje s sredstvi zveznega proračuna, kar zahteva hitro in odločno sprejemanje ukrepov za samoupravno organiziranje. Samo tako bomo mogli uresničiti to pomembno nalogo. Bojimo se namreč, da se bomo ob sprejemanju zveznega proračuna soočili z dejstvom, da je premalo časa za samoupravno organiziranje, da bi upravljalo s temi sredstvi. Tedaj nam bo rečeno, da bomo to urejali prihodnje leto.

V razpravah z delegati je bilo na regionalnih posvetovanjih izraženo nekaj načelnih pripomb, ki jih lahko štejemo tudi kot vprašanja; v projektu samem jih ni najti. Na primer, kako in iz katerih virov črpata sredstva republiških in pokrajinskih prispevkov v zvezni proračun; kako realna so sredstva obveznic, ki bodo izdane v prihodnjem letu; kako realno je predviden obseg kreditov narodne banke federaciji glede na to, da bo tudi kreditno-monetarna politika dejavno vključena v stabilizacijska prizadevanja v prihodnjem letu?

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Ljubomir Zečić.

LJUBOMIR ZEČIČ (SR Hrvatska):

V tej razpravi bi se pridružil govorniku pred menoj in opozoril še na nekaj momentov, ki bi jih verjetno tudi morali vključiti v predložene temelje.

Ravno danes in v tem zboru, ko razpravljamo o obsegu in politiki proračuna v letu 1975, bi namreč po mojem morali dati nekaj osnovnih predlogov, da bi jih vključili v temelje. Upoštevati moramo poleg vrste družbenih stališč vsekakor tudi smer in obseg družbenoekonomskega razvoja v letu 1975. Toda o temeljih družbenoekonomskega razvoja, ki smo jih prejeli kot delovno gradivo, v tem zboru nismo še razpravljali in je zelo težko obravnavati projekcijo temeljev proračuna v času, ko še ni sprejeta projekcija družbenoekonomskega razvoja za leto 1975, osnove, na katerih gradimo načrt proračuna za leto 1975, so pa precej zmedene in neopredeljene. Tudi količine v gradivu od družbenega proizvoda skupnega gospodarstva do narodnega dohodka so lahko zelo spremenljive, ker so izračunane samo na podlagi predpostavk rasti industrijske proizvodnje in še nekaterih drugih področij proizvodnje.

Zato bi morali, kot je rekel govornik pred menoj, vsa predhodna stališča, razprave in glavne težnje nove ustave imeti pred očmi ob sprejemanju temeljev za izdelavo proračuna.

Poleg tega menim, da nam predloženo gradivo ne daje prave podobe problemov, s katerimi se bomo srečali v letu 1975. Že izračun osnove za leto 1974 in leto 1975 ni ustrezen, ker so v osnovo za projekcijo za leto 1975 vštete obveznosti, ki jih prenašamo iz leta 1973 v leto 1974, ne pa tudi obveznosti iz leta 1974 v leto 1975. Če tako obravnavamo problem, o čemer je govor delno tudi v uvodu, je rast proračuna federacije precej preseгла stopnjo skupnega družbenega proizvoda gospodarstva in narodnega dohodka in je precej višja od 26 in nekaj desetink odstotkov, kot je navedeno v temeljih. Ta stopnja namreč znaša približno 42,5

odstotka. Če bi v proračun za leto 1975 prenesli še obveznosti iz leta 1974, bi rast tega proračuna dosegla nad 46 odstotkov oziroma s sredstvi stalne proračunske rezerve celo 54 odstotkov.

Menim, da je tako ohlapno načrtovanje proračuna za leto 1975 nedopustno. Zakaj? Zato, ker ne moremo sprejeti stališča, da bomo milijardo in 400 milijonov dinarjev, kolikor znaša razlika med načrtovanim proračunom in našimi dejanskimi proračunskimi obveznostimi v letu 1975 poravnali, kot je dejal tovariš Cemović, deloma iz nekaterih tekočih pritokov federacije. Menim, da takšna pavšalna obrazložitev, ko gre za milijardo 400 milijonov dinarjev, ne bi bila sprejemljiva. Kako sem prišel do te milijarde 400 milijonov dinarjev? Če stvari postavimo tako, kot sem jih jaz postavil, bi moral biti dejanski proračun federacije za leto 1975 večji za približno milijardo 400 milijonov dinarjev. Ta razlika je očitna.

Iz vsega tega izhaja, da so nam dani temelji, na podlagi katerih načrtujemo neuravnotežen proračun, to pa je v nasprotju z dosedanja prakso in ustreznimi zakonskimi predpisi, po katerih mora biti proračun uravnotežen.

Zato menim, da bi morali temelje in takšno zasnovo v vsakem primeru dopolniti. Predlagam, da celotna proračunska poraba federacije, tudi prenešene obveznosti, narašča počasneje od načrtovane rasti družbenega proizvoda.

Menim tudi, da se v razmerah, ko 80 odstotkov izdatkov proračuna izhaja iz zakonskih predpisov, ne bo mogoče izogniti novi zadolžitvi federacije pri narodni banki kot tudi ne izdajanju obveznic. Toda misliti moramo tudi na posledice take zadolžitve.

Proračun federacije za mene ni nekaj, kar nam je dano, nekaj nespremenljivega in nedotakljivega pa tudi dohodek gospodarstva ni nespremenljiv. Menim torej, da moramo tudi ta proračun vedno primerjati z obsegom dohodka gospodarstva, kajti nemogoče je, da se izvenproračunska poraba načrtuje z nekakšnimi ustaljenimi normami in zakoni, neodvisno od tega, kakšen bo dohodek v letu 1975.

Menim namreč, da ne more biti nikakršnih oblik porabe (ne glede na to, za kakšne oblike gre, čeprav tudi za najbolj nujne) nad višino, ki jo dohodek še prenese. Zakaj? Nesprejemljivo je, da proračunske porabe ne usklajujemo s takšnim odnosom, s takšnim obsegom, ker se kaj lahko zgodi, da bodo obveznosti za dohodek tolikšne, da si ne bomo mogli več zagotoviti niti enostavne, kaj šele razširjene reprodukcije. Menim, da bo leto 1975 v tem pogledu sila kritično. Zato moramo takšno dosedanja prakso, kot je rekel govornik pred menoj, čimprej odpraviti.

Vzemimo na primer podatek, da se je lani skupna denarna masa povečala za 9,2 milijarde dinarjev in da je gospodarstvo od te mase dobilo vsega 5 odstotkov. Če bo šlo tako naprej, bo nelikvidnost, ki že spet

narašča, prišla v tako fazo, ki bi resno ogrozila tudi enostavno reprodukcijo. Menim tudi, da bi se morali zavzemati za to, da bi morali čutiti vsaj osnovna prizadevanja za varčevanje. Takšnega prizadevanja ni videti v temeljih.

Predlagam tudi, da bi po razpravi o družbeno-političnih temeljih razvoja Jugoslavije za leto 1975 in določitvi ustreznih količin in obsegov primerjali – da tako rečem – te dokumente s proračunom federacije, da bi dobili pravšnjo podobo vseh teh naših obveznosti. Zavzel bi se za to, da bi že zdaj začeli razmišljati o tem, kako bi premostili to milijardo in 400 milijonov dinarjev, ki jo prenašamo v leto 1975. Za zdaj je očitno, da teh sredstev ne bomo mogli črpati iz rednega dohodka, razen če seveda globoko posežemo v emisijo, in verjetno bi morali v ta namen izdelati sanacijski program, da bi poravnali obveznosti federacije, podedovane iz leta 1974, pa tudi tiste, ki bodo bremenile proračun federacije v letu 1975.

PRESEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo v razpravi o temeljih proračuna federacije za leto 1975? (Ne.)

Ker nihče več ne želi besede, predlagam zboru naslednje sklepe:

Zvezni zbor skupščine SFRJ sprejema predložene temelje proračuna federacije za leto 1975 ter osnove, na katerih naj bi temeljila politika dohodkov in izdatkov v proračunu federacije v prihodnjem letu, ne da bi pri tem obravnaval konkreten obseg potrebnih sredstev za kritje proračunskih izdatkov.

Zvezni zbor hkrati opozarja, da bi moral zvezni izvršni svet pri nadaljnjem pripravljanju osnutka proračuna in pri oblikovanju proračunske politike nasploh izhajati ob zavzemanju stališč o obsegu in strukturi izdatkov proračuna za prihodnje leto predvsem iz dosledne usmeritve k varčevanju na vseh področjih, iz izvajanja funkcij federacije, ki naj se uresničujejo v smislu ustave SFRJ in politike, sprejete na desetem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, iz dogovorjene stabilizacijske politike kot ene bistvenih postavk nadaljnega skupnega razvoja naše družbe, iz potrebe po doslednem uresničevanju protiinflacijskega programa.

Zvezni izvršni svet naj raziše obseg intervencij federacije v gospodarstvu in stori ukrepe oziroma pripravi predloge za prenos te funkcije na združeno delo.

Zvezni zbor pričakuje, da bo zvezni izvršni svet pri izdelavi osnutka proračuna za prihodnje leto upošteval pripombe in pobude v poročilih delovnih teles tega zbora kot tudi tiste, ki so bile izražene na današnji seji zbora.

Sprejme zbor predlog teh sklepov?
Besedo ima delegat Dušan Rakovac.

DUŠAN RAKOVAC (SR Hrvatska):

Sprejemam, tovariši in tovarišice, predlog teh sklepov, dodal bi le še enega.

V razpravi ni sodelovalo veliko delegatov, so se pa dotaknili resnega problema. Predlagal bi, da damo temu problemu posebno mesto v sklepih.

Gre namreč za sanacijo stanja obveznosti iz tega leta. Predlagam, da v posebnem sklepu naložimo zveznemu izvršnemu svetu, naj pripravi predlog natančnih rešitev za sanacijo prenesenih obveznosti federacije iz tega leta. Če sanacije ne moremo izvršiti v enem letu, jo bomo pa v več letih, toda natančno moramo vedeti za vire, od kod dobiti sredstva in kako, kajti ta problem odlagamo že nekaj let in je zlasti letos zelo pereč, kar nikamor več ne pelje. Iluzija je prepričevati sebe in druge, da bomo problem rešili z emisijo obveznic in s krediti brez novega obremenjevanja gospodarstva. Menim, da je to lahko samo izjema, ne pa pravilo v politiki porabe.

Prosim, da dodamo sklepom tudi ta problem, namreč, da bi dobili dokument, iz katerega bi bilo mogoče natančno videti, prvič, kolikšne so te obveznosti, in drugič, kako in kdaj bodo sanirane.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo v zvezi s predlogom sklepov? (Ne.)

Slišali ste predlog delegata Dušana Rakovca. Tak predlog so že dala telesa zbora, je pa tudi vključen v naše sklepe, ko predlagamo, da naj bi predlagatelj upošteval predloge in pobude, ki so bile izražene v razpravi. Torej, ali naj vključimo ta predlog v sklepe, in ga oblikujemo v smislu predloga tovariša Rakovca? (Da.)

Tudi predlog delegata Rakovca bomo vključili v sklepe.

Želi morda besedo kdo iz zveznega izvršnega sveta v zvezi s tem predlogom? (Ne.)

Preden končamo razpravo o tem vprašanju, naj vas še obvestim, da bo zvezni izvršni svet po dogovoru s predsedstvom skupščine SFRJ, glede na postopek sprejemanja proračuna, pripravil osnutek proračuna za leto 1975 do 15. novembra letos. Naš zbor bi ta osnutek obravnaval 26. novembra letos, ko bi v zboru republik in pokrajin hkrati obravnavali osnutek resolucije o družbenoekonomskem razvoju v prihodnjem letu.

Predlog proračuna moramo po zakonu sprejeti do konca tega leta, tako da nam bo ostalo več časa za

posvetovanje z bazo o predlogu proračuna po sprejetju njegovega osnutka.

Na vrsti je *druga* točka dnevnega reda:

Predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974

Prejeli ste predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974.⁴ Dobili ste tudi poročili odbora za proračun federacije in zakonodajno-pravne komisije.

Predsednik zbora republik in pokrajin me je obvestil, da je zbor republik in pokrajin na seji 31. oktobra 1974 s soglasji skupščin socialističnih republik in skupščin socialističnih avtonomnih pokrajin določil skupni znesek proračuna za leto 1974 v višini 5750 milijonov dinarjev.

Predstavnik predlagatelja sta Momčilo Cemović, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance, in Božidar Radunović, namestnik zveznega sekretarja za finance. Za poverjenike so bili določeni Velimir Šljivančanin, Ranko Matić in Aleksandar Nečajev.

Poročevalec odbora zveznega zbora za proračun federacije je delegat Ante Sorić.

Začenjam splošno razpravo o predlogu sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne prijavlja k besedi v splošni razpravi, začenjam razpravo o besedilu predloga sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974.⁵

Na vrsti je *tretja* točka dnevnega reda:

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izpolnjevanju proračuna federacije za leto 1974

Prejeli ste predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izpolnjevanju proračuna federacije za leto 1974. Dobili ste poročila odbora za proračun federacije, zakonodajno-pravne komisije in

⁴ Priloga 6/7.

⁵ Objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 56 z dne 8. novembra 1974. Obrazložitev predloga je priloga 8.

komisije za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije.⁶

Predstavnika zveznega izvršnega sveta sta Momčilo Cemović in Božidar Radunović. Za poverjenike so bili določeni Velimir Šljivančanin, Ranko Matić in Aleksandar Nečajev.

Poročevalec odbora za proračun federacije je delegat Ante Sorić, poročevalec zakonodajno-pravne komisije je dr. Karolj Djetvai, član komisije.

Začenjam splošno razpravo o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izpolnjevanju proračuna federacije za leto 1974.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne prijavlja k besedi v splošni razpravi, začenjam razpravo o besedilu predloga tega zakona.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlog dajem na glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *zdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izpolnjevanju proračuna federacije za leto 1974.⁷

Na vrsti je *četrt*a točka dnevnega reda:

Predlog zakona o svetu federacije

Dobili ste predlog zakona o svetu federacije in popravke k besedilu predloga tega zakona. Prejeli ste tudi poročilo zakonodajno-pravne komisije z amandmaji, ki so v smislu drugega odstavka 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu zveznega zbora skupščine SFRJ in na podlagi 339. člena poslovnika skupščine SFRJ postali sestavni del besedila predloga tega zakona. Z amandmaji se je predlagatelj strinjal.⁸

Dobili ste tudi amandma zveznega izvršnega sveta, ki je bil predlagan na pobudo zakonodajno-pravne komisije in ki je tudi postal sestavni del besedila predloga tega zakona⁹ kot poročilo komisije za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije.¹⁰

Predstavnik predlagatelja je Ivan Franko, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave. Za poverjenika sta bila določena dr. Stana Djukić, pomočnica zveznega sekretarja za pravosodje in organizacijo zvezne uprave, in dr. Dušan Cotić.

pomočnik zveznega sekretarja za pravosodje in organizacijo zvezne uprave.

Poročevalec zakonodajno-pravne komisije je Milorad Vučković, svetovalec skupščine SFRJ.

Preden bomo odločali o predlogu, prosim predstavnika predlagatelja, da se izreče o amandmajih zakonodajno-pravne komisije.

Besedo ima tovariš Ivan Franko, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave.

IVAN FRANKO, član ZIS in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, zvezni izvršni svet je skupaj s predsedstvom SFRJ obravnaval amandmaje zakonodajno-pravne komisije in zavzel naslednja stališča:

V zvezi s pobudo zakonodajno-pravne komisije, naj bi dal predlagatelj novo besedilo 2. člena, vas lahko obvestim, da smo to storili. Amandma ZIS k 2. členu je razdeljen, to tudi pomeni redakcijsko izboljšavo 2. člena.

Glede spornega amandmaja k tretjemu odstavku 3. člena sprejemam kot osnovo predlog amandmaja zakonodajno-pravne komisije, vendar s tem, da ga spremenimo in da se glasi:

„Predsedstvo SFRJ določi predlog za volitve članov sveta federacije po predhodnem dogovoru s predstavniki republik in avtonomnih pokrajin glede izvolitve članov sveta iz ustrezne republike oziroma avtonomne pokrajine.“

Razlika je v tem, da predlaga amandma zakonodajno-pravna komisija, da se člani sveta federacije volijo na predlog predsedstva SFRJ oziroma da se predlog za izvolitev članov sveta federacije določi na podlagi predlogov predsedstev republik in avtonomnih pokrajin. Menimo, da je to večja vezanost predsedstva SFRJ in da je bolje, da damo v zakon besedilo, da predsedstvo SFRJ določi predlog za izvolitev članov sveta federacije ob prejšnjem dogovoru s predsedstvi republik in avtonomnih pokrajin. Ustava SFRJ v tem pogledu zavezuje predsedstvo SFRJ, da dobi soglasje ali predlog predsedstev republik in pokrajin ali pa da zahteva dogovor. Predsedstvo SFRJ in zvezni izvršni svet sta bila mnenja, da bi bilo dobro, da tudi v zakonu določimo obveznost dogovarjanja s predsedstvi republik in avtonomnih pokrajin glede izvolitve članov sveta federacije.

Imamo še predlog za majhno spremembo redakcijske narave v tem členu. V besedilu amandmaja zakonodajno-pravne komisije je rečeno: „... na podlagi predlogov predsedstev republik in avtonomnih pokrajin za izvolitev članov sveta federacije“, mi pa predlagamo,

⁶ Priloge 6, 9 in 10.

⁷ Zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 56 z dne 8. novembra 1974, obrazložitev predloga pa je priloga 11.

⁸ Priloga 12.

⁹ Priloga 13.

¹⁰ Priloga 14.

naj se besedilo glasi: „glede izvolitve članov sveta federacije...“.

Torej, načelo dogovarjanja glede izvolitve članov sveta federacije.

Še zadnja pripomba, ki se nanaša na 6. člen amandmaja zakonodajno-pravne komisije, v katerem predlaga zakonodajno-pravna komisija, da v prvem odstavku črtamo besedo „določeno“. Besedilo amandmaja se namreč glasi:

„Predsednik republike ali predsedstvo SFRJ lahko zaupata posameznemu članu sveta federacije, naj preuči vprašanje splošne politike v okviru pravic in dolžnosti sveta federacije...“. Naše mnenje je, da bi bilo besedilo redakcijsko bolj čisto, če ostane v besedilu ta beseda: ...določeno vprašanje splošne politike v okviru pravic in dolžnosti sveta federacije...“.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Se bo zdaj predstavnik zakonodajno-pravne komisije izrekel o predlogu zveznega izvršnega sveta?

Besedo ima tovariš Milorad Vučković.

MILORAD VUČKOVIĆ, poročevalec zakonodajno-pravne komisije:

Zakonodajno-pravna komisija je obravnavala predlog zveznega izvršnega sveta k 2. členu in se strinja s tem predlogom, ker se v njem v bistvu sprejemajo pripombe oziroma pobude zakonodajno-pravne komisije k 2. členu.

Zakonodajno-pravna komisija se tudi strinja s predlogi za spremembo amandmajev zakonodajno-pravne komisije k tretjemu odstavku 3. člena in k prvemu odstavku 6. člena, ker so predlagane spremembe v skladu z nameni predlogov amandmajev zakonodajno-pravne komisije oziroma ker gre v prvem odstavku 6. člena za pomoto tehnične narave, ki je zdaj odpravljena s predlogom zveznega izvršnega sveta.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Danes je tudi odbor za družbenoekonomske odnose obravnaval predlog tega zakona. Poročevalec odbora je delegat Kiro Hadži Vasilev.

Prosim poročevalca odbora Kira Hadži Vasileva, da o tem poroča zboru.

KIRO HADŽI VASILEV, poročevalec odbora zveznega zbora za družbenopolitične odnose:

Odbor za družbenopolitične odnose je obravnaval predlog ZIS in predloge zakonodajno-pravne komisije

in zavzel določena stališča, o katerih naj bi poročal zboru, če bi prišlo do nesporazumov med predlagateljema in zakonodajno-pravno komisijo. Ker so stališča zdaj usklajena, je stališče našega odbora, da se strinja s tem, kar je že bilo rečeno v zvezi z amandmaji.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Ker so stališča predlagatelja usklajena s stališči zakonodajno-pravne komisije, ni več spornih vprašanj glede amandmajev v sedanjih formulacijah, zato so postali sestavni del besedila predloga tega zakona.

Želi še kdo besedo v zvezi s predlogom zakona o svetu federacije? (Ne.)

Predlog zakona o svetu federacije dajem na glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o svetu federacije z amandmajem zveznega izvršnega sveta, ki je sestavni del besedila zakona, in amandmaji zakonodajno-pravne komisije, ki jih je predlagatelj sprejel in ki so s tem tudi postali sestavni del besedila zakona.¹¹

Na vrsti je *peta* točka dnevnega reda:

Predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade

Dobili ste predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade. Prejeli ste poročili odbora za proračun federacije in zakonodajno-pravne komisije z amandmaji, ki so v smislu drugega odstavka 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu zveznega zbora skupščine SFRJ in na podlagi 339. člena poslovnika skupščine SFRJ postali sestavni del besedila predloga tega zakona.¹² Predlagatelj je sprejel te amandmaje. Dobili ste tudi poročilo komisije za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije.¹³

Predstavnik predlagatelja sta generalpolkovnik Miloš Šumonja, namestnik zveznega sekretarja za ljudsko obrambo, in generalpodpolkovnik Dušan Vujatović, pomočnik zveznega sekretarja za ljudsko obrambo, za poverjenika pa sta bila določena generalmajor Blažo Kafedžijski in polkovnik Pavle Pećanić iz zveznega sekretariata za ljudsko obrambo.

¹¹ Zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 56 z dne 8. novembra 1974, obrazložitev predloga tega zakona pa je priloga 15.

¹² Gradivo je na razpolago v službi za dokumentacijo v skladu s poslovnikom skupščine SFRJ.

¹³ Isto.

Poročevalec odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo je delegat Milan Simović, poročevalec odbora zveznega zbora za proračun federacije Rajko Grbić in poročevalec zakonodajno-pravne komisije zveznega zbora Karolj Djetvai, član komisije.

Želi morda besedo predstavnik predlagatelja? (Ne.)

Želi besedo predstavnik odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo?

Besedo ima delegat Milan Simović.

MILAN SIMOVIĆ, *poročevalec odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo*:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Odbor zveznega zbora za ljudsko obrambo je na seji 4. novembra 1974 obravnaval predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade in amandmaje k predlogu tega zakona, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija.

Odbor je ugotovil, da temelji predlog tega zakona na načelih v predlogu za izdajo zakona in osnutku zakona.

Odbor predlaga zboru, naj sprejme predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade z amandmaji zakonodajno-pravne komisije.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želita morda besedo poročevalca odbora za proračun federacije in zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Želi še kdo besedo v razpravi o predlogu tega zakona? (Ne.)

Ker se nihče ne prijavlja k besedi, začnem razpravo o besedilih predloga tega zakona.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlog tega zakona dajem na glasovanje.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade z amandmaji zakonodajno-pravne komisije, ki so postali sestavni del besedila tega zakona.¹⁴

Na vrsti je *šesta* točka dnevnega reda:

Poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih

Poročilo bo dala članica zveznega izvršnega sveta in predsednica zveznega komiteja za zdravstvo in socialno politiko tovarišica Zora Tomić.

ZORA TOMIĆ, *članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za zdravstvo in socialno politiko*:

Tovarišice in tovariši delegati, skupina delegatov zveznega zbora je predlagala zveznemu izvršnemu svetu, da obvesti zbor o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih.¹⁵

Zvezni izvršni svet, kot vam je verjetno znano, je dvakrat obravnaval probleme na poplavljenih območjih – na sejah 17. oktobra in 1. novembra letos. Prav tako je poslal na poplavljenih območja svojo misijo z nalogo, da se na kraju samem seznani z razmerami in se nato odloči za ukrepe, ne le za neposredno pomoč prizadetemu prebivalstvu, marveč tudi za sanacijo razmer, ki so prizadele posameznike, njihove družine, njihovo imetje, in ki so onemogočile normalno življenje. Poplave so prizadele tudi celotno gospodarstvo, zlasti kmetijstvo na teh območjih.

S tem problemom so se ukvarjali poleg zveznega izvršnega sveta tudi drugi dejavniki, od zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in Rdečega križa Jugoslavije do sveta za civilno zaščito, ki so vsak po svoje in v mejah svojih možnosti skušali prispevati svoj delež v tem težavnem položaju.

Jasno je, da je v prvi fazi obrambe pred vodno ujmo za varstvo človeških življenj, premoženja in letine storilo največ prebivalstvo samo, organi civilne zaščite, Jugoslovanske ljudske armade, občine in republike na ogroženih območjih.

Kot veste, je dolgo in hudo deževje septembra in oktobra letos na nekaterih območjih doseglo obseg tretjine do polovice letnih padavin. To je imelo za posledico naglo naraščanje Save in njenih pritokov, kar je ob sočasnem učinku visokih vod, vodnih valov Kolpe in Une, pozneje še Save in Drine in njunih pritokov povzročilo poplave ogromnih razsežnosti na celotnem območju Save. Do velikega naraščanja stanja voda in poplav je prišlo tudi ob izlivih nekaterih drugih rek. Nastale so težke razmere zaradi vseh teh poplav, sama obramba pred poplavami pa zelo težka in dolgotrajna.

V tem trenutku še nimamo popolnih podatkov o posledicah nastalih razmer na poplavljenih območjih. Republiški in občinski organi in štabi šele ocenjujejo škodo in ugotavljajo dejansko stanje. Kolikor je mogoče presoditi, je samo v Socialistični republiki Hrvatski in Socialistični republiki Bosni in Hercegovini poplavljenih približno 370 tisoč hektarov zemljišč, od tega približno 100 tisoč hektarov s kmetijskimi kulturami. Poplavljenih je tudi približno 260 naselij, med katerimi jih je 190 še vedno pod vodo, več kot 7000 stanovanjskih hiš, približno 10 000 gospodarskih in več deset industrijskih in komunalnih objektov.

¹⁴ Zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 56 z dne 8. novembra 1974.

¹⁵ Priloga 16 (predlog skupine delegatov zveznega zbora).

Številni izmed teh objektov so porušeni, nekateri pa pod vodo do strehe. Poškodovano je tudi cestno omrežje v dolžini nad 100 kilometrov z več deset kilometrov porušenih odsekov in približno 100 poškodovanih cestnih objektov.

Na poplavljenem obdelanem zemljišču je ostala nepobrana letina oziroma ni mogoče opraviti setve. Do 28. oktobra je bilo obrano le 24 odstotkov koruze, s pšenico pa je posejanih komaj približno 4 odstotke površin.

Zaradi takšnega položaja se vsi izredno trudijo, da bi se čimbolj uspešno ubranili pred prodiranjem visokih vod in zavarovali rečne bregove, da bi preprečili še večjo škodo in da se ne bi položaj še bolj poslabšal, da bi zavarovali človeška življenja in premoženje ter organizirali spravilo letine ter opravili jesensko setev.

V neposredni obrambi pred vodno ujmo je bilo storjenih več ukrepov v mejah razpoložljivih možnosti. Uspešno so ubranili mesta in večja naselja, evakuirali prek 1000 gospodinjstev z več tisoč člani, približno 10 000 glav živine in precej materialnih dobrin. Veliko je bilo storjeno tudi za varstvo zdravja in ureditev sanitarno-higienskih razmer na poplavljenih območjih, osnovne in srednje šole so v najbolj ogroženih krajih zaprli. Samo v Socialistični republiki Hrvatski so zavarovali prek 500 kilometrov nasipov ob Savi, okrepili obstoječe nasipe in zgradili na novo tako imenovane „zajčje nasipe“ v dolžini več kot 300 kilometrov, vgradili nad 200 000 kubikov zemlje, porabili približno 300 tisoč vreč itd. Pri tem je sodelovalo prek 400 tovarnjakov, 1000 terenskih in osebnih vozil, 1500 traktorjev, 100 cistern za vodo in druga vozila.

V obrambi pred poplavami in v ustreznih akcijah v zvezi s tem je sodelovalo v teh republikah nad 200 tisoč delovnih ljudi in občanov, vse organizirane socialistične sile na ogroženih območjih, pripadniki Jugoslovanske ljudske armade in odredi civilne zaščite, samoupravni organi, družbenopolitične skupnosti ter družbenopolitične in družbene organizacije.

Posebno pomembno je poudariti smotno delovanje v vodenju akcij za obrambo in zaščito, zlasti vodnogospodarskih strokovnjakov in štabov civilne zaščite, pa tudi zaveden odnos prebivalstva do obveznosti. To potrjuje tudi dejstvo, da kljub obsežni škodi na teh območjih ni bilo človeških žrtev.

Tovarišice in tovariši delegati, zvezni izvršni svet je spremljal stanje in razvoj položaja na poplavljenih območjih v vsej državi. Že na seji 17. oktobra je sklenil, da pošlje na poplavljen območja ob Savi skupino članov ZIS, ki so se jim pridružili še predstavniki zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in predstavniki zveznih upravnih organov. Skupina je obiskala prizadeta območja in se seznanila z razsežnostjo poplav in škode pa tudi s prizadevanjem tisočev delovnih ljudi in

občanov, da bi obrzdali vodno ujmo in omilili njene posledice. Pogovori na terenu so izpopolnili podobo o razmerah na poplavljenem območju in povzročeni škodi, opozorili pa so tudi na to, kako nujna je široka akcija za saniranje posledic poplav in kako nujni so takojšnji kratkoročni in dolgoročni ukrepi.

V poročilu zveznemu izvršnemu svetu ta skupina ugotavlja:

Poplava je razsežna in resna in je povzročila ogromno škodo jesenski setvi, zlasti koruzi, krajevnim cestam in premoženju prebivalstva v poplavljenih krajih; jesenska setev je skoraj onemogočena, zelo kasni.

Ocena škode še ni končana, toda zdaj s tem hitijo.

Prebivalstvo, zlasti štabi za obrambo pred poplavami, krajevni organi oblasti, pristojni republiški organi, organi civilne zaščite in zlasti pripadniki Jugoslovanske ljudske armade poskušajo, kolikor je le mogoče, čimbolj obrzdati vodno ujmo, omiliti povzročeno škodo in preprečiti nadaljnje širjenje poplav s solidarno pomočjo iz vse države.

Takšne poplave presegajo realne možnosti prizadetih in ogroženih območij in njihovih družbenopolitičnih skupnosti. Nujno je, da z ustreznimi sistemskimi rešitvami pospešimo in spodbudimo delo za zgraditev sistema objektov za zaščito pred poplavami in da dobi v skladu s tem ta snov ustrezno mesto v srednjeročnem družbenem načrtu.

V tem položaju je treba računati tudi z dogovorom o zbiranju solidarnostnih sredstev narodov in narodnosti Jugoslavije ter republik in avtonomnih pokrajin za odpravo posledic elementarnih nesreč, ki je bil podpisan maja letos.

Zvezni izvršni svet je na seji 1. novembra letos sprejel poročilo te skupine in poročilo sveta za civilno zaščito in ugotovil, da gre za izredno resne elementarne nesreče, ki so spravile precejšen del prebivalstva v težaven položaj, in sicer v SR Hrvatski, SR Bosni in Hercegovini, SR Srbiji in SR Črni gori. Te nesreče so prizadele občuten del kmetijskih površin in zelo veliko premoženja in tako povzročile hude socialno-ekonomske probleme, zato je sprejel naslednji sklep:

Zvezni izvršni svet priznava trud, ki so ga vložili delovni ljudje in občani, organi civilne zaščite, pripadniki JLA, vodnogospodarske organizacije, družbenopolitične skupnosti in drugi v obrambi pred poplavami na teh območjih. Ker gre za veliko območje, ki zajema več republik, bo zvezni izvršni svet še naprej v svoji pristojnosti spodbujal, predlagal in hitro izvajal poleg že sprejetih še druge ustrezne ukrepe za pomoč in zagotovitev možnosti za saniranje položaja.

Med ukrepe štejejo med drugim tudi tile: sekretar za ljudsko obrambo je izdal ukaz, da se angažirajo enote JLA v obrambi in sanaciji, podaljšano je premiranje odkupa pšenice do 31. decembra letos,

dogovorjeno je, da se prej določeni roki za setev premaknejo in da se raziščejo možnosti za setev jare pšenice, da se vpraša strokovnjake o ekonomski upravičenosti setve pšenice z letali itd.

Zvezni izvršni svet je ustanovil še posebno delovno telo, ki ga vodi podpredsednik zveznega izvršnega sveta. V njem sodelujejo tudi predstavniki vseh odgovornih zveznih organov. To telo bo na seji zveznega izvršnega sveta, ki je bila sklicana za 7. november, predlagalo nove konkretne ukrepe, ki naj bi neposredno pomagali prebivalstvu in olajšali saniranje razmer na poplavljenih območjih.

Zvezni izvršni svet je tudi sklenil, naj pristojni zvezni upravni organi takoj predlagajo in izpeljejo ukrepe, ki so v njihovi pristojnosti, predvsem ukrepe glede živeža, odkupa živine in pšenice, organiziranja jesenske setve in podobnega, poleg tega pa naj preučijo tudi zahteve in predloge republiških organov v zvezi z ukrepi za zagotovitev pomoči in saniranje nastalih razmer in takoj pošljejo predloge zveznemu izvršnemu svetu.

Zvezni izvršni svet bo torej na seji 7. novembra podrobneje obravnaval položaj in posledice in določil ukrepe, ki jih moramo storiti takoj, in ukrepe, ki so dolgoročnega značaja.

Gotovo pa je, da bodo ti ukrepi samo člen v sistemu ukrepov, ki se že izvajajo ali jih bodo izvajali tudi drugi dejavniki — socialistične republike in socialistični avtonomni pokrajini, občine, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, socialistična zveza, rdeči križ in drugi.

Tovarišice in tovariši, na koncu tega kratkega poročila naj opozorim, da se po zadnjih poročilih položaj na poplavljenih območjih izboljšuje, da vodna gladina Save upada, da pa je obramba še naprej aktivna, zlasti ob spodnjem toku Save.

Sektor za civilno zaščito nas je obvestil o včerajšnjem položaju. Dovolite mi, da preberem del tega poročila:

Iz štaba za civilno zaščito SR Hrvatske:

„Položaj na poplavljenih območjih je precej boljši. V srednjem in spodnjem delu toka Sava upada. Vodna gladina Save pri Županji je nižja za 30 cm, pri Stari Gradiški za 35 cm, pri Slavonskem Brodu za 30 cm. Vendar je na tem območju voda še vedno tako visoka, da še naprej veljajo ukrepi izrednega stanja obrambe. Obramba je aktivna na sektorju pri Jasenovcu, Stari Gradiški, od Grubice do Davorja, pa tudi na orlovaškem nasipu.“

Iz štaba za civilno zaščito SR Bosne in Hercegovine — Sarajevo, poročajo:

„Vodna gladina Save postopno upada, doslej v povprečju 10 do 12 cm. Upadajo tudi pritoki Save. Za zdaj ni nikjer akutne nevarnosti. Tretjega novembra 1974 je Sava pri Orašju na dveh mestih prebila nasip in ga resno poškodovala, toda položaj smo sanirali s hitro

in učinkovito akcijo. Solidarnost vseh družbenih struktur pri preprečevanju nadaljnjih ukrepov in odpravljanju posledic je na zavidni ravni. Meteorološke prognoze so zdaj ugodne in ohrabruječe.“

Radi bi opozorili še na to, da je v poročilu sicer v glavnem govor o poplavah v porečju Save, vendar je zvezni izvršni svet upošteval tudi poplave ob nekaterih drugih porečjih, ko je obravnaval položaj, ki so ga povzročile poplave. Ravno v zvezi s tem naj poudarim, da se pri nas zelo pogosto „vojskujemo“ z muhasto naravo Save in ne samo Save, tudi Drave, Donave, Morave in drugih rek. Ukrepi, ki smo jih doslej sprejemali v tem boju, so bili v glavnem nujni in zaščitni pa tudi za odpravo posledic, le redko in delno so bili preventivni, z akcijami in gradnjo obrambnega sistema. Zato je zvezni izvršni svet v mejah svojega delovnega področja že dal pobudo, predlagal in začel izvajati ukrepe tudi v tej smeri, zlasti po katastrofalnih poplavah v letu 1972.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Začenjam razpravo o poročilu.

Želi kdo besedo?

Besedo ima delegat Boško Baškot.

BOŠKO BAŠKOT (*SR Bosna in Hercegovina*):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, samo na kratko bi se zadržal ob tem poročilu, ki je — v zadovoljstvo predlagateljev — precej izčrpno in ki nam nazorno kaže razmere na poplavljenem območju.

Rad bi povedal, da so zadnje poplave v Socialistični republiki Bosni in Hercegovini zajele razsežno območje — v delu Bosanske Krajine, Posavini, Semberiji in Podrinju, delno pa tudi v Hercegovini, kjer se je razlila iz struge Neretva. Kot posledica visokih voda, ki jih še ne pomnijo, zlasti Une, Vrbasa, Drine in še posebej Save, je poplavljenih nad 100 tisoč hektarov kmetijskih površin, od tega 62 tisoč hektarov, kjer so pod vodo kmetijske kulture, katerih spravilo so preprečile poplave. Poplava je zajela in ogrozila 14 mest in 220 naselij z nad 7000 gospodinjstev. Evakuirano je veliko število gospodinjstev iz številnih naselij. Šest naselij na območju Posavine in Semberije smo morali evakuirati v celoti. Voda je poplavela 390 kilometrov cestnega omrežja. Ob vsestranskem prizadevanju delovnih ljudi in občanov, delovnih organizacij, štabov civilne zaščite, družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, enot Jugoslovanske ljudske armade, vodnogospodarskih organizacij itd. smo preprečili človeške žrtve in v precejšnji meri tudi zmanjšali škodo na tem območju.

Kot je že poudarila tovarišica Zora Tomić, za zdaj še ni podatkov o obsegu škode, ker je za ocenitev škode potrebno še veliko dela. V naši republiki smo že od prvega trenutka sprejemali resne, odločne in sinhronizirane ukrepe, ki so do neke mere zmanjšali nastalo škodo. Razvijamo tudi solidarnostne akcije, v katerih sodelujejo številni občani po vsej republiki. V boju za odpravljanje posledic smo prenesli težišče na organizirane akcije za spravilo žetve in zaščito setve oziroma predvidenih površin za jesensko setev, kjerkoli je to mogoče ali čim bo to mogoče.

Zaščitili smo tudi živinorejo v ogroženih predelih, pri čemer so doslej imele pomembno vlogo materialne rezerve s svojimi intervencijami, ukrepali za čim hitrejšo usposabljanje cestnega omrežja, vaških cest in za zdravstveno zaščito prebivalstva, ki je bila učinkovita in je preprečila epidemije.

Kljub tem ukrepom v mejah republike bo potrebna tudi pomoč zveznega izvršnega sveta. V mislih imamo ukrepe za zagotovitev kreditov prizadetemu prebivalstvu na poplavljenih območjih z ugodnimi pogoji, zlasti za popravilo poškodovanih stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij in proizvodnih objektov ter za nakup trajnih potrošniških dobrin, ki so bile v tej vodni ujmi v velikem obsegu povsem uničene. Prav tako bi bilo treba preučiti možnosti in sprejeti ukrep za podaljšanje rokov odplačila anuitet za kmetijske delovne organizacije, ki so bile zaradi poplave močnejše prizadete.

Rad bi še opozoril in poudaril, kako velik pomen se tokrat pa tudi sicer pripisuje že prej sprejetim pobudam in medrepubliškemu dogovoru o ustanovitvi in funkcioniranju solidarnostnega sklada narodov in narodnosti Jugoslavije oziroma republik in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic elementarnih nesreč. Menim, da je zelo pomembno, da zbor na današnji seji sprejme v tem smislu jasen sklep, s katerim naj pozove republike in pokrajini k hitrejšemu delu za določitev in sprejetje takšnega dogovora, kar je tudi sicer v skladu z 224. členom ustave SFRJ.

Še posebej pa želim na koncu poudariti, da nas je poročilo tovarišice Zore Tomić zelo zadovoljilo, zlasti tisti del, v katerem napoveduje dolgoročne in trajne ukrepe za regulacijo porečja Save in drugih porečij, da bi v prihodnje preprečili poplave tolikšnih razsežnosti in tako škodo.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo? (Ne.)

Ker se nihče več ne prijavlja k besedi, predlagam zboru, naj sprejme naslednji sklep:

Zvezni zbor sprejema poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih za saniranje posledic teh nesreč.

Zvezni izvršni svet bo še nadalje spremljal položaj ter pravočasno in učinkovito ukrepal za omilitve in odpravljanje posledic poplav. Če bo treba, bo zvezni izvršni svet predlagal ustrezne ukrepe skupščini za eno prihodnjih sej skupščinskih zborov.

Želi kdo besedo v zvezi s predlogom tega sklepa? Besedo ima delegat Boško Baškot.

BOŠKO BAŠKOT (SR Bosna in Hercegovina):

Bi lahko v sklepu omenili ustanovitev tega solidarnostnega sklada, njegovo pripravo in morebiti še to, da bi v srednjeročni družbeni načrt vključili obveznost, da se to reši na dolgoročni osnovi?

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

K besedi se je priglasila tovarišica Zora Tomić, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za zdravstvo in socialno politiko.

ZORA TOMIĆ, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za zdravstvo in socialno politiko:

Morda v poročilu nisem bila zadosti jasna, toda maja letos je bil tak medrepubliški družbeni dogovor že podpisan. V sklepih sem povedala, da bi morali ta dogovor pregledati, da bi videli, kaj se da storiti na tej osnovi. Zato ni treba naložiti zveznemu izvršnemu svetu te naloge, ker je družbeni dogovor sklenjen.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Tako sem vas tudi razumel. V poročilu ste povedali, da je dogovor sklenjen in da potekajo zdaj tudi priprave za ustanovitev solidarnostnega sklada. Na podlagi zakona vsi zaposleni že plačujejo sredstva v solidarnostni sklad v višini enodnevnega zaslužka.

K besedi se je priglasil Tome Kuzmanovski, namestnik predsednika zveznega komiteja za kmetijstvo.

TOME KUZMANOVSKI, namestnik predsednika zveznega komiteja za kmetijstvo:

Družbeni dogovor o solidarnostnem skladu je sklenjen, zdi pa se, da je prišlo do nesporazuma v zvezi s sprejetjem republiških predpisov, ki bi morali zagotoviti izvajanje dogovora. V dogovoru je namreč določilo, da se izloča v ta namen najmanj 0,2 odstotka

in največ 2 odstotka družbenega proizvoda republike, da pa se škoda iz tega sklada lahko nadoknadi samo v primeru, če skupna škoda preseže 3 odstotke družbenega proizvoda v prejšnjem letu.

Znano mi je, da nekatere republike še niso sprejele zakonov o realizaciji dogovora. Verjetno tiči v tem nesporazum.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Slišali ste predlog delegata Boška Baškota, da v sklep vključimo tudi pobudo, da republike in pokrajini pohitijo s sprejetjem predpisov o ustanovitvi solidarnostnega sklada v skladu z določbo družbenega dogovora.

Se strinjate, da to vključimo v sklep? (Da.)

Se predstavnica ZIS, tovarišica Zora Tomić, strinja s tem predlogom? (Da.)

To bomo oblikovali in vključili v sklep.

Ima še kdo kak predlog v zvezi s sklepom? (Ne.)

Na vrsti je *sedma* točka dnevnega reda:

Predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ

Prejeli ste predlog tega odloka. Dobili ste tudi poročilo odbora za proračun federacije in zakonodajno-pravne komisije.¹⁶

Zvezni izvršni svet nas je obvestil, da nima pripomb k predlogu tega odloka.

Poročevalec predlagatelja — administrativne komisije — je Velimir Vukov, delegat v zveznem zboru, poročevalec odbora za proračun federacije je delegat Ante Sorić, poročevalec zakonodajno-pravne komisije je Karolj Djetvai, član komisije.

Začenjam enotno razpravo o tem predlogu.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne prijavlja k besedi, dajem na glasovanje predlog tega odloka.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ v predloženem besedilu.¹⁷

Na vrsti je *osma* točka dnevnega reda:

Zaključni račun in poročilo o delu zvezne direkcije za rezerve živil za leto 1973

Dobili ste: zaključni račun za leto 1973, poročilo o delu zvezne direkcije za rezerve živil za leto 1973, zapisnik službe družbenega knjigovodstva o pregledu zaključnega računa, sklep o sprejetju zaključnega računa, predlog sklepa skupščine SFRJ o odobritvi zaključnega računa zvezne direkcije za rezerve živil, poročilo odbora zveznega zbora za proračun federacije in poročilo zakonodajno-pravne komisije.¹⁸

Predstavnik predlagatelja je dr. Dušan Anakioski, namestnik zveznega sekretarja za trg in cene. Za poverjenika je bil določen Milojko Veljović, direktor zvezne direkcije za rezerve živil.

Poročevalec odbora zveznega zbora za proračun federacije je delegat Branko Lazović, poročevalec zakonodajno-pravne komisije Karolj Djetvai, član komisije.

Začenjam razpravo o poročilu.

Želi kdo besedo?

Besedo ima delegatka Ana Raić.

ANA RAIĆ (SR Bosna in Hercegovina):

Imam pripombo k 5. strani zapisnika o kontroli zaključnega računa zvezne direkcije za rezerve živil. Tam je govor o primanjkljaju pšenice. Ni mi jasno — prosim, da mi kdo odgovori — ali gre za klasičen primanjkljaj ali za posojanje silosom. Če gre za klasičen primanjkljaj, kaj je z ukrepi, ali so sploh bili storjeni? Če so bili, bi nas morali o tem obvestiti.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo?

Kdo bo dal pojasnilo na vprašanje?

Besedo ima tovariš Spasoje Vukadinović.

SPASOJE VUKADINOVIĆ, pomočnik direktorja zvezne direkcije za rezerve živil:

Zvezna direkcija za rezerve živil nima svojih skladišč, temveč je prisiljena, da svoje rezerve skladišči v skladiščih delovnih organizacij. Na koncu leta imamo zato težave, ker zelo težko ugotavljamo inventurno stanje, kajti naše rezerve skladiščimo v več kot 2000 objektih po vsej Jugoslaviji. Mogoče je, da nastanejo

¹⁶ Prilogi 17 in 9.

¹⁷ Odlok je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 56 z dne 8. novembra 1974.

¹⁸ Gradivo je na razpolago v službi za dokumentacijo skupščine SFRJ. Razpravo o tej točki dnevnega reda so preložili na prihodnjo sejo zbora.

pri ugotavljanju inventurnega stanja na koncu leta določene razlike med knjigovodstvenim stanjem direkcije in dejanskim stanjem v skladiščih, kar potem uskladimo z inventurnimi seznama pri izdelavi zaključnega računa.

Glede vprašanja delegatke Ane Raić bi rad povedal, da gre za primanjkljaj, ki ga povzroči normalno tehnološko vzdrževanje pšenice. Toda, kot je razvidno iz zapisnika službe družbenega knjigovodstva in poročila o delu direkcije, so tudi primanjkljaji, ki nastajajo zaradi tega, ker nekateri skladiščniki uporabljajo to pšenico. Ta vprašanja rešujemo z medsebojnimi odnosi, tako da nam te primanjkljaje plačajo delovne organizacije. Kot je razvidno iz zapisnika, služba družbenega knjigovodstva ni ugotovila nobenega primanjkljaja, ki ga ne bi skladiščniki poravnali.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Je tovarišica Ana Raić zadovoljna s pojasnilom?

ANA RAIĆ (*SR Bosna in Hercegovina*):

V zapisniku je rečeno, da manjka 273 000 kg pšenice.

SPASOJE VUKADINOVIĆ, *pomočnik direktorja zvezne direkcije za rezerve živil*:

Gre za primanjkljaj, ko so si ga med letom, ko smo obnavljali zaloge, prisvojile delovne organizacije. To smo ugotovili šele po inventuri, ko smo usklajevali stanje. Iz zapisnika je razvidno, da je bil primanjkljaj fakturiran in da so ga delovne organizacije plačale. Menim, da je bilo v tem smislu postavljeno vaše vprašanje.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo? (Ne.)

Ker se nihče več ne prijavlja k besedi, zaključujem razpravo. Predlagam zboru, naj sprejme predlog odloka o odobritvi zaključnega računa zvezne direkcije za rezerve živil za leto 1973.

Ali zbor sprejme predlog odloka o odobritvi zaključnega računa zvezne direkcije za rezerve živil za leto 1973?

Besedo ima delegat Ljubiša Popović.

LJUBIŠA POPOVIĆ (*SR Bosna in Hercegovina*):

Rad bi podprl mnenje tovarišice Ane Raić.

Na 3. strani poročila službe družbenega knjigovodstva piše, da zvezna direkcija za rezerve živil blaga ne popisuje, čeprav gre za velikanske količine blaga zvezne direkcije. Blago popisujejo komisije skladiščnikov, katerim je blago zaupano v hrambo. Pri teh inventurah ni nobenega predstavnika zvezne direkcije, tako da zvezna direkcija nima vpogleda, ali so skladiščniki natančno opravili inventuro blaga in kako je bila sploh opravljena.

Predlagam zboru sklep, da pozovemo zvezno direkcijo, da uskladi svoje poslovanje z veljavnimi predpisi. Ne vem, ali je še kje pri nas mogoče, da se blago popisuje, lastnik teh sredstev pa nima svojega predstavnika pri inventuri. Zato ima po mojem tovarišica Ana Raić prav, da ni zadovoljna z odgovorom.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

K besedi se je prijavil tovariš Spasoje Vukadinović.

SPASOJE VUKADINOVIĆ, *pomočnik direktorja zvezne direkcije za rezerve živil*:

Iz poročila o delu direkcije in zaključnega računa, vidimo, da gre za velikanske količine blaga, ki je uskladiščeno v 2000 in več objektih po vsej Jugoslaviji. Prisotnost predstavnikov direkcije pri inventuri je absolutno tehnično nemogoča, menim pa, da zakon o službi družbenega knjigovodstva zavezuje skladiščnike, da v času inventure popišejo blago in da o tem obvestijo lastnika blaga. Takšen sklep zbora direkcija torej ne bi mogla sprejeti, ker je nemogoče s 60 do 70 uslužbenci, kolikor jih direkcija ima, zagotoviti prisotnost in vpogled v popis blaga pri vseh skladiščnikih.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Poročilo direkcije za prejšnje leto obravnavamo letos v novembru. To je precejšnja zamuda za poročilo. Po mojem bi morali zahtevati, da pošlje direkcija poročilo veliko prej, ne pa šele zdaj, ko že obravnavamo zaključne račune federacije. Tovariš Ljubiša Popović ima povsem prav. Zdaj pa je tako, da je organizacija takšna, kakršna je, in zbor lahko sprejme sklep, ki ga pa organizacija ne bo izpeljala. Ne bi prvič sprejeli takšnih sklepov.

Naj vas opozorim, da so nam poslali (in nato umaknili) zakon o materialnih rezervah federacije. Ko

bomo spet razpravljali o tem zakonu, moramo videti, kaj je z materialnimi rezervami, ali direkcija dela tisto, kar bi morala, ali dela kaj drugega, ali je normalno, da ima zaloge v 2000 objektih itd.?

Nisem zavzel stališča proti, dal sem samo pojasnilo, ker menim, da bi bil lahko ta naš sklep zelo dvomljiv, če trdijo, da tega ne morejo sprejeti, ker so pač tako organizirani.

Lahko bi sprejeli takšne sklep, kot ga je predlagal tovariš Ljubiša Popović, da naložimo direkciji za rezerve živil, da posluje po veljavnih predpisih, druga stvar pa je, ali ti predpisi ustrezajo direkciji ali ne.

Zato predlagam zboru sklep:

Zvezni zbor je naložil zvezni direkciji za rezerve živil, da pošlje skupščini SFRJ poročilo o svojem delu za leto 1974 do časa, ko bo na dnevnem redu zbora predlog zaključnega računa federacije.

Besedo ima delegat Kiro Hadži Vasilev.

KIRO HADŽI VASILEV (SR Makedonija):

Tovarišice in tovariši, po mojem bi lahko sprejeli takšen sklep, s katerim dejansko ugotavljamo, da se zvezna direkcija ne drži predpisov. Vendar pa moramo zanesljivo vedeti, da je tako. Zato bi prosil za pojasnilo v zvezi s tem, ali je točno, da je zvezna direkcija doslej kršila veljavne predpise, ko je ravnala tako, kot ravna.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Slišali ste intervencijo tovariša Kira Hadži Vasileva.

Če ugotavljamo, da mora direkcija poslovati na podlagi veljavnih predpisov, ko gre za popis blaga itd., ni to nič drugega, kot da povzemamo to, kar je ugotovila služba družbenega knjigovodstva, služba pa je ugotovila, da je poslovanje takšno, kakršno je tu zapisano.

SPASOJE VUKADINOVIĆ, pomočnik direktorja zvezne direkcije za rezerve živil:

Ni ugotovila, da zaloge niso bile popisane, temveč to, da iz direkcije nihče ni bi navzoč pri popisu.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Besedo ima delegat Miodrag Zečević.

MIODRAG ZEČEVIĆ (SR Srbija):

Po mojem mi kot zbor ne moremo sprejeti tega drugega sklepa.

Prvič, imeti moramo gradivo, na podlagi katerega bi lahko sprejeli sklep, da je zvezna direkcija za rezerve živil poslovala mimo veljavnih predpisov. Takšnega poročila nimamo, veljavni predpisi pa — opravičujem se, da nimam zakona pri sebi — dovoljujejo, da delovne organizacije združenega dela, pri katerih se blago skladišči ali katerim se da blago v hrambo, popišejo blago za tistega, ki jim je dal blago v skladiščenje ali hrambo. Seveda lahko direkcija za rezerve opravlja super kontrolo inventarnega popisa, če dvomi v popis ali če sumi, da popis blaga ni bil opravljen tako, kot bi moral biti.

Direkcija za rezerve živil je torej spoštovala vse veljavne predpise.

Toda zdaj to ni pomembno. Tu je še drug moment. Iz strateških razlogov ni mogoče shranjati rezerve na enem samem mestu; rezerve morajo biti razmeščene po vsem našem ozemlju. To je en moment.

Drugič, ta sklep bi nam naložil, da povečamo število zaposlenih v direkciji. Toda zakaj bi to storila, zakaj bi sprejela takšno funkcijo, ko zakon dovoljuje, da lahko opravlja takšno funkcijo tudi kaka druga delovna organizacija? Kaj res hočemo, da bo direkcija neposredno sama popisovala vse rezerve? Menim, da bi dosegli samo to, da bi morala direkcija takoj odpreti najmanj sto delovnih mest. Tovariši iz organizacij združenega dela vedo, koliko časa trajajo inventure, zlasti če gre za velikanske rezerve.

Podpiram zahtevo tovariša predsednika, da dobimo takšna poročila pravočasno v roke, da bi jih mogli tudi pravočasno obravnavati.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Kot vidite, so mnenja različna. Vukadinović je dal zahtevano pojasnilo, kako pride do primanjkljajev. Povedal je, da so skladiščniki to poravnali.

Drugo je vprašanje, ali je prav, kako dela direkcija za rezerve živil. O tem bi lahko še veliko govorili, toda trenutno ne bi mogli ničesar spremeniti. Zdaj smo že proti koncu leta — to pa gre, kakor gre. Zdaj moramo še ugotoviti, kaj je z materialnimi rezervami. Ko bomo obravnavali ta zakon, moramo biti zelo pozorni in videti, kaj morajo delati materialne rezerve, ali morajo delati, kar delajo, in kako delajo. Če delajo tako, tudi ne morejo biti povsod zraven. Težko jim kaj naložimo s sklepom, če tega ne morejo izpolniti. Kadarkoli je bil govor o zaključnem računu direkcij, so bile vedno postavljene iste zahteve, o katerih danes tudi mi razpravljamo, hkrati pa se nam še ni posrečilo, da postavimo materialne rezerve, rezerve živil in rezerve industrijskih proizvodov na osnove, ki bi ustrezale današnji stopnji našega razvoja in naših potreb.

Sklep, ki ga je predlagal tovariš Ljubiša Popović, bi mogel biti le opozorilo. Lahko ga omilimo takole:

Na podlagi nekaterih indikacij v poročilu izhaja, da je direkcija za rezerve živil zanemarjala poslovanje v zvezi z inventuro. Če je to točno, zahteva zbor, da zvezna direkcija za rezerve živil spoštuje veljavne predpise o popisu in skladiščenju blaga.

Lahko bi pa dali po potrebi še bolj „mehko“ obliko, ki bi zadostovala zahtevi, ne bi pa zavezovala direkcije, da mora biti povsod prisotna, kjer ima skladišča, ko se popisujejo uskladiščene rezerve.

Predstavniki predlagatelja v zvezi s to točko dnevnega reda je dr. Dušan Anakioski, namestnik zveznega sekretarja za trg in cene, za poverjenika pa je bil določen Veljović, direktor zvezne direkcije za rezerve živil. Oba sta uradno poslana na današnjo sejo zbora, vendar ni nikogar v dvorani.

Besedo ima tovariš Spasoje Vukadinović.

SPASOJE VUKADINOVIĆ, pomočnik direktorja zvezne direkcije za rezerve živil:

Seji zbora prisostvujem kot predstavnik zvezne direkcije za rezerve živil. Sem tudi funkcionar v direkciji.

Glede zakonitosti poslovanja direkcije menim, da je to lahko dognati v poročilu službe družbenega knjigovodstva. Menim, da ni v poročilu nikjer nobene trditve o nezakonitosti dela zvezne direkcije za rezerve živil. Zvezna direkcija torej ne bi mogla sprejeti nobenega ugovora na svoje zakonito delo.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Tovariši, dobil sem predloge, da bi to umaknili z dnevnega reda. A kaj bi s tem pridobili? Le odlagali bi.

Besedo ima delegat Ljubomir Zečić.

LJUBOMIR ZEČIĆ (SR Hrvatska):

Če gledamo na vse to načelno, dobimo vtis, da gre za nekaj, kar ni prav, za nepravilno poslovanje. Toda tisti, ki delajo v zvezni direkciji, poznajo to poslovanje in moram reči, da je direkcija v tem pogledu več kot natančna. Gre pa za tole: zaloge blagovne rezerve spreminjamo in obnavljamo vsak dan, celo po večkrat. Tisti, ki smo v teh delovnih organizacijah, sleherni dan izdajamo blago iz teh zalog in ga sleherni dan tudi kupujemo za obnavljanje. Mi bi torej morali vsak dan pošiljati ljudi na teren, če bi hoteli evidentirati dejansko stanje, če ne zaupamo delovnim organizacijam. Menim, da delovnim organizacijam, ki jim je to zaupano v hrambo, moramo verjeti, če redno popisujejo zaloge. Drugo pa je, da se vedno in povsod

najdejo izjeme. Takšne stvari se hitro rešujejo na sodišču in zvezna direkcija zelo hitro izterja te zahtevke. Osebnostno menim, kot je rekel tudi predsednik tovariš Kekić — da nič ne pridobimo, če umaknemo to vprašanje z dnevnega reda. Ko bomo razpravljali o temeljih družbenoekonomskega razvoja za leto 1975, bomo govorili tudi o tem, ali naj zvezna direkcija še naprej opravlja svojo funkcijo tako, kot jo je doslej. Ko bomo razpravljali o zakonu, bo že mogoče reči kaj bolj določnega, vendar šele za prihodnjo dobo. Zelo težko je zdaj čez noč spreminjati prakso, ki se je leta in leta razvijala in utrjevala. Pa tudi služba družbenega knjigovodstva ni imela nobeni pripomb k takšnemu načinu dela zvezne direkcije za rezerve živil.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima tovariš Dedo Hašimbegović.

DEDO HAŠIMBEGOVIĆ (SR Srbija):

Menim, da bi po vseh teh predlogih in razpravah vendarle lahko našli kompromisno rešitev, ki bi jo sprejeli kot sklep.

Znano je, da začnejo velike delovne organizacije, z velikimi gradbišči, vsakoletni popis blaga že dva, tri mesece prej, preden se konča poslovno leto. Ne glede na to, da v našem primeru ne gre za kršitev predpisov, bi s sklepom zbora vendarle naložili zvezni direkciji za rezerve živil, da začne že letos opravljati kontrolo vsaj v nekaterih skladiščih. To bi po mojem lahko dosegli tudi z istim številom ljudi, brez kakršnegakoli povečanja števila delovnih mest. Na ta način bi si direkcija — ko že gre za tako pomembno vprašanje, kot so družbene rezerve — zagotovila lastno notranjo kontrolo. Če bi ljudje vedeli, da ima direkcija kontrolo, bi to močno vplivalo na njihovo ravnanje.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

K besedi se je prijavil delegat Ljubiša Popović.

LJUBIŠA POPOVIĆ (SR Bosna in Hercegovina):

Moram reči, da sem zaradi intervencij tovarišev Kira Hadži Vasileva in Zečića začel omahovati glede svojega predloga.

Zdaj bi predlagal nekaj, kar je v zvezi s kršitvijo poslovnika. Ne bi namreč smeli dopustiti, zaradi avtoritete delovnih teles, da se na seji ne pojavita niti predstavnik niti poverjenik predlagatelja gradiva. Zaradi

tega, tovariši in tovarišice, predlagam, da odložimo sprejetje sklepa v zvezi z obravnavo tega vprašanja. Menim, da bi morali tovariši iz zvezne direkcije za rezerve živil vedeti, da je to parlament, da imen in priimkov ni mogoče prenašati od prijavljenih na druge, ko je gradivo že bilo poslano v skupščino.

Zato predlagam, da do prihodnje seje preverimo delo direkcije, da je ne zavezujemo z nikakršnim sklepom, kot sta predlagala tovariša Kiro Hadži Vasilev in Zečić. Morda nimam prav, ko to predlagam, toda menim, da iz načelnih razlogov ne smemo dovoliti, da ne pride na sejo predstavnik predlagatelja, da ne govorim o poverjeniku. Tovariš Vukadinović je lahko visok funkcionar v direkciji, jaz ga cenim in spoštujem (čeprav ga ne poznam), toda takšno je načelo, takšen je poslovni red in treba je tako ravnati.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Naj torej umaknemo z dnevnega reda zaključni račun in poročilo zvezne direkcije za rezerve živil? (Da.)

Torej poročilo umikamo z dnevnega reda.

Odbor za proračun in odbor za družbeno-ekonomske odnose bosta preverila vse, kar je bilo rečenega v zvezi s poslovanjem direkcije, in do prihodnje seje zbora pripravila poročilo.

RADOMIR KOMATINA (SR Črna gora):

Povsem po nepotrebnem smo začeli veliko razpravo o zaključnem računu in poročilu. Predlog tovariša Ljubiše Popovića je v tem, da naložimo direkciji za rezerve živil, da uskladi svoje poslovanje s predpisi. Njegov predlog temelji na tem, da predstavnik direkcije ni prisoten, ko se blago skladišči v teh 2000 objektih. V tem je napaka njegovega predloga. Nemogoče je, zaradi tehničnih razlogov, zaradi organizacije te direkcije, da bi bili predstavniki direkcije prisotni pri tem opravi, menim pa tudi, da to ne bi imelo nikakršnega smisla.

Začeli smo razpravo o vprašanju, ali je poslovanje direkcije v skladu s predpisi. Iz poročila in zaključnega računa je razvidno, nasprotno temu, da je poslovanje zakonito. Menim, da ni bilo potrebno razpravljati o zakonitosti poslovanja. To bi bil lahko kvečjemu eden kazalnikov, da ima zvezni zbor interes, da se bolj poglobi v problematiko direkcije za rezerve živil in nič več. Če pa je to naš namen, zahtevajmo najprej analizo o njenem delu oziroma to, da nam poročilo za letos pošljejo pravočasno, da bi lahko začeli razpravo.

Glede drugega ugovora sprejemam, da mora priti na sejo predstavnik ali poverjenik zveznega izvršnega sveta v zvezi s tem gradivom. Toda pri našem delu se

bomo še večkrat srečali s takimi primeri — imamo izkušnje iz prejšnjih zasedanj zvezne skupščine — da nista bila vedno prisotna predstavnik predlagatelja ali poverjenik. Toda na seji je pomočnik direktorja direkcije za rezerve živil. Jaz ne bi odlagal te razprave zaradi formalnih razlogov. Sem osebno proti temu, da razpravo odložimo. Sem za to, da sprejmemo prvi del sklepa, ki ga je predlagal predsednik zbora, da sprejmemo zaključni račun in poročilo, lahko bi pa sprejeli tudi drugi sklep, da se skupščini pravočasno pošlje poročilo o delu v tem letu kot tudi zaključni račun, da bi mogli bolj podrobno razpravljati o teh problemih.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Tovariši, mi smo se že opredelili — sicer nismo glasovali, toda smo se že opredelili — da odložimo sprejetje poročila do prihodnje seje zbora, v tem času pa preverimo vse, kar je postalo jabolko spora, morda pa je utemeljen tudi sum v poslovanje po predpisih.

Danes nimamo možnosti, da vse to ugotovimo, nič pa ne bomo izgubili, ne direkcija za rezerve ne ta dokument, če to odložimo za deset dni do prihodnje seje.

Menim, da zdaj v zvezi s tem ne bi več razpravljali. Zdi se mi, da smo se strinjali, da to umaknemo z dnevnega reda, da bosta odbor za finance in odbor za družbenoekonomske odnose preučila vse te nespo-razume in vse te dvome in da bosta pripravila poročilo za prihodnjo sejo. Tako je to vprašanje zdaj umaknjeno z dnevnega reda.

Tovariš Komatina, se strinjaš s tem?

RADOMIR KOMATINA (SR Črna gora):

Začeli smo veliko razpravo.

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ:

Tovariši, mislim, da nesporazum ni takšne narave, da bi ga morali odpraviti z glasovanjem.

RADOMIR KOMATINA (SR Črna gora):

Rekel sem, da za to ne vidim razloga.

PRESEDNIK DANILO KEKIČ:

Na vrsti je *deveta* točka dnevnega reda:

Poročilo o delu carinske službe v letu 1973

Dobili ste poročilo o delu carinske službe v letu 1973.¹⁹ Dobili ste tudi poročilo odbora za proračun federacije.²⁰

Poročevalka odbora za proračun federacije je delegatka Ljubica Radović.

Začenjam razpravo o poročilu o delu carinske službe v letu 1973.

¹⁹ Poročilo je na razpolago v službi za dokumentacijo skupščine SFRJ.

²⁰ Priloga 18.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne prijavlja k besedi, vprašam zbor, ali sprejme poročilo o delu carinske službe v letu 1973? (Sprejme.)

Predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

Zvezni upravi carin se naloži, da pošlje svoje poročilo za leto 1974 skupščini SFRJ v času, ko bo skupščina SFRJ prejela v obravnavo predlog zaključnega računa federacije.

Ali zbor sprejme ta sklep? (Sprejme.)

Dnevni red seje je s tem izčrpan.

Preden zaključim sejo, vas obveščam, da je tovariš Ljubiša Popović, predsednik sekcije kluba delegatov, sklical sejo kluba 30 minut po zaključku seje zbora.

(Seja je bila končana ob 13.37.)

SKUPŠČINA SFRJ
AS 77/1

TEMELJI PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1975

U V O D

Za izdelavo proračuna federacije je v uvodnem postopku treba najprej zagotoviti temeljna stališča za politiko, dohodke in izdatke, ki bi bila podlaga za pripravo osnutka proračuna. Zato je bilo po dogovoru med zveznim izvršnim svetom in predsedstvom skupščine SFRJ sestavljeno gradivo, ki vsebuje temelje za izdelavo proračuna federacije za leto 1975 in za vsa pereča vprašanja, ki izhajajo iz sedanjega sistema financiranja federacije in ki naj bi jih reševali in rešili v nadaljnjih fazah izdelave proračuna za prihodnje leto.

V prvem delu gradiva dajemo pregled predpisov, ki se nanašajo na sistem financiranja federacije in rezultate dosedanje uporabe tega sistema financiranja. Drugi del vsebuje izhodišča in indikatorje za ekonomski razvoj v letu 1975 kot podlago za projekcijo globalnih gibanj v proračunu federacije. Med pereča vprašanja štejemo predvsem prenos obveznosti iz leta 1974, vključitev v proračun vseh dohodkov in izdatkov federacije in še druga, o katerih je govor na koncu gradiva. Indikatorji ekonomskega razvoja in torej tudi kvantifikacije dohodkov in izdatkov proračuna za leto 1975 so predhodni podatki, to pa pomeni, da jih bomo morali v nadaljnjem postopku preverjati in uskladiti z našimi dokončnimi opredelitvami. Zato tudi dajemo v gradivu prednost politiki in glavnim postavkam, ki naj bodo osnova za izdelavo osnutka proračuna za leto 1975 in ki so v skladu z dokumentom o temeljih ekonomske politike v prihodnjem letu, ki ga bo skupščina SFRJ obravnavala hkrati s temelji proračuna.

I

SEDANJI PREDPISI O DOLOČITVI DOHODKOV IN IZDATKOV PRORAČUNA FEDERACIJE

Dohodki

Na podlagi ustavnih določil in zakona o financiranju federacije so za izpolnjevanje funkcij in obveznosti proračuna federacije na voljo izvirni dohodki proračuna in prispevki republik in avtonomnih pokrajin. Poleg teh sredstev si federacija za kritje dela obveznosti zagotovi potrebna sredstva tudi z izdajo obveznic in s krediti Narodne banke Jugoslavije, na način in ob pogojih, ki so določeni v posebnih zveznih zakonih, sprejetih s soglasjem skupščin republik in avtonomnih pokrajin.¹

Glavne oblike izvirnih dohodkov proračuna federacije so carine in carinske davščine, h katerim štejemo tudi dohodke, dosežene z vplačevanjem carine po carinski tarifi², in dohodki, doseženi po posebnih stopnjah carinskih davščin.³ Obseg dohodkov od carin in posebnih carinskih davščin je odvisen od vrednosti in strukture uvoza, od različne stopnje carinske tarife za različne vrste blaga in od stopnje posebnih carinskih davščin.

¹ Zakon o zadolžitvi federacije pri Narodni banki Jugoslavije za zagotovitev sredstev za kritje njenih obveznosti v letu 1974 (Uradni list SFRJ, št. 71/73) in zakon o izdaji obveznic federacije v letu 1974 (Uradni list SFRJ, št. 71/73).

² Carinski zakon (Uradni list SFRJ, št. 22/73) in carinska tarifa.

³ Zakon o posebni davščini za izravnavo davčne obremenitve uvoženega blaga (Uradni list SFRJ, št. 22/68), zakon o dopolnitvi zakona o carinski tarifi (Uradni list SFRJ, št. 22/68) – uvedba posebne davščine za carinsko evidentiranje, in zakon o posebni taksi za uvoženo blago (Uradni list SFRJ, št. 31/70).

Pozitivne tečajne razlike so prav tako odvisne od vrednosti uvoza in od deviznih tečajev, po katerih obračunava Narodna banka Jugoslavije svoje poslovanje s tujino.

Dohodki od zveznih taks, v katere štejemo konzularne takse,⁴ in carinske takse,⁴ ki se vplačujejo v gotovini in določajo po obsegu storitev, pa tudi po tem, kolikšne in kakšne so spremembe v tarifi zveznih upravnih taks, v katerih se določajo tudi stopnje konzularnih in carinskih taks.

Drugi dohodki proračuna federacije se določijo na podlagi ocene možnosti njihove realizacije v prihodnjem letu in na podlagi rezultatov v prejšnjih letih.

Prispevki republik in avtonomnih pokrajin⁵ se določajo v globalnem znesku kot razlika med obsegom izdatkov proračuna federacije – ta je določen s soglasjem skupščin republik in avtonomnih pokrajin – in predvidenimi izvirnimi dohodki proračuna federacije. Višina prispevka po posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah se določa v sorazmerju z njihovim deležem v družbenem proizvodu skupnega gospodarstva kot tudi deležem v dohodkih od obdavčenja proizvodov v prometu. Predvidene so korekcije za SAP Vojvodino in SAP Kosovo.

I z d a t k i

Z družbenim načrtom Jugoslavije, z zakonom o financiranju federacije in drugimi zakoni so določeni kriteriji za ugotavljanje posamičnih obveznosti proračuna federacije. Obveznosti proračuna federacije, ki so določene na podlagi teh kriterijev in ki sestavljajo večino izdatkov proračuna federacije, so naslednje:

1. Obseg izdatkov za potrebe ljudske obrambe je določen z družbenim načrtom Jugoslavije⁶ in zakonom o financiranju federacije,⁷ to pa tako, da se ji v ta namen dodeljuje del nominalnega narodnega dohodka. Za leta 1973 do 1975 je določena stopnja 5,83 odstotka narodnega dohodka.

Obseg izdatkov se določa v dveh fazah:

- prvič, ob sprejetju proračuna na podlagi predvidenega nominalnega narodnega dohodka za tisto leto, za katero se proračun sprejema, in
- drugič, na podlagi uradno objavljenih podatkov zveznega zavoda za statistiko o doseženem nominalnem narodnem dohodku za tisto leto, za katero je obračunan.

Če se pri obračunu ugotovi, da je končno obračunan znesek izdatkov za potrebe ljudske obrambe prekoračil znesek, ki je bil predviden v proračunu, se razlika izravna z rebalansom proračuna v letu, v katerem je bil obračun opravljen, ali pa v proračunu federacije za prihodnje leto.

Uradni podatki o doseženem nominalnem narodnem dohodku za leto 1974 bodo objavljeni v statističnem letopisu Jugoslavije v drugem polletju 1975.

V tretjem odstavku 279. člena ustave SFRJ je posebej poudarjeno, da se sredstva za financiranje ljudske obrambe zagotavljajo v proračunu federacije po srednjeročnem načrtu za razvoj, izgradnjo in opremljanje Jugoslovanske ljudske armade in po srednjeročnem načrtu nalog, ki jih imajo organi federacije na področju ljudske obrambe, določenih v skladu z družbenim načrtom Jugoslavije.

Poleg teh sredstev pripadajo zveznemu sekretariatu za ljudsko obrambo v celoti tudi sredstva, ki jih pridobijo s svojimi storitvami med letom enote in ustanove JLA.

2. Federacija izloča za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo od leta 1973 do leta 1975 iz svojega proračuna sredstva v višini 0,83 odstotka nominalne vrednosti družbenega proizvoda skupnega gospodarstva.⁸

Ob sprejetju proračuna federacije se določi znesek dopolnilnih sredstev v višini 0,83 odstotka predvidene nominalne vrednosti družbenega proizvoda skupnega gospodarstva za leto, za katero se sprejme proračun, medtem ko se končni znesek dopolnilnih sredstev določi za isto leto na podlagi doseženega družbenega proizvoda. Korekcija razlike med končno ugotovljenim zneskom in načrtovanim za isto leto se opravi v proračunu federacije za prihodnje leto.

Poleg tega je z družbenim načrtom Jugoslavije in sprejetimi zakoni določeno, da se iz proračuna federacije od leta 1971 do leta 1975 SAP Kosovu za zgraditev materialne baze nujnih družbenih služb dodeli vsako leto po 100 milijonov dinarjev⁹ in še namenska dopolnilna sredstva SR Črni gori za potrebe pokojninskega in invalidskega zavarovanja od leta 1971 do leta 1975 v višini razlike med prispevkom iz osebnega dohodka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki se obračunava s pomočjo povprečne stopnje istega prispevka v Jugoslaviji, in skupnimi izdatki pokojninskega in invalidskega zavarovanja v tej republiki.¹⁰

⁴ Zakon o tarifi zveznih upravnih organov (Uradni list SFRJ, št. 22/73, tar. 36 do 59 – konzularne takse, tar. 17 do 21 – carinske takse).

⁵ Člena 9 in 10 zakona o financiranju federacije (Uradni list SFRJ, št. 35/72, 63/72 in 71/73).

⁶ 5. razdelek III. poglavja družbenega načrta Jugoslavije od leta 1971 do leta 1975 (Uradni list SFRJ, št. 35/72 in 71/73).

⁷ Člen 96 zakona o financiranju federacije (Uradni list SFRJ, št. 35/72).

⁸ 7. razdelek III. poglavja družbenega načrta Jugoslavije, prvi odstavek 57. člena zakona o financiranju federacije (Uradni list SFRJ, št. 35/72), 2. člen zakona o merilih za določitev dopolnilnih sredstev za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo za financiranje nujnih družbenih služb od leta 1971 do leta 1975 (Uradni list SFRJ, št. 71/73).

⁹ 7. razdelek III. poglavja družbenega načrta Jugoslavije od leta 1971 do leta 1975 (Uradni list SFRJ, št. 35/72).

¹⁰ Drugi odstavek 57. člena zakona o financiranju federacije in 7. člen zakona o merilih za določitev dopolnilnih sredstev za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo za financiranje nujnih družbenih služb od leta 1971 do leta 1975 (Uradni list SFRJ, št. 71/73).

3. Sredstva za invalidsko in borčevsko varstvo in pokojnine vojaških zavarovancev zagotavlja federacija na podlagi števila uporabnikov tega varstva, ocene o povečanju njihovega števila v prihodnjem letu in valorizacije teh prejemkov v skladu z rastjo povprečnih osebnih dohodkov v Jugoslaviji¹¹ in naraščanjem življenjskih stroškov, za zdravstveno varstvo vojaških vojni invalidov pa na podlagi naraščanja cen za storitve, zdravila in zdraviliške oskrbe. Končni znesek obveznosti federacije za borčevske pokojnine se ugotavlja, ko se leto že izteče, ta pa na podlagi zaključnih računov pokojninsko-invalidskih skladov republik in avtonomnih pokrajin.

4. Poleg obveznosti, katerih obseg se določa na podlagi sprejetih meril, se del obveznosti proračuna federacije, ki se nanašajo na intervencije v gospodarstvu, oblikuje avtonomno, se pravi, odvisno od gibanj v zunanjetrgovinski menjavi, notranjem trgu ter števila in vrst ugodnosti po zveznih predpisih.¹²

Obseg vračil carinskih in drugih dajatev je neposredno odvisen od obsega vrednosti izvoza in uvoza in od stopnje v instrumentih za spodbujanje izvoza, višina teh obveznosti pa se priznava ne glede na sredstva, ki so bila v ta namen predvidena v proračunu federacije.

Skupen znesek za kompenzacijo za umetna gnojila¹³ se določa na podlagi prodanih količin umetnih gnojil in stopenj po enoti hranljivih snovi.

Obseg sredstev za vse druge premije se določa na podlagi prodanih-odkupljenih količin pšenice, pitanih telet, juncev in junic in drugih kmetijskih proizvodov pa tudi premije po enoti proizvoda.¹⁴

Obseg nadomestil za znižane vožnje v potniškem prometu je odvisen od števila prevozov v potniškem prometu in od vrste ugodnosti, ki so določene z zveznimi predpisi.¹⁵

5. Višina sredstev za obveznosti federacije iz prejšnjih let se določa v proračunu federacije na podlagi amortizacijskih načrtov za odplačilo kreditov in posojil oziroma na podlagi rokov zapadlosti za amortizacijo obveznic, ki jih je v prejšnjih letih izdala federacija za kritje dela svojih obveznosti.

6. Sredstva za delo zveznih organov in organizacij se določajo v proračunu federacije na podlagi sprejetih kriterijev, fiksno določenih obveznosti in ocen o potrebah po izpolnitvi načrtovanih nalog.

Sredstva za osebne dohodke funkcionarjev in delavcev so zagotovljena v proračunu na podlagi povprečnih osebnih dohodkov v gospodarstvu Jugoslavije zadnjega polletja. To je v skladu z določbami družbenega dogovora o uskladitvi delitve dohodka, sredstev za osebne dohodke in drugih prejemkov delavcev in funkcionarjev v organih federacije.¹⁶

Sredstva za materialne izdatke zagotavlja proračun na podlagi porabljenih sredstev v prejšnjem letu in ocene o potrebah v tekočem letu. Pri tem upošteva bilančne možnosti.

Sredstva za kotizacije in članarine mednarodnim organizacijam zagotavlja proračun v višini, ki je vsako leto posebej določena z mednarodnim sporazumom.

Sredstva za negospodarske investicije se praviloma zagotavljajo na podlagi dinamike sprejetih zakonskih predpisov o programih dolgoročnega financiranja investicijskih izdatkov, za izdatke, ki nimajo značaja dolgoročnega financiranja pa na podlagi ocene o dejansko potrebnih sredstvih v te namene.

7. Sredstva tekoče proračunske rezerve se določajo v proračunu po bilančnih možnostih (ni natančnejših meril za oblikovanje te rezerve), medtem ko se izločanje sredstev v stalno proračunsko rezervo federacije določa v višini enega odstotka načrtovanih izvirnih dohodkov proračuna. Vendar zakonski predpisi¹⁷ dovoljujejo, da je mogoče v stalno rezervo izločati tudi po višji stopnji, če se tako izločanje določi v proračunu federacije za vsako leto posebej. Dosedanje izkušnje povedo, da je nujno izločati večja sredstva v rezerve, zato se moramo v prihodnje zavzemati za tolikšne rezerve, da bodo lahko bolj učinkovito vplivale na stabilnost financiranja potreb iz proračuna federacije.

II

GIBANJE PRORAČUNA V NOVEM SISTEMU FINANCIRANJA FEDERACIJE

Nov sistem financiranja funkcij in potreb federacije smo uvedli leta 1971. S sprejetjem ustavnih amandmajev sredi leta 1971 se je bistveno spremenil tudi sistem financiranja družbenopolitičnih skupnosti, te

¹¹ Člen 39 zakona o vojnih invalidih (Uradni list SFRJ, št. 67/72), 62. do 66. člen zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovancev (Uradni list SFRJ, št. 67/72), 19. člen zakona o temeljnih pravicah imetnikov Partizanske spomenice 1941 (Uradni list SFRJ, št. 67/72), 11. člen zakona o borčevskem dodatku (Uradni list SFRJ, št. 67/72), 14. člen zakona o temeljnih pravicah borcev španske narodnoosvobodilne vojne in revolucionarne vojne od leta 1936 do leta 1939 (Uradni list SFRJ, št. 67/72), 116. člen zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 24/65, 57/65, 29/66, 12/67 in 15/71) in sporazum o načinu obračunavanja višine sredstev, s katerimi sodeluje federacija v kritju obveznosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 45/67), 42. člen zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 35/72).

¹² Predpise o vračilu davščin in dajatev sprejema zvezni izvršni svet na podlagi pooblastila 37. c člena zakona o prometu blaga in storitev s tujino (Uradni list SFRJ, št. 27/64, 14/65, 28/66, 54/67, 15/71, 29/71 in 26/72) in 16. člena zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974.

¹³ Zakon o kompenzacijah proizvajalcem umetnih gnojil v letu 1974 in 1975 (Uradni list SFRJ, št. 71/73 in 21/74).

¹⁴ 4. točka odloka o cenah, po katerih bo zvezna direkcija za rezerve živil odkupovala pšenico letine 1974 (Uradni list SFRJ, št. 36/74), in 3. točka odloka o cenah, po katerih bo zvezna direkcija za rezerve živil odkupovala pitana teleta, junce in junic (Uradni list SFRJ, št. 39/74).

¹⁵ Odlok o pogojih in načinu uporabe sredstev proračuna federacije za kritje obveznosti za znižano vožnjo v letu 1974 (Uradni list SFRJ, št. 11/74).

¹⁶ Družbeni dogovor o uskladitvi delitve dohodka, rezerv za osebne dohodke in drugih prejemkov delavcev in funkcionarjev v organih federacije (Uradni list SFRJ, št. 71/73).

¹⁷ Člen 51 zakona o financiranju federacije.

spremembe pa so bile doslej najmočnejše izražene v federaciji. Odločilen vpliv na te spremembe so imele naslednje rešitve v ustavnih amandmajih:

- jasno so bile opredeljene funkcije in potrebe federacije, ki naj se financirajo iz proračuna;
- razmejene so bile funkcije med federacijo in drugimi družbenopolitičnimi skupnostmi in del dosedanjih funkcij federacije prenesenih na druge dejavnike;
- uveden je prispevek republik in avtonomnih pokrajin za financiranje potreb federacije, hkrati pa odpravljene nekatere oblike izvirnih dohodkov federacije oziroma prenesene na republike in avtonomni pokrajini;
- ukinjeno je financiranje potreb federacije prek različnih institucij, razen prek proračuna, ki je začel izkazovati vse dohodke in izdatke federacije;
- iz proračuna je izločen sklad za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova kot poseben institut za funkcijo razvoja gospodarstva.

Tako smo dosegli pomembno prerazdelitev funkcij federacije, republik in avtonomnih pokrajin, kar je močno vplivalo na bilanco sredstev in obveznosti federacije.

Proces usklajevanja sistema financiranja federacije iz proračuna federacije v smislu konsolidacije bilance sredstev in obveznosti federacije je razviden iz pregleda proračunov federacije za leta 1972 do 1974, ki ga prikazujemo v naslednji tabeli:

				v milijonih dinarjev	
				indeks	
				1973	1974
				1972	1973
				(ocena)	
				1972	1973
A. Dohodki					
I. Izvirni dohodki					
1. Carine, uvozne davščine in takse	10 814	13 826	20 880	127,9	151,0
2. Dohodki zveznih organov in ostali dohodki ¹⁸	1 110	1 310	1 443	118,0	110,2
SKUPAJ	11 924	15 136	22 323	126,9	147,5
II. Krediti¹⁹					
—	—	3 600	4 785	—	132,9
III. Prispevki republik in avtonomnih pokrajin					
SKUPAJ	13 603	16 475	20 160	121,1	122,4
B. Izdatki					
1. Ljudska obramba	11 598	15 798	20 404	136,2	129,2
2. Zvezni organi	1 680	2 045	2 625	121,7	128,4
3. Investicije in druge intervencije v gospodarstvu	6 890	7 780	10 750	112,9	138,2
4. Invalidsko in borčevsko varstvo	2 824	5 418	7 779	191,9	143,6
5. Dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo	2 041	2 484	3 093	123,3	124,5
6. Obveznosti iz prejšnjih let	352	958	2 116	272,2	220,9
7. Izločanje v rezerve	133	595	501	—	—
SKUPAJ (1 do 7)	25 491	35 078	47 268	137,6	134,7
RAZLIKA (A do B)	+ 36	+ 133	—	—	—

Zaradi instrumentov financiranja, ki so odločilno vplivali na to, da so dejanske obveznosti federacije presegle načrtovane, smo si v letih 1971 do 1974 redno pomagali z rebalansi; v letu 1971 v četrtem trimesečju, v letu 1972 sredi in ob koncu leta, leta 1973 ob koncu tretjega trimesečja in v letu 1974 v začetku četrtega trimesečja. Z rebalansi proračuna smo popravljali, dodajali, kar je imelo za posledico, da so posamezne postavke prekoračile v proračunu predvidene zneske, zlasti to velja za intervencije v gospodarstvu, za invalidsko in borčevsko varstvo in ljudsko obrambo. Obseg povečane porabe je praviloma presegal možnosti zagotovitve sredstev iz povečanih izvirnih dohodkov, zato se je v takšnem položaju naravnost vsiljevala rešitev, da se krije primanjkljaj z večjimi prispevki republik in avtonomnih pokrajin in da se del obveznosti krije z izdajo obveznic federacije in z zadolževanjem pri Narodni banki Jugoslavije. Krili smo torej te obveznosti predvsem z obveznicami

¹⁸ Med njimi lastni dohodki JLA, in sicer: v letu 1972 — 928 milijonov dinarjev, v letu 1973 — 1098 milijonov dinarjev in v letu 1974 — 900 milijonov dinarjev.

¹⁹ V kredite štejemo tudi obveznice federacije in kredite Narodne banke Jugoslavije.

in s krediti, kar je imelo za posledico naglo rast zadolžitve federacije, ki jih zdaj prenašamo kot breme proračuna v prihodnje leto in ki so resna ovira federacije, da financira tekoče obveznosti in potrebe.

Vse to je vplivalo na rast proračuna federacije, ki je vsako leto presegal načrtovane meje. Zlasti so naraščali izdatki, ki nimajo narave proračuna (intervencije v gospodarstvu, invalidsko-borčevsko varstvo, kreditne obveznosti in podobno), nasprotno temu pa so bili nižji od rasti družbenega proizvoda izdatki, ki imajo povsem nedvomno proračunsko naravo (financiranje dela organov federacije, dopolnilna sredstva, izločanje v rezerve in podobno).

III

TEMELJI PRORAČUNA ZA LETO 1975

V skladu s sedanjimi predpisi je obseg financiranja federacije, obseg proračuna federacije, odvisen od štirih glavnih indikatorjev:

- a) od vrednosti družbenega proizvoda v letu 1975,
- b) od doseženega narodnega dohodka,
- c) od obveznosti za invalidsko-borčevsko varstvo,
- d) od višine oziroma vrednosti uvoza in izvoza v letu 1975.

Poleg teh dejavnikov bo na obseg proračunske porabe v letu 1975 vplivala tudi višina izdatkov za delo organov in organizacij federacije in obseg intervencij za zagotovitev – v skladu z že sprejetim programom – nujnih sredstev za stalne in tekoče blagovne rezerve federacije.

Če izvzamemo prenesene obveznosti iz leta 1974, višino dohodkov in izdatkov, ki so odvisni od gibanja uvoza in izvoza, in sredstva za materialne rezerve federacije, se bo obseg proračuna v vseh drugih delih, v skladu s sedanjimi predpisi, oblikoval v predvidenih proporcijah splošne in skupne porabe v vsej državi, se pravi v skladu z nominalno rastjo družbenega proizvoda in narodnega dohodka.

Izvirni dohodki federacije bodo v letu 1975 večji v primerjavi s prejšnjim letom, to pa za toliko, kolikor bo večja vrednost uvoza, nasprotno temu pa bodo v skladu s spremembami, ki jih predlagamo v predpisih o financiranju federacije, prispevki republik in pokrajin v proračunu federacije večji od obsega sredstev, ki jih bodo republike in avtonomni pokrajini zbrale iz osnovnega prometnega davka. Spremembe, ki jih predlagamo v zvezi s tem, so v skladu z ustavo.

Predvidevamo precejšnje povečanje izdatkov v nekaterih delih proračuna federacije, kar je polovica nominalne vrednosti družbenega proizvoda in narodnega dohodka kot tudi večje vrednosti izvoza in drugih izdatkov.

1. Indikatorji razvoja za leto 1975

Podlaga za izdelavo proračuna federacije za leto 1975 so Prvi koncept temeljev skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975, Glavni indikatorji razvoja za leto 1974 in 1975 in sedanji predpisi, ki določajo financiranje funkcij in potreb federacije. Indikatorji za leti 1974 in 1975 so uporabljeni kot prikaz stanja, ki ima značaj delovnega gradiva in je podlaga za prva posvetovanja in ocene, niso pa uradni in preverjeni podatki. Poleg tega temeljijo instrumenti, po katerih se financira federacija, na nominalnih količinah in gibanjih ekonomskih kategorij, kar pomeni, da vsebujejo ne samo prejšnji fizični obseg in prejšnjo rast, marveč tudi rast dosedanjih cen. Ker so osnova našim postavkam približne ocene vrednosti posameznih ekonomskih elementov in ker so podatki v načrtovani proračunski bilanci dohodkov, so izdatki za leto 1975 samo orientacijski, katerih vrednost je povsem odvisna od realnosti ocene ekonomskih gibanj za leti 1974 in 1975.

Pri nadaljnjem delu in obravnavanju politike ekonomskega razvoja za leto 1975 so možne bistvene spremembe projektiranih količin in vrednosti podatkov o ekonomskih gibanjih, kar bo vsekakor moralo vplivati na spremembe v proračunski bilanci federacije za leto 1975 pri vseh dohodkih in obveznostih, ki so po sedanjih predpisih o financiranju federacije v rabi z ekonomskimi spremenljivimi vrednostmi in indikatorji.

Po prvih ocenah ekonomskih gibanj za leto 1975 vplivajo na proračun federacije naslednji indikatorji:

v milijonih dinarjev			
		Tekoče cene	
		Znesek	Verižni indeks
1. Družbeni proizvod skupnega gospodarstva	1973	306 130	—
	1974	403 900	131,9
	1975	512 500	126,9
2. Narodni dohodek	1973	275 484	—
	1974	363 000	131,8
	1975	455 000	125,3

v milijonih dinarjev

		Tekoče cene	
		Znesek	Verižni indeksi
3. Uvoz blaga za tekočo porabo (v milijonih dolarjev)	1973	4 511	—
	1974	6 458	143,2
-	1975	7 965	123,3
4. Izvoz blaga in storitev (v milijonih dolarjev)	1973	4 373	—
	1974	5 575	127,5
	1975	6 635	119,0
5. Rast povprečnih osebnih dohodkov			
v zadnjem polletju	1973	1 938	—
	1974	2 480 ²⁰	128,0

Podatki o ekonomskih indikatorjih v tem pregledu, s katerimi se povezujejo instrumenti financiranja naštetih potreb federacije, kažejo, da se mora nominalna rast posameznih tekočih obveznosti za leto 1975, ki se financirajo iz proračuna federacije, se pravi, brez prenosa obveznosti iz prejšnjih let, gibati v mejah 19 do 27 odstotkov, vendar le, če ostanejo nespremenjene rešitve v sedanjih predpisih o financiranju federacije in tudi politika financiranja posameznih potreb, ki je določena v teh predpisih.

2. Oblikovanje dohodkov proračuna federacije za leto 1975

1. V strukturi dohodkov proračuna federacije so carine in uvozne davščine najpomembnejši izvirni dohodki.

Obseg dohodkov od carin in drugih carinskih davščin je neposredno odvisen od vrednosti in strukture uvoza in od sprememb v carinski zaščiti in izvajanja tekoče carinske politike. Obseg realizacije temeljne oblike izvirnih dohodkov federacije je torej odvisen od tega obsega vrednosti uvoza. Federacija ne razpolaga z drugimi pomembnejšimi izvirnimi dohodki, ki bi mogli kriti morebitna neizpolnjena pričakovanja od carinskih virov, zato je edina pot za vzpostavljanje ravnotežja med dohodki in izdatki v proračunski bilanci federacije — rebalans proračuna in povečanje prispevkov republik in avtonomnih pokrajin.

Glavna oblika izvirnih dohodkov proračuna federacije od carin in drugih uvoznih davščin torej ne more zagotoviti stabilnosti proračuna federacije, ker je praviloma odvisna od večje ali manjše vrednosti uvoza.

Drugi dejavnik, ki vpliva na obseg dohodkov od carine in drugih uvoznih davščin, so ukrepi in instrumenti tekoče ekonomske politike, s katerimi izvajamo ekonomsko upravičene intervencije za zaščito domačega gospodarstva. Čeprav so bili predpisi o znižanju carinskih stopenj za uvoz specifične opreme in za kontingentirani uvoz v glavnem sprejeti z veljavnostjo do konca leta 1975, lahko zmanjšamo, če je potrebno, tudi med letom oziroma po sprejetju proračuna, sprejmemo nove ali razširimo sedanje carinske olajšave in se tako zmanjšujejo tudi dohodki proračuna federacije. Posledice takega ravnanja so hude, če se vrednost uvoza uresničuje po načrtovanih predvidevanjih ali se celo realizacija uvoza giblje pod načrtovano ravni. Da okrepi tekoče ekonomske politike ne bi povzročili velikega debalansa med dohodki in obveznostmi federacije, bi bilo nujno hkrati s sprejetjem carinskih olajšav zagotoviti proračunu dodatna sredstva, da bi bili tako izravnani zmanjšani dohodki od carin in drugih uvoznih davščin. Za boljše razumevanje dodajmo, da je učinek carinskih olajšav gospodarstvu zelo pomemben, saj znaša približno 3700 milijonov dinarjev.

Pričakujemo, da se bodo izvirni dohodki proračuna federacije uresničili v letu 1974 v višini 22 300 milijonov dinarjev. Zaradi pričakovane rasti vrednosti uvoza je ocenjeno, da lahko računamo v letu 1975 na realizacijo teh dohodkov v višini 28 600 milijonov dinarjev oziroma za 30 odstotkov več kot letos.

2. Prispevki republik in avtonomnih pokrajin krijejo razliko med obsegom izdatkov proračuna federacije in predvidenimi izvirnimi dohodki proračuna, določajo pa se v fiksnih zneskih za vsako republiko oziroma avtonomno pokrajino posebej. To pomeni, da izločanje prispevkov v proračun federacije preneha takrat, ko je vplačan celotni znesek prispevka v proračun. Za prispevek v proračun federacije lahko republike in avtonomni pokrajini izločajo samo del sredstev od dohodka od osnovnega davka na promet proizvodov (osnovni davek na nadomestila za storitve je odpravljen).

Toda niti ves osnovni davek na promet proizvodov ne more v celoti kriti prispevka republik in avtonomnih pokrajin v proračun federacije. Doslej še nismo spremenili te določbe v sedanjem zakonu o financiranju federacije. Za kritje prispevka v proračunu federacije so republike in avtonomni pokrajini morale iskati še druge vire sredstev.

²⁰ Ocena na podlagi indeksa rasti v šestih mesecih.

3. Oblikovanje izdatkov proračuna federacije za leto 1975

V skladu s sedanjim sistemom financiranja federacije in z veljavnimi predpisi so izdatki federacije odvisni od vrste indikatorjev, osnove za izračun posameznih izdatkov so pa zelo različne. V skladu z osnovnimi indikatorji ekonomskega razvoja v letu 1975 se bodo, po predvidevanjih o višini izdatkov za posamezne dejavnosti in prenesene obveznosti iz leta 1974, izdatki proračuna federacije gibali takole:

a) Sredstva za financiranje ljudske obrambe

Z uporabo stopnje 5,83 odstotka nominalne vrednosti načrtovanega narodnega dohodka in zaostalo neporavnano delno obveznostjo financiranja ljudske obrambe v preteklem letu se bodo izdatki ljudske obrambe v letu 1975 gibali takole:

	v milijonih dinarjev				
	1973	1974	1975	Indeksa	
				74/73	75/74
1. Narodni dohodek	275 484	363 000	455 000	131,8	125,3
2. 5,83 % narodnega dohodka,	16 061	21 163	26 526	131,8	125,8
od tega:					
– zagotovljeno v proračunu	14 700	18 143	26 526	–	–
– preneseno kot obveznost v prihodnje leto	1 361	3 020	–	–	–

Kot je razvidno, so redna sredstva za financiranje ljudske obrambe v letu 1975 načrtovana po predvideni nominalni rasti narodnega dohodka, kar je v skladu s predpisanim sistemom financiranja potreb ljudske obrambe. Poleg tega so v izdatke za financiranje ljudske obrambe za leto 1975 vključene tudi obveznosti, ki v letu 1974 niso bile poravnane, ker so rast nominalne vrednosti narodnega dohodka za leto 1974 načrtovali na višji ravni, kot je bila realizirana. Zato je bil obseg izvršenih izplačil v tem letu in v te namene manjši.

b) Dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo

Z uporabo stopnje 0,83 odstotka načrtovane nominalne vrednosti družbenega proizvoda vsega gospodarstva bodo sredstva v skladu z osnovnimi indikatorji ekonomskega razvoja v letu 1975 pa tudi s sedanjim sistemom, po katerem se oblikujejo izdatki, znašala v te namene, kot sledi:

	v milijonih dinarjev				
	1973	1974 (ocena)	1975 (ocena)	Indeksa	
				1974 1973	1975 1974
1. Družbeni proizvod vsega gospodarstva	306 130	403 900	512 500	131,9	126,9
2. 0,83 % družbenega proizvoda	2 541	3 352	4 254	131,9	126,9
od tega:					
– zagotovljeno v proračunu	2 300	2 863	4 254	–	–
– preneseno kot obveznost v leto 1975	241	...	...		

V ta pregled niso vključena namenska dopolnilna sredstva za SR Črno goro in SAP Kosovo, ki naj bi v letu 1975 znašala 260 milijonov dinarjev.

c) Invalidsko-borčevsko varstvo

Na podlagi predpisov, po katerih mora federacija zagotoviti sredstva za invalidsko-borčevsko varstvo, in predpisih, ki določajo obseg potrebnih sredstev, je ocenjeno, da bodo izdatki proračuna federacije v te namene znašali:

v milijonih dinarjev

	1973	1974	1975 (ocena)	Indeksa	
				1974	1975
				1973	1974
Skupno	4098	7780	8660	189,8	111,3
od tega:					
— za borčevske pokojnine	2647	4050	4400	153,0	108,6
— za vojaške pokojnine	—	2006	2065	—	102,9
— za druge oblike invalidsko-borčevskega varstva	1451	1734	2195	119,5	126,6

Obveznosti proračuna federacije v te namene, nasprotno od izdatkov za financiranje ljudske obrambe ali dopolnilnih sredstev za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo, niso odvisne samo od indikatorjev skupnega ekonomskega razvoja, temveč tudi od gibanja osebnih dohodkov, življenjskih stroškov in drugih elementov.

č) Intervencije v gospodarstvu

V te izdatke štejemo sredstva za spodbujanje izvoznega gospodarstva in usmerjanje uvoza. Po predvideni rasti izvoza v letu 1975 je ocenjeno, da se bodo sredstva za vračilo uvoznih davščin, tečajnih razlik in drugih intervencij oblikovala na naslednji ravni:

	1973	1974	1975	Indeksa	
				1974	1975
				1973	1974
Skupno obveznosti	7387	10 400	12 174	140,8	117,1
od tega:					
— zagotovljeno v proračunu	6250	9 150	12 174	146,4	133,0
— preneseno kot obveznost v leto 1975	1136	1 250	—	—	—

Med izdatki v tem delu niso predvidena sredstva za druge intervencije v gospodarstvu, kot so: kompenzacije, regresi in premije v kmetijstvu, kajti sredstva v te namene in njihova vključitev v proračun federacije se določajo po posebnem postopku in izključno po posebnem dogovoru.

d) Sredstva za delo zveznih organov in organizacij

Za leto 1975 so ta sredstva predvidena samo orientacijsko, z rastjo 20 odstotkov, medtem ko so sredstva za negospodarske investicije določena na podlagi fiksnih obveznosti po zakonih in dolgoročnih programih (544 milijonov). Takšna rast sredstev za delo zveznih organov in organizacij je načrtovana na postavki, da morajo ta sredstva naraščati po 25 odstotkov nižji stopnji od načrtovane stopnje rasti družbenega proizvoda. Na takšni osnovi je za te potrebe predviden globalni znesek v višini 3758 milijonov dinarjev.

e) Obveznosti federacije do investicij v gospodarstvu

Računamo z orientacijskim zneskom v višini 450 milijonov dinarjev, ki bi se, s soglasjem republik in avtonomnih pokrajin po sprejetju predpisov uporabil za II. etapo regulacije Donave (216 milijonov dinarjev), za odplačilo kredita za progo Beograd-Bar na območju SR Črne gore (46 milijonov) in za odškodnine zaradi akumulacije Drima na območju SAP Kosova (188 milijonov).

f) Obveznosti federacije do blagovnih rezerv

Sredstva in izdatki zvezne direkcije za rezerve živil in zvezne direkcije za rezerve industrijskih proizvodov doslej niso bili zajeti v proračun federacije, marveč so bili odmerjeni na podlagi njunih finančnih načrtov in zaključnih računov.

V zvezi s tem moramo poudariti, da še nismo jasno razmejili funkcij federacije in funkcij republik in avtonomnih pokrajin glede načina oblikovanja sredstev za financiranje materialnih in blagovnih rezerv. Tu je še problem vključevanja teh sredstev v okvir proračuna federacije. V tem pogledu so mnenja razdeljena. Menili so, da bi v proračun federacije mogli vključiti samo pozitiven ali negativen saldo na podlagi razlik v cenah v poslovanju direkcij.

Na podlagi sprotne analize in ugotovitev stanja sredstev za rezerve dejanskih potreb za njihovo učinkovito funkcioniranje in rezultatov poslovanja v letu 1974 bo vsekakor nujno v prihodnjem letu zagotoviti dopolnilna sredstva za rezerve. Višina teh sredstev še ni določena, zahtevki pa so naslednji:

— direkcija za industrijske proizvode	1900 milijonov dinarjev
— direkcija živil	1675 milijonov dinarjev
Skupaj	3575 milijonov dinarjev

4. Primerjalni pregledi

Proračun federacije naj bi imel po sedanjih ocenah v letu 1975 brez prenesenih obveznosti iz prejšnjih let in brez sredstev za materialne rezerve naslednje dohodke in izdatke:

v milijonih dinarjev			
	1974	1975	<u>1975</u> 1974
Dohodki			
1. Carine, uvozne davščine in drugi izvirni dohodki	22 323	28 955	129,7
2. Prispevki republik in avtonomnih pokrajin	20 160	30 075	149,2
3. Obveznice in krediti	4 785	—	—
SKUPAJ	47 268	59 030	125,2
Izdatki			
1. Ljudska obramba ²¹	21 163	26 526	125,3
2. Lastni dohodki JLA	900	1 100	122,2
3. Zvezni organi ²²	3 011	3 758	124,8
4. Investicije v gospodarstvu	226	450	199,1
5. Invalidsko-borčevsko varstvo ²¹	7 035	8 360	118,8
6. Splošna dopolnilna sredstva	3 350	4 250	126,9
7. Namenska dopolnilna sredstva	230	260	113,0
8. Proračunska rezerva	198	390	197,0
9. Intervencije v gospodarstvu ²¹	11 034	13 936	126,3
SKUPAJ	47 147	59 030	125,2

V pregledu dajemo tekoče obveznosti proračuna federacije, izračunane po sedanjih predpisih, vendar brez obveznosti iz prejšnjih let za odplačila kreditov, amortizacijo obveznic in neporavnanih obveznosti.

V odnosu do predvidene rasti družbenega proizvoda in narodnega dohodka bo imel proračun federacije naslednjo rast:

²¹ Brez prenesenih obveznosti.

²² Z negospodarskimi investicijami in s stroški plačilnega prometa.

	1975	1974
Družbeni proizvod skupnega gospodarstva	126,9	
Narodni dohodek	125,3	
Rast proračuna federacije	125,2	

Kot je razvidno, bi lahko tekoče obveznosti proračuna federacije za leto 1975 naraščale počasneje od rasti družbenega proizvoda in narodnega dohodka, če proračuna ne bi obremenjevale obveznosti iz prejšnjih let.

Zaradi izpolnitve obveznosti federacije do ljudske obrambe v tekočem za preteklo leto, kar je v skladu s predpisi, zaradi kreditov in obveznic in zaradi večjih intervencij v gospodarstvu v letu 1974, morajo biti izkazani izdatki v proračunu federacije večji za vse te zneske. To pomeni, da bodo v letu 1975 proračunsko porabo federacije bremenili dodatni izdatki, ker bodo prispevki SR in SAP v proračunu federacije manjši, kot predvideva proračun za kritje teh izdatkov, zato bo moral iskati sredstva še iz drugih virov.

Prenesene obveznosti federacije iz prejšnjih let znašajo:

	v milijonih dinarjev		
	1974	1975	Indeks
1. Ljudska obramba	1361	3020	221,9
2. Invalidsko-borčevsko varstvo	1045	400	38,0
3. Dopolnilna sredstva	241	489	220,9
4. Obveznosti			
– amortizacija obveznic	1500	4293	286,2
– odplačilo kreditov	426	446	104,7
5. Intervencije v gospodarstvu			
– vračila davščin	1136	1250	110,0
– kompenzacije in premije	–	285	–
SKUPAJ	5709	10 183	178,4

Nakopičenje obveznosti iz prejšnjih let, amortizacija obveznic, notranja in zunanja posojila in krediti bodo vsekakor neugodno vplivali na rast proračunske porabe v letu 1975. Sedanji sistem financiranja izdatkov ljudske obrambe in dopolnilnih sredstev za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo naravnost narekujejo nujnost, da se te obveznosti prenašajo iz leta v leto v prihodnje proračune.

Veliko povečanje obveznosti federacije nastaja zaradi korekcije izdatkov za ljudsko obrambo, dopolnilnih sredstev za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo in amortizacije obveznic. V prvem primeru gre za neposreden vpliv višjih cen, se pravi za inflacijo, v drugem pa za financiranje porabe v proračunu federacije z izdajo obveznic na kratek rok enega do dveh let in z obrestno mero 8 do 10 odstotkov. Pomembno je tudi povečanje obveznosti za vračila uvoznih davščin gospodarstvu, kar je posledica višjih izvoznih cen, se pravi, vrednosti izvoza.

Verjetno ne bomo upoštevali zahtev materialnih rezerv po večjih sredstvih, kajti te zahteve niso prenesena obveznost iz prejšnjih let, zato bo treba te zahteve obravnavati v okviru splošnega programa rezerv v letu 1975.

5. Funkcioniranje sistema financiranja federacije in možne spremembe v letu 1975

Sedanji sistem financiranja federacije je že pokazal, čeprav gre šele za triletne izkušnje, popolno upravičenost njegovih temeljnih rešitev. To velja zlasti za način pripravljanja in sprejetja proračuna federacije, določanje obsega dohodkov in izdatkov in način določanja izdatkov za posamezne namene, kot so: izdatki za ljudsko obrambo, financiranje sredstev za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo in financiranje invalidsko-borčevskega varstva. Vendar kažejo dosedanje izkušnje tudi nekatere pomanjkljivosti sedanjega sistema, na primer stalno odstopanje od načrtovanih dohodkov in izdatkov proračuna, kar ima za posledico spremembe in dopolnitve proračuna med proračunskim letom. Takšne spremembe so se pokazale doslej kot negativne ne samo za proračun federacije, marveč tudi za proračunske sklade drugih družbenopolitičnih skupnosti, ker so povzročile, da je do takšnih sprememb prišlo tudi v drugih družbenopolitičnih skupnostih. Dosedanje izkušnje so nam prav tako pokazale, da izvirni dohodki federacije in prispevki SR in SAP, če je njihov vir samo osnovni prometni davek, ne krijejo vseh izdatkov proračuna federacije. To je razlog, zakaj se je federacija nenehno

zadolževala pri Narodni banki Jugoslavije ali z izdajanjem obveznic, kar je postalo praksa, če je morala najti manjkajoča sredstva, čeprav je imelo takšno napajanje proračunske porabe na ravni federacije neugodne posledice za sredstva iz emisije narodne banke in da je pomenilo anticipirano porabo. Precejšnje povečanje sredstev za intervencije v gospodarstvu, v prvi vrsti z vračili davščin izvoznemu gospodarstvu in čedalje večji delež teh izdatkov v skupnih izdatkih proračuna federacije vpliva na to, da postaja proračun federacije dejavnik prerazdelitve dohodka v gospodarstvu, kar ima lahko za posledico še druge neželene posledice, zlasti pri uresničevanju ustavnega načela, da združeno delo neposredno odloča o delitvi in usmerjanju dohodka, ki ga ustvarja.

Ker smo v fazi neposrednega uresničevanja ustavnih načel in rešitev na področju gospodarskega sistema, moramo že zdaj nujno in temeljito analizirati vse pozitivne in negativne strani sedanjih rešitev financiranja federacije. Z novimi rešitvami moramo ustvariti pogoje za nadaljnje uveljavljanje pozitivnih izkušenj in odpravljanje vsega tistega, kar je proti uveljavljanju načel sistema, ki nam jih daje ustava. Pristojni organi federacije so se že lotili pripravljanja sprememb in dopolnitev sedanjega sistema in lahko pričakujemo, da bodo v tem smislu kmalu izdelali predloge. Toda ne glede na prihodnje sistemske rešitve bi morali še nadalje izpopolnjevati ta sedanji sistem in že zdaj sproti odpravljati vse tisto, kar razvoj ovira in povzroča neugodne posledice v sistemu financiranja funkcij federacije.

V ta namen moramo ob pripravah osnutka proračuna za leto 1975 na podlagi analiz, ki jih pripravljamo, preučiti predvsem naslednje:

1. Morebitno odpravo določbe v zakonu o financiranju federacije, da se prispevki SR in SAP napajajo samo iz osnovnega prometnega davka. Dohodki proračuna federacije iz tega davka ne zadoščajo niti skupaj z izvirnimi dohodki, da bi zagotovili izvršitev izdatkov proračuna v obsegu, ki je določen v skladu s funkcijami federacije in na podlagi usklajenih stališč republik in pokrajin. Prav nasprotno, sedanje omejevanje prispevkov SR in SAP, ki pogojuje njihov obseg z višino osnovnega prometnega davka, terja vključevanje drugih virov za pokrivanje izdatkov v proračunu federacije, kar povzroča nestabilnost proračuna.

2. Funkcijo proračuna federacije v delu izdatkov, ki se nanašajo na intervencije v gospodarstvu, bi morali v celoti preučiti, da bi vlogo proračuna federacije na tem področju omejili na najmanjšo mero oziroma da se ta funkcija delno ali v celoti prenese na združeno delo.

3. Sedanji sistem disparitetnih tečajev v razmerah, pomembnih v sistemu formiranja tečajev, je tudi treba preučiti, da bi ugotovili možnost odprave teh izdatkov iz proračuna federacije.

4. Intervencije v gospodarstvu, kot so kompenzacije, regresi, premije in podobno, ki se določajo s posebnimi dogovori SR in SAP in za katere so zagotovljena posebna sredstva, moramo obravnavati kot posebne predračune, pri katerih se avtonomno, v skladu z medrepubliškimi dogovori, oblikujejo dohodki in izdatki in pri katerih spremembe ne vplivajo na spremembe v celotnem proračunu federacije.

5. Zadolževanje federacije v breme sredstev proračuna, če je nujno, ne bi smelo biti večje od obsega, ki je v skladu s splošnimi merili o možni ravni proračunske porabe federacije.

6. Program dejavnosti in sistem funkcioniranja materialnih rezerv moramo s stališča financiranja izdatkov tudi preučiti, to pa z namenom, da bi bila funkcija materialnih rezerv federacije samo funkcija zagotovitve stalnih in tekočih materialnih rezerv, da bi pa poslovanje za redno zalaganje tržišča in podobne posle, kot je na primer dogovorjen uvoz in drugo, prenesli na druge družbenopolitične skupnosti in združeno delo.

7. Z analizami k osnutku proračuna za leto 1975 in konkretnimi predlogi moramo razčleniti tudi druge nujne spremembe in rešitve, ki bi prispevale k stabilnosti proračuna federacije.

6. Vloga in pomen federacije v celotni splošni in skupni porabi v državi

Poleg financiranja dejavnosti zveznih organov in organizacij, ki je po obsegu izdatkov še najmanjše, ima funkcija proračuna federacije namen, da financira tiste akcije v državi, ki sploh nimajo ali imajo le deloma kritje v proračunih drugih družbenopolitičnih skupnostih ali v skladih interesnih skupnosti. To velja za financiranje JLA, se pravi, ljudske obrambe, dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo, financiranje invalidsko-borčevskega varstva, intervencije v gospodarstvu in zagotovitev stalnih in tekočih materialnih rezerv države. Po svoji naravi se vse te funkcije bistveno razlikujejo med seboj, so pa sestavni del proračuna federacije, ker federacija nima drugih dohodkov in izdatkov mimo proračuna. V klasičnem pomenu besede vseh teh izdatkov v proračunu federacije ni mogoče šteti kot čisto proračunsko porabo, saj se podobne funkcije v drugih družbenopolitičnih skupnostih financirajo drugače, z namenskimi skladi, prek interesnih skupnosti itd. Sedanji izdatki proračuna federacije imajo v sebi elemente splošne in skupne porabe in zato jih ni mogoče primerjati z izdatki proračunov drugih družbenopolitičnih skupnosti.

Po načinu oblikovanja izdatkov v proračunu federacije, in to večine izdatkov, obseg proračunske porabe ni odvisen samo od rasti družbenega proizvoda ali narodnega dohodka, temveč tudi od številnih drugih dejavnikov, o katerih smo govorili.

IV

SKLEPNA BESEDA

Kot je razvidno iz gradiva in podatkov v gradivu, v tem trenutku ni mogoče dokončno določiti obsega dohodkov in izdatkov proračuna federacije za leto 1975, pa tudi njihove strukture ne, dokler ne bodo znani

glavni indikatorji ekonomske politike za prihodnje leto. Poleg tega smo ugotovili v gradivu, da imamo še vrsto nerešenih vprašanj, ki jih bomo morali rešiti še pred izdelavo osnutka proračuna. Zato moramo pohiteti s pripravljanjem osnutka proračuna za leto 1975 oziroma z reševanjem še nerešenih vprašanj in čimprej predlagati rešitve, ki bodo pripomogle k izpopolnitvi sedanjega sistema z elementi stabilnosti v proračunu federacije.

Ker vemo, da je v letu 1974 poraba, zlasti skupna in splošna, prekoračila naše realne možnosti, moramo z ukrepi ekonomske politike v letu 1975 vplivati na to, da takšna gibanja preprečimo, kar bi bil vsekakor prispevek k procesu stabilizacije v gospodarstvu in protiinflacijskemu programu. V okviru tako zagotovljene politike sta vloga in pomen proračuna federacije izredno pomembna. Zato moramo osnutek proračuna federacije za leto 1975 maksimalno uskladiti z dejanskimi možnostmi in potrebami financiranja skupne in splošne porabe pa tudi tistega dela porabe, ki se ne izenačuje s takšnimi oblikami porabe. Takšen pristop je možen le s spremembami v proračunu in sistemu financiranja federacije in v sedanjih predpisih in rešitvah.

SKUPŠČINA SFRJ
AS 77/1

Priloga 2

POROČILO

O IZVRŠITVI PRORAČUNA FEDERACIJE OD JANUARJA DO SEPTEMBRA 1974

Globalni podatki o izvršitvi dohodkov in izdatkov proračuna federacije za čas od januarja do septembra 1974 v primerjavi s sredstvi, določenimi v proračunu, in s predlogom rebalansa proračuna za tekoče leto, kažejo naslednjo podobo:

	Dohodki	Izdatki
1. Predvideno v proračunu	42 513	42 513
2. Predvideno z rebalansom proračuna	47 268	47 268
3. Uresničeno – izvršeno	30 164	29 343
4. Izvršeno v odnosu do		
– prvotnega proračuna	72,7	72,1
– rebalansiranega proračuna	63,8	63,8

I

DOHODKI

Po veljavnih predpisih so izvirni dohodki proračuna federacije dohodki od carin in drugih uvoznih davščin, pozitivne tečajne razlike, zvezne takse, dohodki organov federacije in drugi izvirni dohodki kot tudi prispevki republik in avtonomnih pokrajin. Poleg teh dohodkov federacije so za kritje dela obveznosti federacije na razpolago, s soglasjem republik in avtonomnih pokrajin, krediti Narodne banke Jugoslavije in obveznice na način in ob pogojih, ki jih določajo posebni zakoni.

Dosežena realizacija glavnih dohodkov kaže v devetih mesecih letošnjega leta v primerjavi z načrtovanimi v proračunu in rebalansu proračuna naslednjo podobo:

	v milijonih dinarjev				
	Predvideno		Uresničeno v času od I. do IX.	odstotek realizacije	
	s pro- računom	z rebalan- som prora- čuna		4 : 2	4 : 3
1	2	3	4	5	6
1. Carina, carinske davščine in posebne takse	16 160	19 700	13 184	81,6	66,9
2. Pozitivne tečajne razlike	600	1 080	496	82,7	45,9
3. Drugi izvirni dohodki	1 393	1 543	1 329	95,4	86,1
SKUPAJ (1 do 3)	18 153	22 323	15 009	82,7	67,2

v milijonih dinarjev					
	Predvideno		Uresničeno v času od I. do IX.	odstotek realizacije	
	s pro- računom	z rebalan- som prora- čuna		4 : 2	4 : 3
1	2	3	4	5	6
4. Sredstva od obveznic	1 800	2 617	1 020	56,7	39,0
5. Krediti Narodne banke Jugoslavije	1 400	2 168	1 400	100,0	64,6
SKUPAJ (4–5)	3 200	4 785	2 420	75,6	56,6
SKUPAJ (1–5)	21 353	27 108	17 429	81,6	64,3
6. Prispevki republik in avtonomnih pokrajin	20 160	20 160	12 735	63,2	63,2
SKUPAJ	41 513	47 268	30 164	72,7	63,8

Podatki nam povedo:

1) odstotki uresničitve predvidenih zneskov v sprejetem proračunu nam povedo, da je močnejša realizacija izvirnih dohodkov, razen dohodka od prodanih obveznic;

2) nižji odstotki uresničitve rebalansnega načrta izvirnih dohodkov kažejo močnejše zaostajanje nekaterih oblik dohodkov zato, ker rebalans proračuna še ni sprejet in ker tudi predlagani zakonski predpisi v zvezi s predloženim rebalansom proračuna še niso sprejeti;

3) pritok dohodkov od prispevka republik in avtonomnih pokrajin še vedno delno zaostaja.

V primerjavi z uresnitvijo dohodkov od januarja do septembra 1973 kaže dosežena realizacija dohodkov od januarja do septembra 1974 naslednja razmerja:

v milijonih dinarjev			
1	Uresničeno I – IX		Indeks
	1973	1974	I – IX 74
			I – IX 73
2	3	4	
1. Carine, carinske davščine in posebne takse	8 850,9	13 184,1	149,0
2. Pozitivne tečajne razlike	430,0	495,7	115,3
3. Drugi uvozni dohodki	838,0	1 329,0	158,6
4. Sredstva od obveznic	–	1 019,6	–
5. Krediti pri Narodni banki Jugoslavije	1 050,0	1 400,0	133,3
6. Prispevki republik in avtonomnih pokrajin	11 677,6	12 735,0	109,1
SKUPAJ	22 846,5	30 163,6	132,0

Iz podatkov je razvidna močnejša rast izvirnih sredstev proračuna, zlasti kar zadeva dohodke od carine in drugih uvoznih davščin, medtem ko je plačani znesek prispevkov republik in avtonomnih pokrajin večji samo za 9,1 odstotka v primerjavi z vplačili v istem času lani.

Takšna gibanja realizacije dohodkov proračuna federacije so pravzaprav nadaljevanje gibanj prejšnjih let, čeprav je zapažena manjša rast izvirnih dohodkov proračuna kot tudi prispevka republik in avtonomnih pokrajin.

a) Dohodki od carine in izvoznih dajatev

V okviru izvirnih dohodkov proračuna federacije večji del odpade na carino in posebne carinske davščine. Če ne upoštevamo sredstev od obveznic in kreditov pri Narodni banki Jugoslavije, nam po odstotku deleža dohodki kažejo tole podobo:

	v milijonih dinarjev			
	1 9 7 4			
	1972	1973	Proračun	Rebalans
1. Skupni izvirni dohodki	11 923	15 136	17 558	21 243
2. Dohodki od carine in drugih carinskih davščin	10 736	13 726	16 160	19 700
3. Odstotek deleža v izvirnih dohodkih	90,0	90,7	92,1	91,7

Vidimo, da sestavljajo nad 90 odstotkov izvirnih dohodkov federacije dohodki od carine in posebnih carinskih davščin. Pravzaprav je ta delež izvirnih dohodkov še večji, če upoštevamo, da vsebujejo drugi viri dohodkov tudi dohodke, ki jih JLA ustvarja s svojim delom, ki so sicer bilančno nevtralni, ker se po sedanjih predpisih v doseženem znesku takoj prenesejo v zvezni sekretariat za ljudsko obrambo.

Dohodki od carine in posebnih carinskih davščin so dohodki od vplačila carin po carinski tarifi, dohodki od posebne takse pri uvozu blaga, posebnih carinskih davščin za izravnavo davčne obremenitve uvoženega blaga, posebne davščine za carinsko evidentiranje in posebne carinske davščine pri uvozu kmetijskih in živilskih proizvodov.

V primerjavi s predvidenim zneskom dohodkov od carin in drugih uvoznih dajatev naj bi v predloženem rebalansu proračuna federacije za letos dosegli realizacijo z naslednjimi medsebojnimi razmerji:

	v milijonih dinarjev
Znesek, predviden z rebalansom proračuna	19 700
Doseženo v devetih mesecih	13 184
Do konca letošnjega leta je treba še izplačati	6 516
Mesečno	1 629

Dinamika pritoka dohodkov od carine in drugih uvoznih davščin za uvoz kmetijskih in živilskih proizvodov je bila v prvih dveh mesecih in potem od marca do septembra naslednja:

	v milijonih dinarjev	
	Znesek	Mesečno povprečje
januar — februar	1 721	860
marec — september	11 463	1638
	13 184	1465

Podatki kažejo, da znaša povprečni mesečni pritok teh dohodkov v zadnjih sedmih mesecih (marec—september) približno 1683 milijonov dinarjev, kar približno ustreza potrebnemu mesečnemu pritoku, da bi uresničili načrtovani znesek skupnih dohodkov od carine in drugih uvoznih davščin v predloženem rebalansu proračuna federacije za leto 1974.

Pri tej primerjavi smo izločili doseženo realizacijo dohodkov v prvih dveh letošnjih mesecih, ker je njihov obseg nizek zaradi delitve dohodka v pogojih podaljšane leta v korist proračuna prejšnjega in tekočega leta.

Glavni vzrok za močnejšo realizacijo dohodkov od carine in drugih uvoznih dajatev je v doseženi večji vrednosti uvoza v primerjavi z rastjo, ki smo jo pričakovali, ko smo sprejemali proračun za letošnje leto.

Vrednost uvoza, ki smo ga realizirali od januarja do septembra 1973 in 1974, kaže tole razmerje:

	v milijonih dinarjev
I. — IX.	58 747
I. — IX.	93 710
Indeks rasti	174,4

Načrtovani in realizirani dohodki od carine in posebnih carinskih davščin torej niso prikazani tako, da bi bili razvidni tudi učinki carinskih ugodnosti in oprostitve plačanja carine, učinki, ki jih dobimo pri kontingentiranju uvoza in znižanju carinskih stopenj, in učinki zmanjšanja dohodkov zaradi selektivnega zmanjševanja posebnih taks za uvoženo blago od 6 na 2 odstotka. Ti učinki niso majhni in znašajo po oceni v letu 1974 približno 3389 milijonov dinarjev, od tega pa odpade na carinske kontingente približno 2379 milijonov dinarjev, na selektivno znižanje posebne takse na uvoženo blago pa 1010 milijonov dinarjev.

Poleg tega je treba še poudariti, da po sedanjih predpisih lahko pride do odlaganja plačevanja carine za nekatere proizvode z menico. Od junija 1973, ko so ta predpis sprejeli, je dosegel učinek odlaganja plačanja carine do konca decembra 1973. leta 67 milijonov dinarjev, v osmih mesecih leta 1974 pa približno 192 milijonov dinarjev.

b) *Drugi izvirni dohodki*

Pozitivne tečajne razlike so bile v devetih mesecih realizirane z 82,7-odstotnim zneskom, predvidenim v proračunu federacije za letošnje leto, se pravi za 7,7 odstotka nad povprečnim zneskom v tem času. Toda v primerjavi z načrtovanim pritokom teh sredstev v predloženem rebalansu proračuna kaže dosežena realizacija do konca septembra samo 45,9 odstotka realizacije. Vzrok je v tem, da je v okviru povečanega zneska, ki je predviden z rebalansom proračuna za to leto, všteti že tudi saldo tečajnih razlik v znesku približno 300 milijonov dinarjev pri Narodni banki Jugoslavije iz poslovnih stikov s tujino v letu 1973. Ta znesek je mogoče vnesti v proračun federacije šele po sprejetju posebnega zveznega zakona, za katerega je predlog že pripravljen.

Dohodki od prodaje obveznic federacije so bili realizirani s 56,7 odstotka prvotno predvidenega zneska, kar opozarja na nadaljnjo potrebo po njihovem plasmaju v predvidenem znesku. Moramo pa poudariti, da se je močnejša prodaja obveznic začela šele v zadnjih mesecih, ko smo sprejeli spremljajoče predpise in sklenili medrepubliški dogovor (konec maja letos so dohodki od obveznic znašali komaj 80 milijonov dinarjev). Dohodek od večjega števila obveznic bo mogoče realizirati šele po sprejetju predloženega zakona.

Sredstva odobrenega kredita pri Narodni banki Jugoslavije so v celoti uporabili že do konca prvega polletja tega leta za poravnavo obveznosti do gospodarstva, povečani obseg kredita pa je predviden v rebalansu proračuna in bo realiziran šele po sprejetju predloženega ustreznega zakona.

Drugi izvirni dohodki proračuna federacije v znesku 1329 milijonov dinarjev. V te dohodke štejemo tudi lastne dohodke JLA v znesku 848 milijonov dinarjev, ki so udeleženi v skupnih izvirnih dohodkih federacije s 4,4 odstotka in ki kažejo v prvih devetih mesecih zadovoljive rezultate.

c) *Prispevki republik in avtonomnih pokrajin*

Prispevki republik in avtonomnih pokrajin so konstituirani na ustavnih določilih. Po teh določilih in po določbah zakona o financiranju federacije, prispevki republik in avtonomnih pokrajin krijejo razliko med obsegom izdatkov proračuna federacije, ki je določen s soglasjem skupščin republik in avtonomnih pokrajin, in obsegom pričakovanih izvirnih sredstev proračuna federacije.

Realizacija teh dohodkov od januarja do septembra 1974 v primerjavi s predvidenimi letnimi zneski (ki niso spremenjeni s predloženim rebalansom proračuna), kaže tole podobo:

v milijonih dinarjev			
	Predvideno v proračunu za leto 1974	Realizirano do 30. septembra	odstotek realizacije (3 : 2)
1	2	3	4
SR Bosna in Hercegovina	2 448,5	1 656,3	67,6
SR Črna gora	417,3	280,5	67,2
SR Hrvatska	5 379,8	3 444,9	64,0
SR Makedonija	1 139,4	770,0	67,6
SR Slovenija	3 395,7	1 937,3	57,1
SR Srbija	5 218,2	3 218,9	61,7
SAP Kosovo	192,9	123,4	64,0
SAP Vojvodina	1 968,2	1 303,0	66,2
SKUPAJ	20 160,0	12 735,0 ¹	63,2

Iz teh podatkov je razvidno, da je realizacija prispevkov republik in avtonomnih pokrajin nekoliko v zamudi v primerjavi s povprečnimi zneski za devet mesecev tega leta. Glavni vzrok za zamujanje je manjša realizacija temeljnega davka na promet proizvodov in storitev, ki je bil v osmih mesecih letošnjega leta realiziran v znesku 13 723 milijonov dinarjev² oziroma komaj za 16,6 odstotka več od zneska v istem času lani. Načrtovana postavka o rasti tega dohodka na podlagi realiziranega dohodka v letu 1973 je po oceni znašala 20 odstotkov.

Obseg zamujanja vplačil prispevkov republik in avtonomnih pokrajin je letos še bolj očiten, če primerjamo realizacijo med letom 1973 in 1974 (za devet mesecev) z letnim družbenim načrtom in povprečnim zneskom v tem času. Razlike so naslednje:

¹ Samo zneski, ki so prišli na žiro račun do 30. septembra letos. Niso takoj evidentirani zneski, ki še niso prispeli iz plačilnega prometa.

² Še nimamo podatkov o realizaciji tega dohodka do konca septembra 1974.

v milijonih dinarjev			
	1973	1974	Indeks
1. Letni zneski	16 475	20 160	122,4
2. Povprečni zneski za devet mesecev	12 357	15 120	122,4
3. Realizirano v devetih mesecih	11 678	12 785	109,1
4. Razlika (2-3)	- 679	-2 385	
5. Odstotek realizacije letnega prispevka (3 : 1)	70,9	63,2	
Odstotek realizacije povprečnega zneska (3 : 2)	94,5	84,2	

Ti prispevki republik in avtonomnih pokrajin so za tekoče leto njihove fiksne obveznosti. V 3. členu zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 je določeno, da morajo pristojni organi republike oziroma avtonomne pokrajine povečati minimalno stopnjo, po kateri se izloča del dohodkov, če se med letom ugotovi, da obveznost republike oziroma avtonomne pokrajine ne bo mogla biti izvršena do konca proračunskega leta. V zvezi s tem naj poudarimo še to, da so republike in avtonomni pokrajini v preteklih letih svoje obveznosti do proračuna federacije v celoti izpolnjevale.

II IZDATKI

Izvrševanje proračuna federacije v globalnih zneskih v devetih mesecih leta 1974 je prikazano po glavnih namenih in v glavnih zneskih v primerjavi s predvidenimi sredstvi v prvotnem in rebalansiranem proračunu federacije in kaže tole podobo:

v milijonih dinarjev					
	Predvideno po proračunu federacije za leto 1974	Predvideno po rebalansu proračuna za leto 1974 z naknad- nimi spre- membami	Izvršeno od 1. I. do 30. IX. 1974	Odstotek izvršitve	
				4 : 2	4 : 3
1	2	3	4	5	6
1. Ljudska obramba					
– za redno financiranje	18 143,0	18 143,0	10 054,0	55,4	55,4
– za kritje stroškov s storitvami	900,0	900,0	848,2	94,2	94,2
– naknadni obračun za leto 1973	516,0	1 361,0	516,0	100,0	37,9
2. Splošna dopolnilna sredstva	2 863,0	2 863,0	2 148,9	75,1	75,1
3. Namenska dopolnilna sredstva	7 264,0	8 009,0	5 786,5	79,7	72,2
4. Vračila davščin in tečajnih razlik	6 200,0	9 150,0	6 190,2	99,8	67,7
5. Kompenzacije na področju kmetijstva	475,0	1 500,0	375,0	78,9	25,0
6. Delo zveznih organov	2 004,8	2 092,6	1 680,5	83,8	80,3
7. Drugi izdatki	3 147,0	3 249,4	2 348,5	74,5	72,1
SKUPAJ	41 513,0	47 268,0	29 942,8	72,1	63,3

Kot je razvidno iz teh podatkov, so bili izdatki proračuna federacije izvršeni v višini 72,1 odstotka v primerjavi s prvotnim letnim družbenim načrtom, v primerjavi z rebalansiranim proračunom pa v višini 68,3 odstotka.

Toda če vse te številke obravnavamo posamično po glavnih namenih, lahko ugotovimo določeno neenotnost v odstotkih glede višine dodeljenih sredstev iz proračuna federacije v prvih devetih mesecih letošnjega leta.

Vidimo, da so bila v primerjavi s prvotnim družbenim načrtom sredstva za povečanje davščin in tečajnih razlik porabljena v celoti za invalidsko-borčevsko varstvo, to pa zato, ker smo v celoti poravnali obveznosti iz leta 1973.

Nasprotno temu je bilo mogoče, da se zaradi izpolnjevanja obveznosti do gospodarstva dodelijo sredstva za potrebe ljudske obrambe samo v višini 55,4 odstotka letnega zneska.

V nadaljnjem besedilu dajemo podrobnejša pojasnila o izpolnjenih izdatkih proračuna federacije od januarja do septembra 1974.

1. Ljudska obramba

V preteklih devetih mesecih je bilo za redno financiranje potreb ljudske obrambe dodeljeno zveznemu sekretariatu za ljudsko obrambo 10 054 milijonov dinarjev ali 5,4 odstotka.

Zaradi storjenih ukrepov v zadnjih mesecih, zlasti pa septembra letos, je prišlo v tretjem trimesečju do občutnega izboljšanja dinamike dodeljevanja sredstev za potrebe ljudske obrambe, ko je ta dobila 29,3 odstotka v primerjavi s predvidenimi sredstvi v proračunu za prvo in drugo trimesečje, se pravi, za 24,1 odstotka točke več oziroma za 8,2 odstotka točke več kot v prvih dveh trimesečjih.

Dinamika dodeljevanja sredstev po četrtletjih kaže v razmerju do povprečja četrtletja naslednja odstopanja:

	Znesek	Razlika
Četrtletno povprečje	4535,7	
Izvršeno:		
– I. četrtletje	944,0	– 3591,7
– II. četrtletje	3820,0	– 715,7
– III. četrtletje	5290,0	+ 754,3

Toda v primerjavi s povprečjem devetih mesecev načrtovanih sredstev (13 607,1 milijona dinarjev) tako dodeljevana sredstva še vedno zaostajajo za 3553,1 milijona dinarjev. Do tega je prišlo predvsem zato, ker so bili realizirani dohodki zelo angažirani za poravnavo prednostnih obveznosti v gospodarstvu, kar je bilo določeno s posebnimi zakonskimi predpisi.

V prihodnjih 4 mesecih bo moralo biti dodeljeno ljudski obrambi v breme proračuna federacije 8089 milijonov dinarjev, se pravi, mesečno povprečno 2022,3 milijona dinarjev.

Ker bi morala realizacija dohodkov proračuna federacije septembra letos dodeliti ljudski obrambi 2350 milijonov dinarjev, lahko pričakujemo, da bo ta obveznost proračuna federacije v celoti poravnana do konca proračunskega leta 1974.

Prav tako bi lahko na podlagi realiziranih dohodkov od januarja do septembra letos ocenili, da bo do konca leta 1974 poravnana tudi obveznost federacije do ljudske obrambe, ki je nastala po naknadnem obračunu za leto 1973 in ki je določena v rebalansu proračuna za leto 1974 v znesku 845 milijonov dinarjev.

V zadnjih devetih mesecih letošnjega leta je bilo v primerjavi z istim časom lani dodeljeno ljudski obrambi 1454 milijonov dinarjev oziroma 16,9 odstotka več kot lani.

2. Splošna dopolnilna sredstva

Akontacije splošnih dopolnilnih sredstev je bilo mogoče za julij, avgust in september dodeliti gospodarsko manj razvitim republikam in SAP Kosovu konec vsakega meseca, tako da je bilo do 30. septembra 1974 izplačano 9/12 letnega zneska, se pravi 75 odstotkov.

V ta namen dodeljena sredstva so bila v prvih devetih mesecih letošnjega leta v primerjavi z istim časom lani za 44,9 odstotka večja.

3. Namenska dopolnilna sredstva

Izdatki za invalidsko-borčevsko varstvo so bili v devetih mesecih letošnjega leta poravnani v rokih zapadlosti obveznosti, akontacije za beneficirane pokojnine in pokojnine vojaških zavarovancev pa so bile po sklenjenem dogovoru izplačane pokojninskemu zavarovanju vnaprej za prihodnji mesec, in v teh sredstvih so že tudi akontacije za oktober 1974.

Toda tako predvidena sredstva za beneficirane pokojnine in dopolnilna sredstva za kritje primanjkljaja v skladu pokojninskega zavarovanja za vojaške zavarovance bodo v rebalansu povečana za 745 milijonov dinarjev, kolikor je potrebno za popolno kritje teh obveznosti do konca leta 1974.

Podrobnejše podatke o izpolnjevanju teh izdatkov v razmerju do letnih zneskov dajemo v tabeli I (na koncu priloge, op. ur.).

4. Vračila davščin in tečajnih razlik

V proračunu federacije predvidena sredstva za vračila davščin in tečajnih razlik so bila v celoti izčrpana že v prvih osmih mesecih letošnjega leta.

Na višino tako hitro uporabljenih sredstev je vplivala nepričakovana rast vrednosti izvoza v letu 1974 kot tudi zapadlost neporavnanih obveznosti iz leta 1973, ki so bile izplačane iz letošnjih sredstev.

Zato predlagamo, da na podlagi predvidenih obveznosti do konca leta 1974 povečamo ta sredstva v rebalansu za 2950 milijonov dinarjev.

Zvezni izvršni svet je sprejel v soglasju s pristojnimi republikami in avtonomnima pokrajinama sklep, da do sprejetja rebalansa proračuna še nadalje izplačuje vračila davščin in tečajnih razlik v breme žiro računa proračuna federacije, da ne bi postala vprašljiva likvidnost v gospodarstvu.

5. Kompenzacije na področju kmetijstva

Od prvotno predvidenih sredstev v ta namen je bilo od januarja do septembra letos porabljenih 78,9 odstotka. Predvidena letna sredstva so v rebalansu proračuna federacije povečana za 1025 milijonov dinarjev za poravnavo obveznosti, ki bodo nastale do konca leta 1974 zaradi novih premij za pšenico, za plasma mesa juncev in junic in novih oblik kompenzacij za umetna gnojila.

6. Delo zveznih organov

V odnosu do rebalansa teh sredstev so izdatki za delo zveznih organov od januarja do septembra letos izvršeni v višini 80,3 odstotka.

Sorazmerno večja uporaba teh sredstev je v glavnem posledica tega, da se osebni dohodki delavcev in funkcionarjev izplačujejo mesečno vnaprej, pa gre torej v bistvu za porabo desetih in ne devetih mesecev, ker vsebujejo tudi osebne dohodke za oktober 1974.

Poleg tega smo v tem času ta sredstva uporabljali tudi v posebne namene in za financiranje splošnih družbenih potreb, akcij in nalog, ki so posebno pomembne za vso družbeno skupnost.

7. Drugi izdatki

Sredstva za druge izdatke so tale: za dejavnost družbenopolitičnih organizacij 69,8 odstotka, za negospodarske investicije 39,6 odstotka, za kritje obveznosti za znižano vožnjo 38,5 odstotka, za obveznosti iz prejšnjih let 91,2 odstotka, za izločitev v stalno proračunsko rezervo 68,3 odstotka, za izdatke tekoče proračunske rezerve 40,7 odstotka³ in za provizijo službi družbenega knjigovodstva 75,1 odstotka.

Tabela I

v milijonih dinarjev

<i>Izvršitve namenskih dopolnilnih sredstev od januarja do septembra 1974</i>	Predvideno po proračunu federacije za leto 1974	Predvideno po rebalansu proračuna federacije za leto 1974	Izvršeno od 1. I. do 30. IX. 1974	Odstotek izvršitve	
				4 : 2	4 : 3
1	2	3	4	5	6
Sredstva za invalidske prejemke vojaških vojnih invalidov	1300,0	1300,0	967,5	74,4	74,4
Sredstva za zdravstveno varstvo vojaških vojnih invalidov	250,0	250,0	212,5	85,0	85,0
Sredstva za borčevski dodatek	50,0	50,0	24,0	48,0	48,0
Invalidski prejemki oseb, ki živijo v tujini	18,0	18,0	7,1	39,4	39,4
Nadomestila za nosilce Partizanske spomenice 1941 in drugih odlikovanj	116,0	116,0	69,6	60,0	60,0
Sredstva za beneficirane pokojnine borcev	3600,0	4050,0	2793,9	77,6	69,0
Sredstva za beneficirane pokojnine vojaških zavarovancev	370,0	370,0	320,0	86,5	86,5
Sredstva za valorizacijo pokojnin vojaških zavarovancev	240,00	240,0	210,0	87,5	87,5
Dopolnilna sredstva za kritje deficita v skladu pokojninskega zavarovanja vojaških zavarovancev	1090,0	1385,0	985,0	90,4	71,1
SAP Kosovu za gradnjo materialne baze nujnih družbenih služb	100,0	100,0	90,0	90,0	90,0

³ Preostala razpoložljiva sredstva proračunske rezerve so že skoraj v celoti angažirana.

v milijonih dinarjev

	Predvideno po proračunu federacije za leto 1974	Predvideno po rebalansu proračuna federacije za leto 1974	Izvršeno od 1. I. do 30. IX. 1974	Odstotek izvršitve	
				4 : 2	4 : 3
1	2	3	4	5	6
SR Črni gori za kritje deficita v skladu invalidskega in pokojninskega zavarovanja	130,0	130,0	106,9	82,2	82,2
SKUPAJ	7264,0	8009,0	5786,5	79,7	72,2

Beograd, 8. oktobra 1974

ZVEZNI IZVRŠNI SVET

AS 77/1

11. oktobra 1974

Beograd

Priloga 3

POROČILO

Izvršni svet je na seji 11. oktobra 1974 obravnaval gradivo zveznega sekretariata za finance „Temelji proračuna federacije za leto 1975“ in „Poročilo o izvršitvi proračuna federacije od januarja do septembra 1974“. Izvršni svet je v zvezi s tem ugotovil in sklenil:

1. Zvezni izvršni svet meni, da je delovno gradivo zveznega sekretariata za finance o temeljih proračuna federacije za leto 1975 in poročilo o izpolnitvi proračuna federacije od januarja do septembra 1974 lahko podlaga za izmenjavo mnenj o razpravi, na kateri bodo določene smernice za izdelavo proračuna federacije za leto 1975.

2. Gradivo vsebuje elemente o problemih v sedanjem sistemu financiranja funkcij in obveznosti federacije, ki jih vsebuje proračun ali se pojavljajo kot posebne skupne potrebe, ki bi jih bilo treba financirati na ravni federacije.

Gradivo pa je lahko podlaga za sprejemanje stališč in za določanje smernic, na podlagi katerih bo pripravljen osnutek oziroma predlog proračuna federacije za leto 1975 ter predlagane ustrezne rešitve za načeta vprašanja in probleme s področja financiranja funkcij in potreb federacije.

3. Zvezni izvršni svet posebej poudarja, da je treba bolj popolno obravnavati pojave in vprašanja, zaradi katerih so v dosedanjem obdobju nastajali problemi pri financiranju federacije in njenih potreb in ki so tudi sedaj navzoči. Po presoji zveznega izvršnega sveta so bistvena naslednja vprašanja:

1) Sedanji sistem virov dohodkov federacije ne zagotavlja povsem stabilnosti pri financiranju vseh določenih obveznosti federacije, pri čemer je važno, da je delež dohodkov federacije v celotnih dohodkih proračuna približno 50 %. Ker se prispevki republik in avtonomnih pokrajin določijo v globalnem znesku kot razlika med obsegom izdatkov, določenim v soglasju s skupščinami republik in avtonomnih pokrajin, ter ocenjenimi izvirnimi dohodki, zahteva uravnovešanje proračuna med letom povečanje teh prispevkov, kar kvari že določena razmerja med federacijo in socialističnimi republikami ter socialističnima avtonomnima pokrajinama oziroma dodatno obremenjuje določene finančne bilance republik in pokrajin. Da bi se izognili tem motnjam, se je proračun najpogosteje uravnovešal prek posebnih dohodkov, ki imajo značaj kreditnih sredstev, kar pa ni v skladu s sistemom financiranja federacije.

2) Temelje proračuna federacije za leto 1975 bi bilo treba obravnavati in ocenjevati v smislu rešitev, določenih v sistemu financiranja federacije, kar pomeni, da bi bilo treba upoštevati, da se obseg posameznih obveznosti federacije oblikuje v funkciji instrumentov, ki pomenijo zakonske obveznosti in delujejo neodvisno od ekonomskih dejavnikov, glede na katere se določa rast drugih oblik porabe, kar ima za posledico oblikovanje porabe na ravni federacije, ki znatno presega nominalno rast družbenega proizvoda.

3) Zaradi precejšnjih odmikov realnih ekonomskih gibanj glede na predvidevanja ob sprejemanju proračuna federacije stalno prihaja do tega, da so obveznosti večje od določenih, kar povzroča prenos teh obveznosti v naslednje leto, to pa precej obremenjuje proračunsko porabo naslednjega leta.

4) Posebno pozornost zasluži razčlenitev in prilagajanje sistema financiranja vseh oblik intervencij v gospodarstvu, zlasti pa sedanjega izvozno-uvoznega instrumentarija, sedanjim razmeram. Ocenjeno je, da je treba

vračila davščin in izvozne stimulacije postaviti na temelje, ki bi zagotovili večji vpliv gospodarstva in racionalnejšo porabo sredstev za te namene.

5) Sistem delovanja in financiranja blagovnih rezerv federacije je prav tako treba podrobneje obravnavati in zagotoviti, da se potrebe in funkcije federacije na tem področju natančneje določijo, s tem pa tudi obseg obveznosti, ki naj jih federacija financira s proračunom federacije.

4. Zvezni izvršni svet meni, da je treba temelje proračuna federacije za leto 1975 obravnavati v sklopu drugih gradiv, s katerimi se začena obravnavanje in določanje politike ekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1975. Nujne so jasne opredelitve in stališča, ki bi bila smernica za pripravo in izdelavo proračuna federacije za leto 1975.

Beograd, 11. oktobra 1974

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za proračun
federacije
AS 77/1
30. oktobra 1974
Beograd

Priloga 4

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

POROČILO

O OBRAVNAVI TEMELJEV PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1975 IN POROČILA O IZVRŠITVI PRORAČUNA FEDERACIJE OD JANUARJA DO SEPTEMBRA 1974

Odbor zveznega zbora za proračun federacije je na seji 29. oktobra 1974 obravnaval temelje proračuna federacije za leto 1975 in poročilo o izvršitvi proračuna federacije od januarja do septembra 1974 s poročilom zveznega izvršnega sveta z dne 11. oktobra 1974. Hkrati so obravnavali tudi temelje za pripravo dokumenta o skupni politiki družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1975 s spremnim gradivom, ki se nanaša na elemente proračunske porabe federacije.

V razpravi so poudarili naslednja osnovna stališča, mnenje in predloge:

1. Odbor podpira osnovne idejne koncepte, iz katerih so izhajali pri izdelavi temeljev proračuna federacije za leto 1975, ter dejstvo, da bomo že v naslednji fazi obravnave tega gradiva izhajali iz novosti, ki so predlagane v novem zakonu o financiranju federacije.

Poudarili so, da je dobro, da je bilo prvo gradivo o proračunski porabi federacije predstavljeno precej prej kot lani. Vendar menijo, da bi bilo to gradivo s takšno vsebino lahko predloženo še prej in da bi se v naslednjem letu proces načrtovanja, zlasti pa iskanja novih rešitev za vprašanja, na katera se opozarja med letom, lahko začel mnogo prej.

Gradivo pa pomeni kljub vsem ugovorom, ki jih je bilo lahko slišati med razpravo v ostalih telesih skupščine SFRJ in na tej seji, osnova za obravnavo perečih vprašanj financiranja funkcij federacije. V tem smislu so bile pripombe delegatov naslednje:

a) Predloženi temelji proračuna za leto 1975 niso dali nujnih sestavin, na podlagi katerih bi lahko že na tej seji ocenjevali rezultate, ki so bili na posameznih sektorjih proračunske porabe federacije doseženi, niti niso dali strokovne napovedi, na podlagi katerih bi delegati lahko prispevali k reševanju tistih osnovnih vprašanj strukture proračuna federacije, na katere so opozarjali v tem in v prejšnjih letih.

b) Gradivo je precej posplošeno, ponavljajo se že znana stališča iz gradiva, ki je bilo že obravnavano, v gradivu tudi ni odgovora na sklepe in predloge s prejšnjih sej tega odbora.

c) Predlagane kvantifikacije še ne morejo biti zanesljiva orientacija dohodkov in izdatkov proračuna federacije v letu 1975, saj so predlagatelji tega gradiva poudarili, da so pri dosedanjem delu prišli do novih ugotovitev, ki so relevantne za oceno dohodkov in izdatkov proračuna federacije.

2. Upoštevajoč vse to, odbor ni ocenjeval predloženih kvantifikacij proračunske porabe federacije v naslednjem letu, niti balance izkazanih obveznosti federacije ter ugotovitev, ki vnaprej določajo dohodke in izdatke proračuna federacije v letu 1975. Vendar so delegati opozorili na izraženo težnjo hitre rasti proračuna federacije. Člani odbora niso podrobneje razpravljali o tem, v kakšni meri je takšna orientacija v tem trenutku nesprejemljiva in kakšne obveznosti so objektivno pripeljale proračun federacije v takšen položaj, toda ugotovili so, da je to predvsem problem strukture proračuna federacije in dolgoletnih odlaganj rešitve vitalnih vprašanj naše ekonomske politike. Upoštevajoč družbenoekonomske pomen vprašanj, ki jih je treba prek proračuna federacije reševati, in spoštujoč prejšnje sklepe, so predložili:

a) naj proračun federacije v letu 1975 raste v okviru predvidene stopnje rasti družbenega proizvoda in narodnega dodhoka;

b) naj proračuna federacije v naslednjem letu ne bi financirali z zadolžitvijo federacije v breme proračunskih sredstev. Morebitne nujne nove zadolžitve naj bodo vključene v splošna merila, ki se ne bi odmikala od že znanih stališč in dokumentov, ki so izhodišča pri pripravi ekonomske politike za naslednje leto. Če pa se bo proračun federacije vendarle zadolževal, naj bodo vse zadolžitve in obveznosti federacije bilančno izkazane, ne glede na njihovo kritje in dinamiko vračanja;

c) naj bo leto 1975 zadnje leto, v katerem se bo prek proračuna federacije stimuliralo izvozno gospodarstvo, reševal sistem disparitetnih tečajev in premirala določena proizvodnja;

d) naj se že k osnutku proračuna federacije za leto 1975 pošljejo skupščini SFRJ informacije o rezultatih uporabe predpisov vseh oblik intervencij v gospodarstvu in tečajnih razlik z najavljenimi predlogi in rešitvami, da takšne proračunske prenose financira združeno gospodarstvo.

3. Odbor meni, da je treba ponovno preučiti globalni znesek in osnovo, iz katere se določa prispevek republik in avtonomnih pokrajin proračunu federacije. Te obveznosti so tudi v tem letu tako visoke, da jih socialistične republike in avtonomne pokrajine izpolnjujejo z velikimi naporji. Vsako nadaljnje povečanje ob najavljenem zmanjšanju stopenj osnovnega davka na promet proizvodov in storitev bo postavilo njihove bilance v zelo negotov položaj.

Predlagali so, naj se jasneje razčleni vprašanje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in pokrajin in naj brez predhodnih studioznejših preučevanj ne bi menjali obstoječega sistema in vzpostavljali odnosov. Prav tako so poudarili, da je nujno, da se zagotovi izvajanje politike usklajevanja izdatkov za invalidsko-borčevsko varstvo z rastjo življenjskih stroškov v skladu z zakonskimi določbami.

4. Vzporedno s sprejetjem ekonomske politike družbenega razvoja v letu 1975 naj se določijo:

- dolgoročni antiinflacijski programi z varčevalnimi programi,
- družbeni dogovori za izvajanje ciljev ekonomske politike na posameznih področjih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Dobro bi bilo določiti, kaj naj ti dogovori vsebujejo.

5. Delegati so zlasti poudarili, da je nujno, da se sprejmejo varčevalni programi, s tem da bi jasneje določili, kaj naj ti programi vsebujejo. Po mnenju delegatov naj bi te programe sprejeli vsi nosilci družbenih sredstev gospodarstva in negospodarskih dejavnosti. Glede uporabnikov proračuna federacije naj bi se njihovi programi združevali na ravni federacije s ciljem, da se zagotovi enoten pristop v načrtovanju in zagotavljanju sredstev. S tem bi zagotovili, da se z obstoječo tehnično opremo in s celotno materialno bazo zveznih organov in organizacij precej bolj ekonomično in racionalno razpolaga. Prav tako bi izključili paralelizem pri nadaljnji tehnični modernizaciji in opremljanju posameznih zveznih organov, z razpoložljivimi denarnimi sredstvi pa bi lahko dosegli precej večje učinke. Za spodbudo teh ciljev je nujno poostriti merila pri načrtovanju sredstev, zagotoviti večjo kontrolo razpolaganja z odobrenimi sredstvi in s samoupravnimi akti zagotoviti izvajanje takšne politike.

6. Na koncu so predlagali, naj zvezni sekretariat za finance v osnutku proračuna federacije za leto 1975 izkaže pregled skupnih obveznosti federacije z dinamiko njihovega dospelja in dohodki za njihovo izvršitev.

Za poročevalca odbora na seji zbora je bil določen predsednik odbora Jožef Ipač.

PREDSEDNIK
Jožef Ipač s. r.

SKUPŠČINA SFRJ

ZVEZNI ZBOR

Odbor za

družbenoekonomske odnose

AS 77/1

30. oktobra 1977

Beograd

Priloga 5

POROČILO

O OBRAVNAVI TEMELJEV PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1975

(intervencije v gospodarstvu)

Odbor za družbenoekonomske odnose je na seji 29. oktobra 1974 obravnaval temelje proračuna federacije za leto 1975, zlasti del o intervencijah v gospodarstvu, z ostalimi prilogami, ki so bile poslane delegatom.

Odbor v obravnavi ni ocenjeval obsega potrebnih sredstev za kritje proračunskih izdatkov federacije, temveč si je prizadeval, da oceni vpliv skupne proračunske porabe s stališča nadaljnega razvoja družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, položaja delavcev in organizacij združenega dela, zlasti pa vpliv proračunske porabe na stabilizacijsko politiko in inflacijska gibanja.

V odboru so predvsem razpravljali o delu zveznega proračuna, v katerem se izražajo intervencije v gospodarstvu. Po izraženih mnenjih dosedanja način intervencij v gospodarstvu, prek zveznega proračuna, pomeni v nekem smislu prerazdelitev dohodka med gospodarskimi področji, panogami in grupacijami, ki se izvršuje brez

udeležbe organizacij združenega dela pri odločanju, s tem se pa tudi administrativno opredeljujejo pogoji gospodarjenja. Brez udeležbe združenega gospodarstva pri odločanju o intervencijah v gospodarstvu se ne morejo zagotoviti niti kvalitativni elementi vpliva teh intervencij, da temeljne organizacije združenega dela postanejo osnovni subjekti in nosilci združevanja in povezovanja dela in sredstev. Tako se tudi omejuje in zavira nadaljnji razvoj samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v gospodarstvu. Zaradi tega je treba financiranje teh potreb čimprej prenesti na združeno delo, ker bo v nasprotnem združeno delo v nenehnem odvisnem odnosu.

V zvezi s skupno proračunsko porabo so v odboru menili, naj bi to politiko, pa tudi politiko zveznega proračuna, uskladili s politiko stabilizacije in realizacije antiinflacijskega programa. Zato bi morala skupna poraba v naslednjem letu rasti znatno počasneje od rasti družbenega proizvoda in dohodka, saj se tudi proračunska poraba načrtuje na osnovi obsega dohodka, ki ga bomo dosegli, ne pa na osnovi že doseženega dohodka.

Odbor je poudaril potrebo po maksimalnem varčevanju in dal pobudo, da je treba obseg in strukturo izdatkov proračuna federacije za naslednje leto ponovno preučiti s stališča stabilizacijske politike. Tako so dali tudi konkretno pobudo, da bi ponovno preučili način financiranja gospodarskih predstavništov in gospodarske propagande v tujini.

Za poročevalca na seji zbora je bil določen delegat Branko Bulatović.

PREDSEDNIK ODBORA

Jože Globačnik s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR

Priloga 6/7

Odbor za proračun federacije
AS 67/9, 68/12
30. oktobra 1974
Beograd

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Odbor zveznega zbora za proračun federacije je na seji 29. oktobra 1974 obravnaval predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije in predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvršitvi proračuna federacije za leto 1974.

Odbor je podprl predloga in sprejel sklep, da predlaga zveznemu zboru, naj ju sprejme.

Za poročevalca odbora na seji zbora je bil določen delegat Ante Sorić.

PREDSEDNIK ODBORA

Jožef Ipač s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
AS 67/9

Priloga 8

O B R A Z L O Ž I T E V

PREDLOGA SPREMOMB IN DOPOLNITEV PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1974

I

OBLIKOVANJE, OBVEZNOSTI IN STRUKTURA IZDATKOV PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1974

Ob sprejemanju proračuna federacije za leto 1974 so bili poudarjeni specifični pogoji, pod katerimi se lahko oblikujejo na podlagi sprejetih predpisov, obveznosti federacije. S sprejetjem družbenega načrta Jugoslavije in zakona o financiranju federacije je postal obseg obveznosti proračuna federacije neposredno odvisen od realizacije nominalnega narodnega dohodka in družbenega proizvoda (obveznosti do JLA in dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo) ali dosežene povprečne stopnje rasti osebnih dohodkov v Jugoslaviji oziroma rasti življenjskih stroškov (invalidsko-borčevsko varstvo, pokojnine vojaških zavarovancev). Poleg tega je postal obseg posameznih dohodkov in obveznosti proračuna soodvisen z doseženo vrednostjo uvoza in izvoza (dohodki od carine in posebnih carinskih davščin in obveznosti vračila davščin in tečajnih razlik) ali pa je obseg izdatkov postal odvisen od obsega prodanih proizvodov (kompenzacije za umetna gnojila). Poudariti moramo še to, da ima del obveznosti proračuna naravo fiksnih izdatkov, ker je njihov obseg že vnaprej določen (odplačila kreditov, amortizacija obveznic itd.).

Obveznosti federacije so v glavnem odvisne od gibanj v gospodarstvu. Struktura izdatkov v proračunu federacije za leto 1974 je naslednja:

v milijonih dinarjev

	Znesek	Struktura
1. Obveznosti, katerih obseg je odvisen od nominalnega narodnega dohodka oziroma družbenega proizvoda (JLA in dopolnilna sredstva)	22 422	54,0
2. Obveznosti, katerih obseg je odvisen od povprečne stopnje osebnih dohodkov (invalidsko-borčevsko varstvo, pokojnine vojaških zavarovancev)	7 034	17,0
3. Obveznosti, katerih obseg se oblikuje avtonomno (vračila davščin, kompenzacije in nadomestila)	6 735	16,2
4. Obveznosti fiksne narave (odplačila posojil, kreditov, amortizacija obveznic in namenska dopolnilna sredstva)	2 157	5,2
SKUPAJ	38 348	92,4
5. Drugi izdatki	3 165	7,6
SKUPAJ	41 513	100,0

V mejah načrtovanih drugih izdatkov so tudi sredstva za delo organov federacije (za redno dejavnost organov in za posebne namene) v znesku 1319 milijonov dinarjev. Njihov delež v skupnih izdatkih znaša 3,2 odstotka. Sledijo sredstva za splošne družbene potrebe v znesku 704 milijonov dinarjev in deležem 1,7 odstotka v skupnih izdatkih, sredstva za negospodarske investicije v znesku 424 milijonov dinarjev (1,7 odstotka) in drugi izdatki, med katere štejemo tudi rezerve v znesku 718 milijonov dinarjev ali z 1,7-odstotnim deležem v skupnih izdatkih.

Struktura izdatkov je specifična za proračun federacije in zaradi svoje odvisnosti tudi zelo toga, ker daje premalo prostora in možnosti za morebitna prestrukturiranja sredstev proračuna za posamezne namene.

S sklenitvijo družbenega dogovora o uskladitvi razdelitve sredstev za osebne dohodke se ozek maneverski prostor praktično še bolj zmanjšuje, ker je obseg sredstev za osebne dohodke v organih federacije zdaj avtomatično odvisen od višine povprečnega osebnega dohodka delavcev v gospodarstvu Jugoslavije zadnjega polletja.

Takšna struktura izdatkov bistveno ovira sprejetje rebalansa, s katerim bi se federacija z novimi obveznostmi in potrebami lahko v celoti ali vsaj delno vključila v obseg sprejetega proračuna, z zmanjševanjem prvotno odobrenih sredstev za druge namene in uporabo teh sredstev za kritje obveznosti, s katerimi se ni računalo ob sprejemanju proračuna.

II

POSTAVKE PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1974

Postavke, v katerih so predvidena sredstva za posamezne ključne namene v proračunu federacije za leto 1974, so naslednje:

– nujno je v celotnem znesku zagotoviti sredstva za potrebe JLA v višini stopnje 5,83 odstotka načrtovanega nominalnega narodnega dohodka;

– dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo moramo zagotoviti po stopnji 0,83 odstotka nominalne vrednosti družbenega proizvoda skupnega gospodarstva;

– zagotoviti moramo sredstva za invalidsko-borčevsko varstvo in pokojnine vojaških zavarovancev v skladu z naraščanjem povprečnih osebnih dohodkov kot tudi za poravnavo obveznosti federacije iz leta 1973 za borčevske pokojnine v višini 400 milijonov dinarjev;

– na podlagi predvidenih gibanj v zunanjetrgovinski menjavi oziroma rasti vrednosti izvoza za 16 odstotkov moramo zagotoviti tudi sredstva za vračila carinskih davščin in tečajnih razlik, glede na pričakovane ocene in zmanjšanje;

– sredstva za kompenzacije v kmetijstvu moramo zagotoviti na podlagi načrtovane porabe umetnih gnojil in dosedanjega obsega kompenzacij;

– zagotoviti moramo sredstva za kritje fiskalnih obveznosti proračuna federacije za odplačila notranjih in zunanjih dolgov, kreditov in amortizacije obveznic in za dopolnilna namenska sredstva za SAP Kosovo za izgradnjo materialne baze nujnih družbenih služb;

– zagotoviti moramo izločanje sredstev v stalno proračunsko rezervo federacije v višini enega odstotka izvirnih dohodkov federacije;

– sredstva za druge obveznosti federacije moramo predvideti na podlagi sedanjih in ocenjenih potreb za leto 1974.

Ocenjeno je, da bodo dohodki v proračunu federacije od carine in drugih uvoznih davščin v letu 1974 večji za 21,5 odstotka. To je ocenjeno na podlagi predvidene rasti skupne vrednosti uvoza v višini 27 do 30 odstotkov oziroma 21 do 22 odstotkov brez uvoza za stalne blagovne rezerve, za katere se carina ne plačuje.

Prispevki republik in avtonomnih pokrajin so za leto 1974 načrtovani za 22,4 odstotka višje kot lani. Ker pa s tem nismo mogli kriti razlike med dohodki in izdatki proračuna, je federacija poravnala razliko s krediti in obveznicami.

III

RAZLOGI ZA REBALANS PRORAČUNA

Glavni razlogi, zaradi katerih smo se odločili za rebalans proračuna federacije za leto 1974, so spremembe, katerih učinek se je pokazal sredi leta in s katerim nismo mogli računati ob sprejetju proračuna.

Spremembe so nastale:

- v zunanjetrgovinski menjavi zaradi večje rasti vrednosti izvoza oziroma uvoza v primerjavi s pričakovanimi gibanji v letu 1974;
- s prenosom obveznosti iz leta 1973 v breme proračuna za leto 1974 in
- z novimi obveznostmi in potrebami, s katerimi za leto 1974 nismo računali in zato za njihovo kritje nismo zagotovili potrebnih sredstev v proračunu.

Spremembe v temeljnih postavkah proračuna federacije so v letošnjem letu naslednje:

a) V delu izdatkov

Med letom 1974 je prišlo do motenj na tujem trgu zaradi nepričakovanega naraščanja cen. Spremembe so vplivale na naša gospodarska gibanja, še posebej pa na proračun federacije glede vračil za carinske davščine in tečajnih razlik, ki so neposredno povezane poleg drugega tudi z realizacijo vrednosti izvoza.

Spremembe cen na tujem trgu so neposredno vplivale na rast vrednosti izvoza, kar je na proračun federacije vplivalo kot bistveno povečan obseg predvidenih vračil carinskih davščin in tečajnih razlik.

Ker se je vrednost skupnega izvoza v osmih mesecih letosnjega leta povečala za 45 odstotkov, na konvertibilnem območju pa za 41 odstotkov, je bilo ocenjeno, da bodo obveznosti proračuna za vračila carinskih davščin za leto 1974 skupaj z obveznostmi iz leta 1973, ki so že bile izplačane v breme proračuna za leto 1974, kot tudi z obveznostmi do skladov za izvoz, znašale 11 000 milijonov dinarjev oziroma 4800 milijonov dinarjev¹ več kot sredstva, ki so zagotovljena za te namene v proračunu federacije za leto 1974.

b) V delu dohodkov

1. Večja vrednost uvoza zaradi višjih cen na tujem trgu in zaradi večjega obsega uvoza je vplivala na dohodke proračuna. To pa zato, ker je večji del izvornih dohodkov federacije odvisen od dohodka od carine in drugih uvoznih davščin, katerih realizacija je soodvisna z realizirano vrednostjo uvoza, seveda s pogojem, da se struktura uvoza in carinske obremenitve ne bodo bistveno spremenile.

Vrednost uvoza je bila povečana v osmih mesecih letos za 78 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Dohodki od carine in drugih uvoznih davščin so večji za 49,2 odstotka v primerjavi z istim obdobjem lani.

Na podlagi ocene gibanj vrednosti uvoza do konca leta 1974, ne računajoč vrednosti uvoza za potrebe stalnih rezerv, za katere se carina ne plačuje, je predvideno, da bodo dohodki od carine in drugih uvoznih dajatev v letu 1974 znašali 2840 milijonov dinarjev in da bo iz istega razloga načrtovani obseg pozitivnih tečajnih razlik večji za 180 milijonov dinarjev.

2. V okviru proračunskega rebalansa federacije za leto 1974 je ocenjeno, da bo šlo v breme proračuna še 600 milijonov dinarjev za vračila davščin in tečajnih razlik. Poleg tega je v proračunu zagotovljeno po oceni še 400 milijonov dinarjev za poravnavo obveznosti iz leta 1973 za borčevske pokojnine.

Toda med izvrševanjem proračuna federacije je letos prišlo do večjega prenosa obveznosti od tistega, s katerim so računali ob sprejemanju proračuna. Obseg prenesenih obveznosti znaša:

	v milijonih dinarjev
1. Vračila davščin in tečajnih razlik	1136
2. Kompenzacije v kmetijstvu	24
3. Borčevske pokojnine	850
SKUPAJ	2010

Znesek v višini 2010 milijonov dinarjev je večji za 1010 milijonov dinarjev od predvidenega obsega. Takšen obseg prenesenih obveznosti sam po sebi vodi v vprašljivost možnosti izvršitve predvidenih tekočih obveznosti in terja zagotovitev dopolnilnih sredstev.

¹ V tem znesku v višini 4800 milijonov dinarjev so všteta tudi sredstva skladov za izvoz v višini 524 milijonov dinarjev, predvsem za izvoz živine in mesa (386 milijonov dinarjev), izvoz blaga (58,2 milijona dinarjev) in izvoz vina (79,8 milijona dinarjev).

Obveznosti, za katere za borčevske pokojnine niso v proračunu federacije zagotovljena sredstva, so naslednje:

1. Obveznosti federacije za pokojnine borcev NOV, ki se prenašajo iz leta 1973 v leto 1974 na podlagi zaključnih računov invalidskega in pokojninskega zavarovanja republik in avtonomnih pokrajin. Ob sprejemanju proračuna federacije za leto 1974 je bil obseg teh obveznosti ocenjen v znesku 400 milijonov dinarjev, po sedanjih podatkih skladov po zaključnih računih za leto 1973 pa znašajo te obveznosti približno 850 milijonov dinarjev oziroma so večje za 450 milijonov dinarjev, kot je bilo v ta namen zagotovljenih v proračunu federacije za leto 1974.

2. V okviru sredstev, zagotovljenih v proračunu federacije za leto 1974 za poravnava obveznosti do sklada pokojninskega zavarovanja vojaških zavarovancev, niso zajeta sredstva za kritje obveznosti, ki smo jih natančno ugotovili šele po sprejetju letošnjega proračuna in izhajajo iz podatkov o dokončnem prevzemu vojaških upokojencev iz republiških in pokrajinskih skladov in iz dokončane revalorizacije osebnih dohodkov aktivnih vojaških zavarovancev in zahtevka, da se oblikujejo obratna sredstva tega sklada. Poleg tega je treba zaradi precejšnjega naraščanja življenjskih stroškov še letos opraviti izredno uskladitev vojaških pokojnin. Skupni obseg vseh teh obveznosti in potreb znaša 295 milijonov dinarjev.

3. Med letom 1974 so nastale potrebe po sredstvih zaradi sprejetih ukrepov in obveznosti, za katerih kritje pa niso bila zagotovljena sredstva v sprejetem proračunu za letošnje leto. Te potrebe so naslednje:

1) obveznosti do držav v razvoju, ki so nastale v letih 1973 in 1974 v višini 190 milijonov dinarjev;

2) povečanje kompenzacij za umetna gnojila, da bi zadržali sedanjí znesek kompenzacij (20 odstotkov) v primerjavi s povečanjem cen za umetna gnojila kot tudi uvedba kompenzacije za proizvodnjo mešanih in kompleksnih gnojil. Skupni učinek teh ukrepov znaša za drugo polletje 1974 – 250 milijonov dinarjev;

3) z uvedbo premij za prodajo junčjega mesa in intervencijskih ukrepov, ki veljajo do tretjega trimesečja letos, nastaja obveznost v višini 175 milijonov dinarjev;

4) odobritev intervencijskih premij za spodbujanje odkupa pšenice letine 1974 (v znesku 600 milijonov dinarjev) tudi terja zagotovitev sredstev v rebalansu proračuna.

Zaradi novih potreb (nastalih med letom 1974) in predloženim programom ekonomskih intervencij v gospodarstvu (kompenzacije za umetna gnojila, premije za junčje meso in pšenico) je po ustavnih določilih in po določilih zakona o financiranju federacije, federacija dolžna v proračunu zagotoviti sredstva za financiranje teh potreb šele takrat, ko dajo svoje soglasje k temu republike in avtonomni pokrajini. Sredstva za kompenzacije in premije na področju kmetijstva zagotavlja proračun federacije od sprejetja ustavnih amandmajev samo izjemno, na podlagi soglasij republik in avtonomnih pokrajin, ki so prispevale sredstva za kritje potreb. Tako je bilo tudi leta 1972, ko so republike in avtonomni pokrajini z večjimi prispevki k proračunu federacije zagotovile tudi potrebna sredstva za kompenzacije za jedilno olje, moko in umetna gnojila, leta 1973 pa za premije za odkup pšenice. Takšne ekonomske intervencije lahko torej postanejo obveznost federacije šele tedaj, ko dajo republike in avtonomni pokrajini soglasje k sprejetju ukrepov in ko z večjimi prispevki v proračun federacije zagotovijo potrebna sredstva.

Učinek teh potreb znaša skupaj 1025 milijonov dinarjev.

V sprejetih predpisih o premijah za prodajo junčjega mesa in premijah za odkup pšenice letine 1974² je predvideno, da bomo kritje neugodnih razlik v ceni v zvezi s temi premijami zagotovili s soglasjem republik in avtonomnih pokrajin iz prispevkov republik in avtonomnih pokrajin.

IV

GLAVNA IZHODIŠČA ZA REBALANS PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1974

Zvezni izvršni svet je obravnaval gibanja dohodkov in izdatkov proračuna federacije v prvih štirih mesecih letošnjega leta in oceno teh gibanj do konca leta in obseg neizpolnjenih obveznosti federacije in sprejel sklep, da izdela predlog rebalansa proračuna federacije za leto 1974 na temelju naslednjih meril in elementov:

1) da je treba iskati rešitve problemov rebalansa proračuna federacije za leto 1974 na temelju politike, ki je določena v programu protiinflacijske politike, torej na načelu smotrne porabe sredstev in varčevanja z zmanjševanjem in omejitvijo izdatkov;

2) da predlagane rešitve za rebalans proračuna federacije za leto 1974 ne smejo na novo ali dodatno obremeniti gospodarstva;

3) da emisija ne more biti uporabljena za poravnava obveznosti federacije iz proračuna;

4) da z ažurnim in doslednim izpolnjevanjem obveznosti onemogočimo vplivanje proračuna federacije na nestabilnost trga in pogoje poslovanja gospodarstva;

5) da zagotovimo sredstva in ne izvajamo nobenih omejitev za najbolj prednostne obveznosti, ki jih financiramo iz proračuna federacije (za ljudsko obrambo, dopolnilna sredstva manj razvitim, invalidsko-borčevsko varstvo, pospeševanje izvoza in podobno);

6) da sprejmemo ukrepe za varčevanje povsod in preprečimo porabo brez dosledne kontrole uporabe instrumentov, na podlagi katerih izvršujemo obveznosti federacije.

² Odlok o cenah, po katerih bo zvezna direkcija za rezerve živil odkupovala pitane junce in junice (Uradni list SFRJ, št. 39/74), in odlok o cenah, po katerih bo zvezna direkcija za rezerve živil odkupovala pšenico letine 1974 (Uradni list SFRJ, št. 36/77).

Na podlagi teh meril in elementov za izdelavo predloga rebalansa za leto 1974 bo moral koncept rebalansa, s katerim bomo zagotovili sredstva za kritje neporavnanih obveznosti, temeljiti na naslednjem:

- da obveznosti federacije v največji meri krijemo iz izvirnih dohodkov proračuna, carin in drugih uvoznih dajatev, katerih večjo realizacijo pričakujemo v letošnjem letu;
- da zagotovimo manjkajoča sredstva za delo zveznih organov izključno iz notranjih rezerv, se pravi, s spremembami namenov in višine že odobrenih sredstev v proračunu za nove namene;
- da zaradi bilančnih težav v rebalansu proračuna odložimo del porabe s prenosom v prihodnje leto, z obveznicami bomo pa zagotovili plačanje preostalega dela obveznosti federacije, po selektivnem načelu do posameznih uporabnikov.

V

VSEBINA REBALANSA PRORAČUNA

Na podlagi vsega navedenega vsebujejo predlagane osnove za rebalans proračuna federacije naslednje spremembe:

v milijonih dinarjev

I. Povečanje izdatkov:	
1. Obveznosti za JLA po obračunu za leto 1973	845
2. Povečanje vračil za davščine	2950
3. Obveznosti za borčevske pokojnine za leto 1973	450
4. Obveznosti do skladov pokojninskega zavarovanja vojaških zavarovancev	295
5. Obveznosti do držav v razvoju	190
6. Dodatna sredstva za kompenzacije za umetna gnojila	250
7. Premije za plasma junčjega mesa na domačem trgu	175
8. Premije za odkup pšenice	600
SKUPAJ (1 do 8)	
5755³	
II. Kritje za predlagano povečanje izdatkov:	
1. Carine in druge uvozne davščine,	3540
od tega:	
– na podlagi večje vrednosti in večjega obsega uvoza	2820
– na podlagi korekcij uvoznih instrumentov	720
2. Pozitivne tečajne razlike	480
3. Večji kredit pri Narodni banki Jugoslavije	768
4. Večja emisija obveznic	817
5. Drugi različni dohodki	150
SKUPAJ (1 do 5)	
5755	

VI

PODROBNEJŠA OBRAZLOŽITEV SPREMOMB V PREDLOŽENEM REBALANSU PRORAČUNA

A. I z d a t k i

1. Obseg obveznosti do JLA po obračunu za leto 1974, za katera zagotavljamo sredstva v predloženem rebalansu proračuna federacije, temelji na sprejetih predpisih in uradno objavljenih podatkih o ustvarjanju letošnjega nominalnega narodnega dohodka in imajo značaj zakonske obveznosti. S spremembami družbenega načrta Jugoslavije in zakona o financiranju federacije, ki smo jih sprejeli konec leta 1973, je bilo določeno, da na koncu leta obračunamo obveznosti do JLA na podlagi doseženega narodnega dohodka v letu, za katerega je bil sprejet proračun, po tekočih cenah in uradnih podatkih zveznega zavoda za statistiko. Če z obračunom ugotovimo, da je nastala razlika v odnosu do odobrenih sredstev za JLA istega leta, se ta razlika zagotovi s

³ Brez povečanih izdatkov organov federacije in drugih obveznosti na podlagi ustavnih sprememb, ki znašajo približno 440 milijonov dinarjev.

spremembo proračuna federacije za leto, v katerem je bil obračun opravljen, oziroma v proračunu federacije za prihodnje leto.

V proračunu federacije za leto 1974 je na podlagi predpisov, ki so veljali v času sprejemanja proračuna, predviden znesek v višini 516 milijonov dinarjev kot obveznost federacije na tej osnovi za leto 1973 oziroma na oceni realizacije nominalnega narodnega dohodka v tem letu.

Sredstva, ki jih predlagamo v rebalansu proračuna za leto 1974, temeljijo na naslednjem obračunu:

	v milijonih dinarjev
1. Doseženi narodni dohodek za leto 1973 po tekočih cenah (predhodni podatki) ⁴	275 484
2. Obveznosti do JLA (5,83 %)	16 061
3. Dodeljeno za JLA v letu 1973:	
– iz proračuna federacije za leto 1973	12 800
– obveznice	1 900
– iz proračuna federacije za leto 1975	516
4. Razlika, ki jo moramo zagotoviti v proračunu federacije	15 216
	845

Zaradi zakonskega značaja te obveznosti in njene pomembnosti sploh za ljudsko obrambo, smo predlagali, da bi to obveznost poravnali še v letošnjem letu ob spremembah in dopolnitvah proračuna za leto 1974, s čimer bi olajšali tudi bilančni položaj proračuna za prihodnje leto, v katerem pričakujemo na podlagi dosedanjih gibanj v gospodarstvu močnejšo rast nominalnega narodnega dohodka.

2. Skupen znesek vračil za carinske davščine in tečajne razlike z dodatnimi sredstvi za poslovne sklade za ta znesek in s prenosom sredstev iz prejšnjega leta je ocenjen za leto 1974 v višini 11 000 milijonov dinarjev.

V primerjavi s sredstvi, ki so bila v ta namen zagotovljena v proračunu federacije za leto 1974, so večja za 4800 milijonov dinarjev.

Manjkajoča sredstva bomo zagotovili takole:

	v milijonih dinarjev
Z znižanjem izvoznih in uvoznih instrumentov	467 ⁵
S prenosom dela obveznosti v leto 1975	1250
Iz večjih dohodkov po zaključnem računu federacije za leto 1973	133
Z zagotovitvijo dodatnih sredstev z rebalansom proračuna	2950
SKUPAJ	4800

3. Za izplačilo obveznosti za borčevske pokojnine je bilo v proračunu federacije za leto 1974 predvideno 3600 milijonov dinarjev, hkrati pa ob sprejemanju proračuna federacije za letošnje leto ocenjeno, da bo treba za neporavnane obveznosti federacije v letu 1973 zagotoviti po obračunu za to leto, se pravi, po zaključnih računih skladov pokojninskega zavarovanja še približno 400 milijonov dinarjev oziroma bodo sredstva za neporavnane obveznosti v tem okviru iz leta 1973 po zaključnih računih invalidskih in pokojninskih skladov znašala še dodatnih 400 milijonov dinarjev kot akontacije za leto 1974, skupno torej 13 200 milijonov oziroma približno 276 milijonov dinarjev mesečno.

Po prijavljenih zahtevah skladov pokojninskega in invalidskega zavarovanja je bilo ocenjeno, da bodo neporavnane obveznosti federacije za borčevske pokojnine za leto 1973 znašale 850 milijonov dinarjev. Ocena temelji na prijavljenih zahtevkih in postavki, da bo zahteva skladov po opravljeni kontroli službe družbenega knjigovodstva znesek ugotovljenih obveznosti federacije vendarle nekoliko nižji od prijavljenih zahtev. Zanesljivo je, da sredstva, zagotovljena v proračunu za poravnavo obveznosti iz leta 1973 v znesku 400 milijonov dinarjev, ne bodo zadoščala in da bo treba zagotoviti dodatna sredstva v višini približno 450 milijonov dinarjev.

Na zagotovitev sredstev v te namene moramo računati, ker bi sicer prišlo do zmanjšanja skupnih sredstev za plačilo rednih akontacij v letu 1974 od 3200 na 2750 milijonov dinarjev ali bi pa bile akontacije zagotovljene za deset mesecev letošnjega leta oziroma bi morali zmanjšati višino mesečnih akontacij od 267 na 229 milijonov dinarjev. To pa zato, ker je v 14. členu zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 določeno, da uporabimo sredstva, predvidena v proračunu federacije za izplačilo beneficiranih pokojnin, predvsem za kritje iz prejšnjega leta.

⁴ Podatek je bil objavljen v Statističnem letopisu za leto 1974, na strani 174.

⁵ To se nanaša na pričakovane popravke disparitetnih tečajev s klirinškim območjem, znižanjem stopenj v instrumentih vračil in odpravo spodbujanja reeksporta, notranjega prometa blaga in zmanjšanja obveznosti zaradi blagovnih trendov in uvoznih instrumentov.

4. Za poravnavo obveznosti za pokojnine vojaških zavarovancev je v proračunu federacije za leto 1974 zagotovljeno 1700 milijonov dinarjev (370 za borčevske pokojnine vojaških oseb, 240 milijonov dinarjev za valorizacijo pokojnin vojaških zavarovancev in 1090 milijonov dinarjev za dopolnilna sredstva sklada). Ta znesek je bil predviden na podlagi podatkov, ki so bili znani v času sprejemanja proračuna za leto 1974. Toda po dokončnih podatkih o prevzemu vojaških upokojencev od republiških in pokrajinskih skladov in po valorizaciji osebnih dohodkov aktivnih vojaških zavarovancev decembra 1974 je sklad poslal zahtevo za zagotovitev dodatnih sredstev po tej osnovi in poudaril, da sredstva, ki so bila skladu dodeljena leta 1973 in ki so bila predvidena za leto 1974, ne zadoščajo za kritje obveznosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja vojaških zavarovancev. Poleg tega v sprejetem proračunu federacije niso bila zagotovljena sredstva za izredno valorizacijo vojaških pokojnin. Toda letos je postalo nujno, da izpeljemo valorizacijo vojaških pokojnin zaradi visokega naraščanja življenjskih stroškov v primerjavi s tistim, ki smo ga pričakovali za to leto, in ker so vse interesne skupnosti usklajevale pokojnine in ostale prejemke z novimi razmerami. Zato predlagamo v rebalansu proračuna, da zagotovimo sredstva za izredno uskladitev vojaških pokojnin z življenjskimi stroški še v tem letu, da ne bi kategorija vojaških zavarovancev ostala v manj ugodnem položaju. Skupni znesek dodatnih sredstev znaša 295 milijonov dinarjev.

Po podatkih sklada znašajo ocenjena dodatna sredstva:

		v milijonih dinarjev
Za leto 1973		
–	Neporavnane obveznosti do skladov republik	24,0
–	Naknadno prevzete zadeve vojaških upokojencev in refundacija izplačil	28,8
Za leto 1974		
–	Kritje razlike skladu med dejanskimi obveznostmi in realiziranimi sredstvi (1892,6 – 1867,9)	24,7
Za leto 1974		
–	Povečanje vojaških pokojnin zaradi večjih plač aktivnih vojaških zavarovancev v letu 1973	90,0
–	Izredna uskladitev predčasnih vojaških pokojnin z večjimi življenjskimi stroški	100,0
–	Za obvezno izločanje v rezerve	27,5
SKUPAJ		295,0

Sklad pokojninskega zavarovanja vojaških oseb je sprožil vprašanje zagotovitve obratnih sredstev in navedel, da bi za pravočasno izplačevanje pokojnin potreboval 202,7 milijona dinarjev ali 1,10 od mesečnih potreb za izplačevanje pokojnin, pri čemer ni bila vračunana obveznost sklada, da izloči sredstva v rezervo.

Ker smo menili, da je treba reševati vprašanje obratnih sredstev s sistemom oblikovanja rezerv sklada, je očitno, da so potrebna dopolnilna sredstva skladu za znesek neporavnanih obveznosti za leto 1973 in 1974 in sredstva za obvezno izločanje v rezervo, ki ima funkcijo obratnih sredstev.

5. Obveznosti do držav v razvoju. Poleg tistih, ki so nastale v letu 1973 in za katere zaradi bilančnih razlogov ni bilo mogoče v letu 1973 zagotoviti potrebnih sredstev, so po sprejetju proračuna za leto 1974 nastale nove obveznosti za federacijo.

Skupne obveznosti do držav v razvoju znašajo 190 milijonov dinarjev. V okviru tega zneska se večina obveznosti federacije nanaša na obveznosti federacije, ki so nastale zaradi devalvacije indijske rupije (63 milijonov) in na obveznosti do Gvineje (47,3 milijona dinarjev) in obveznosti do Afriškega sklada za razvoj (43,9 milijona dinarjev).

6. Kompenzacija za umetna gnojila. Z nedavnimi spremembami zakona o kompenzacijah za umetna gnojila smo razširili pravico do kompenzacije tudi za aktivno hranljivo gnojilo kalija. Poleg tega smo z odlokom o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi najvišjih cen za umetna gnojila in pesticide zvišali cene* za fosforna, dušična, mešana in kompleksna gnojila.

Cene smo povečali za toliko, da bi obdržali sedanjí odnos kompenzacije za 20 odstotkov tudi v novih cenah za umetna gnojila. Učinek povečanja cen in uvedba kompenzacij za proizvodnjo mešanih in kompleksnih gnojil znaša letno približno 500 milijonov dinarjev. Novi predpisi veljajo od 1. julija letos, zato je bilo ocenjeno, da moramo za drugo polletje zagotoviti dodatna sredstva v znesku 250 milijonov dinarjev oziroma odobreno vsoto v proračunu federacije povečati od 475 milijonov na 725 milijonov dinarjev.

7. Zagotovitev premij za plasma junčjega mesa na domačem trgu. S predlaganimi intervencijami na področju kmetijstva v letu 1974 smo ostali pri predlogu, da del razlike intervencijskih cen za pitane junce in junice izplačuje zvezna direkcija za rezerve živil (16,50 dinarja za kilogram), za priznane stroške proizvodnje za kilogram žive teže pitanega junčjega mesa v letu 1973 (18,00 dinarjev) pa dajemo premijo po 1,50 dinarja za kilogram v času prepovedi izvoza v Italijo (28. februarja do konca tretjega trimesečja t. l.) Na podlagi

predvidenega odkupa približno 117 000 ton je bilo ocenjeno, da moramo zagotoviti za premije 175 milijonov dinarjev.

8. Zagotovitev sredstev za premije za odkup pšenice. V mejah ukrepov na področju kmetijstva je bilo predlagano, da se tudi letos odobri kot investicijski ukrep premija za odkup pšenice letine 1974 v višini 0,30 dinarja za kilogram prodane in oddane pšenice odkupnim podjetjem oziroma zvezni direkciji za rezerve živil. Na podlagi načrtovanega obsega odkupa pšenice moramo zagotoviti v proračunu federacije približno 600 milijonov dinarjev v te namene.

9. Med izvrševanjem proračuna za leto 1974 so se povečale obveznosti, ki imajo značaj zakonskih obveznosti in katerih izpolnitve ni mogoče odložiti ali se jim kako drugače izogniti. Obveznosti niso bile predvidene med izdatki sprejetega proračuna federacije za leto 1974, najpomembnejše pa so tele:

1) Stroški za tiskanje obveznic federacije v znesku 30 milijonov dinarjev

2) Povečanje sredstev za delo organov federacije zaradi sprememb v organizaciji zveznih upravnih organov v skladu z ustavnimi spremembami in uporabo drugih zakonskih predpisov financiranja. Predvideno je 379 milijonov dinarjev (v tekoči proračunski rezervi samo 131 milijonov dinarjev). Zadnja leta so bila sredstva za tekočo proračunsko rezervo odobravana v relativno majhnem obsegu, ki ni mogel kriti najbolj nujnih potreb, za katere bi v celoti ali v zadostni meri zagotovili sredstva v sprejetem proračunu.

Sredstva za delo zveznih organov so zagotovljena v proračunu federacije za leto 1974 na podlagi organizacije zvezne uprave in števila delavcev na dan 1. novembra 1973 v teh organih. V mejah sredstev proračunske rezerve je zagotovljen znesek v višini 25,3 milijona dinarjev za nova delovna mesta v organih federacije.

Na podlagi zakonskih predpisov smo napravili reorganizacijo posameznih zveznih upravnih organov, nekateri so bili odpravljeni, nekateri ustanovljeni. Finančne učinke teh sprememb bomo ugotovili šele po sprejetju konkretnih aktov o njihovi reorganizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

Za uskladitev osebnih dohodkov delavcev v organih federacije so po družbenem dogovoru zagotovljena sredstva v okviru proračunske rezerve v višini 56 milijonov dinarjev.

Toda po že sprejetih rešitvah zveznega izvršnega sveta in zvezne skupščine znašajo sredstva za uskladitev in valorizacijo osebnih dohodkov delavcev in funkcionarjev po sedanjih ocenah približno 305 milijonov dinarjev.

Zagotovitev manjkajočih sredstev za ta namen je nujna, moramo pa ob tem nenehno preučevati možnosti prestrukturiranja že odobrenih sredstev v proračunu federacije v mejah pooblastil zveznega izvršnega sveta za varčevanje sredstev.

Poleg takšnega varčevanja sredstev v mejah že sprejetega proračuna je zvezni izvršni svet sklenil, da bo pri odobritvi letnih programov organov federacije za negospodarske investicije omejil uporabo že odobrenih sredstev v te namene za 10 odstotkov oziroma za približno 40 milijonov dinarjev.

Zvezni sekretariat za finance je na podlagi 7. člena o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 sprejel rešitve o omejitvi uporabe odobrenih sredstev za delo zveznih organov za 3 odstotke, kar pomeni približno 20 milijonov dinarjev.

Torej je že privarčevanih 439 milijonov dinarjev (379 – 40 + 20) več kot smo načrtovali kot temeljno postavko za sprejetje rebalansa proračuna federacije za leto 1974, na podlagi katere moramo doseči selektivno zmanjšanje izdatkov sedanjega proračuna federacije za en odstotek, to je za 415 milijonov dinarjev.

Pri izdatkih proračuna federacije, kjer ne predvidevamo povečanj v rebalanšu, bomo ob znesku 9979 milijonov dinarjev privarčevali 4,4 odstotka, kar pa ni majhen znesek. Vendar so v tem znesku 9979 milijonov dinarjev vključene tudi določene obveznosti federacije, ki jih ni mogoče zmanjšati, kot so dopolnilna sredstva za gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo, za družbenopolitične organizacije, invalidsko-borčevsko varstvo, obveznosti iz prejšnjih let, izločanje v stalno proračunsko rezervo in drugo, poleg tega pa znašajo skupna sredstva za delo organov federacije 3127 milijonov dinarjev. V primerjavi s tem smo predvideli zmanjšanje sredstev v ta namen za približno 14 odstotkov.

10. S predloženimi spremembami in dopolnitvami zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 smo predvideli nadaljnje zmanjšanje oziroma nove odložitve tekoče porabe v proračunu federacije, ki nam bodo zagotovile poravnavo izplačil zapadlih obveznic po sedanjih predpisih o financiranju federacije.

11. Zneski sedanjega rebalansa za dohodke proračuna pa so:

v milijonih dinarjev			
	Predvideno v proračunu	Predlagano povečanje	Popravljen načrt
1	2	3	4
1. Obveznosti do JLA	19 559	845	20 404
2. Vračila davščin in tečajnih razlik	6 200	2950	9 150
3. Obveznosti za pokojnine borcev NOB	3 600	450	4 050
4. Obveznosti za pokojnine vojaških zavarovancev	1 700	295	1 995
5. Obveznosti do držav v razvoju	—	190	190

v milijonih dinarjev			
	Predvideno v proračunu	Predlagano povečanje	Popravljen načrt
1	2	3	4
6. Kompenzacije za umetna gnojila	475	250	725
7. Premije za plasma junčjega mesa	—	175	175
8. Premije za pšenico	—	600	600
9. Ostali izdatki	9 979	—	9 979
SKUPAJ	41 513	5755	47 268

B. D o h o d k i

1. Pričakovano povečanje izvirnih dohodkov proračuna federacije od carin in posebnih carinskih davščin temelji na oceni gibanja vrednosti uvoza do konca 1974, znaša pa 2820 milijonov dinarjev. Poleg tega računamo, da bomo dobili z rebalansom proračuna federacije zaradi sistema sprememb uvoznih instrumentov skupaj 720 milijonov dinarjev več kot doslej,⁶ upoštevajoč, da bodo instrumenti začeli veljati šele v zadnjem trimesečju letošnjega leta.

Popravek dohodka od carin in posebnih carinskih davščin bi torej znašal v letu 1974 skupaj 19 700 milijonov dinarjev (16 160 + 3540).

Predlagano povečanje izvirnih dohodkov proračuna federacije od carin in drugih uvoznih davščin za 3540 milijonov dinarjev pomeni torej povečanje prvotnega načrta dohodkov za 21,9 odstotka v primerjavi z doseženim dohodkom od carin in drugih uvoznih davščin v letu 1973. Če pa primerjamo te dohodke v letu 1974 z dohodki v letu 1973, so ti večji za 45,2 odstotka, njihova realizacija v prvih osmih mesecih pa je že večja v primerjavi z lanskim letom za 49,2 odstotka. Na podlagi dosedanjega pritoka teh dohodkov, zlasti še v zadnjih treh mesecih, ocenjujemo skupaj s pristojnimi organi republik in avtonomnih pokrajin, da bomo dobili od septembra do konca proračunskega leta še približno 8373 milijonov dinarjev ali mesečno povprečno 1670 milijonov dinarjev oziroma 40,1 odstotka več kot v istem času lani.

2. Zaradi večje vrednosti uvoza pričakujemo, da se bodo načrtovane pozitivne tečajne razlike tudi povečale za 180 milijonov dinarjev od predvidenega zneska v proračunu federacije za letos. Poleg tega smo računali tudi na pozitivne tečajne razlike, ki nastajajo pri Narodni banki Jugoslavije na podlagi njenih poslovnih stikov s tujino v skladu z določbo zakona, da moramo te tečajne razlike prenesti v proračun federacije.

3. Na podlagi posebnega zakonskega predpisa bo federacija dobila poseben kredit za poravnavo nekaterih svojih obveznosti. V predloženem rebalansu proračuna računamo v ta namen z večjim kreditom za 768 milijonov dinarjev.

4. V predlaganem rebalansu proračuna federacije za leto 1974 smo računali tudi na večjo emisijo obveznic federacije, se pravi z učinkom 817 milijonov dinarjev. S temi sredstvi bi lahko plačali del obveznosti federacije za leto 1974, ki jih ima do nekaterih uporabnikov proračunskih sredstev.

5. Upoštevali smo tudi dejstvo, da so nekateri izvirni dohodki federacije doslej močno naraščali, zato smo pričakovani dohodek iz teh virov povečali od 93 milijonov na 150 milijonov dinarjev.

6. Popravek dohodkov proračuna federacije torej znaša za leto 1974:

v milijonih dinarjev			
	Predvideno v proračunu	Predlagano povečanje	Popravek načrta
1	2	3	4
1. Carine in druge uvozne davščine	16 160	3540	19 700
2. Pozitivne tečajne razlike	600	480	1 080
3. Zvezne takse	100	—	100
4. Kredit pri Narodni banki Jugoslavije	1 400	768	2 168
5. Sredstva od obveznic	1 800	817	2 617

⁶ Spremembe vključujejo zmanjšanje kontingenta (za 270 milijonov dinarjev), zmanjšanje pravic do uporabe uvoznih taks za 2 odstotka (za 100 milijonov dinarjev), zvišanje posebne stopnje davščine za izravnavo davčne obremenitve uvoženega blaga od 3 odstotkov na 4 odstotke (za 150 milijonov dinarjev) kot tudi carine za uvoženo blago za materialne rezerve (za 200 milijonov dinarjev).

v milijonih dinarjev			
	Predvideno v proračunu	Predlagano povečanje	Popravek načrta
1	2	3	4
6. Dohodki zveznih organov (z JLA)	1 200	—	1 200
7. Drugi dohodki	93	150	243
8. Prispevki republik in avtonomnih pokrajin	20 160	—	20 160
SKUPAJ	41 513	5755	47 268

Iz podatkov je razvidno, da za kritje predloženih večjih izdatkov proračuna federacije za leto 1974 ne predlagamo večjih prispevkov republik in avtonomnih pokrajin, ki jih ne bi mogli sprejeti brez dodatnega obremenjevanja gospodarstva, marveč smo sredstva zagotovili s povečanjem izvirnih dohodkov proračuna federacije.

Beograd, oktobra 1974

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Zakonodajno-pravna komisija
AS 68, 78, 75
30. oktobra 1974
Beograd

Priloga 9

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Zakonodajno-pravna komisija zveznega zbora skupščine SFRJ je na seji 30. oktobra 1974 obravnavala predlog zakona o spremembah zakona o izvršitvi proračuna federacije za leto 1974, predlog zakona o usklajevanju nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov zaposlenih v gospodarstvu, ter odlok o sklepnem računu zvezne direkcije za rezerve živilskih proizvodov in ni imela pripomb.

Poročevalec je dr. Karolj Djetvai, član komisije.

TAJNIK KOMISIJE
Vladan Janović s. r.

NAMESTNIK
PREDSIEDNIKA KOMISIJE
Djordje Grujić s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za ugotavljanje
istovetnosti besedil
v jezikih narodov
Jugoslavije
Št. 06.4-21/74-04
AS 68
31. oktobra 1974
Beograd

Priloga 10

Na podlagi 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu skupščine SFRJ in v skladu z ustavo in 136. členom poslovnika zvezne skupščine daje komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije zveznemu zboru skupščine SFRJ naslednje

POROČILO**O UGOTAVLJANJU ISTOVETNOSTI BESEDILA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH
IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1974
(AS 68) V JEZIKIH NARODOV JUGOSLAVIJE Z IZVIRNIM BESEDILOM V SRBOHRVAŠČINI**

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je na 4. seji 30. oktobra 1974 ugotavljala istovetnost besedila predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 (AS 68) v jezikih narodov Jugoslavije.

Komisija je pregledala besedilo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 (AS 68) in ugotovila istovetnost besedil v jezikih narodov Jugoslavije z izvirnim besedilom ob nujni jezikovni redakciji besedila.

Za poročevalca komisije v zveznem zboru je bil določen delegat Peter Ficko.

PRESEDNIK
Svetislav Popović s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
AS 68/12

Priloga 11

O B R A Z L O Ž I T E V**PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU
PRORAČUNA FEDERACIJE ZA LETO 1974**

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 so izraz potrebe, da so nekatere veljavne določbe tega zakona bolj opredeljeno in bolj natančno oblikovane, to pa zato, ker bodo sistemski predpisi o financiranju federacije, ki jih pripravljajo, sprejeti šele ob koncu prvega polletja prihodnjega leta, dosedanje izkušnje in spoznanja pri izvrševanju proračuna federacije pa terjajo, da nujno in še pred sistemskimi predpisi sprejmemo ukrepe za bolj strogo proračunsko disciplino, odgovornost na področju finančno-materialnega poslovanja in nadaljnje krepitve kontrole zakonitosti, smotrnosti in smiselnosti uporabe sredstev, odobrenih v proračunu federacije za letošnje leto.

S spremembami in dopolnitvami se povezujejo in širijo določbe zakona o financiranju federacije pri izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 in ugotavlja odgovornost odredbodajalcev in računodajalcev za izvrševanje proračuna, hkrati pa so potrebna pooblastila za določanje računodajalcev za posamezne razdelke in predračune v proračunu federacije za leto 1975.

S spremembami in dopolnitvami zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 se omogoča organiziranje in delo kontrole nad izvrševanjem proračuna federacije in določa organ, ki opravlja to kontrolo (zvezni sekretariat za finance), določene pa so tudi pravice in dolžnosti proračunskih inšpektorjev.

Poleg sprememb sedanjih določb zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 smo vključili v predlagane spremembe in dopolnitve zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 tudi nove določbe, ki omogočajo, da se uresničijo bistvene postavke predvidenih sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974 glede omejevanja porabe odobrenih sredstev za izpolnitev dela obveznosti, ki naj bi jih krili z izdajo obveznic federacije v letu 1974.

Eden izmed temeljnih kriterijev za rebalans proračuna federacije za letošnje leto in za odpravo nastalega debalansa proračuna federacije in odprave nastalega debalansa med razpoložljivimi dohodki in obveznostmi federacije temelji namreč na sprejetih ukrepih protiinflacijskega programa oziroma na načelu smotrnosti in varčnosti sredstev za izdatke. Z izpolnjevanjem dela obveznosti z izdajo obveznic v bistvu letos zmanjšujemo uporabo sredstev v proračunu. S tem ukrepom pravzaprav odlagamo obveznosti proračuna federacije na prihodnje leto, se pravi, na porabo v prihodnjem letu, v prihodnjem proračunu federacije, kar poleg dosedanjih omejitev za uporabo odobrenih sredstev za poravnavo negospodarskih investicij v višini 10 odstotkov in sredstev za delo zveznih organov v višini 3 odstotkov kot tudi varčevanja in možnosti prestrukturiranja obveznosti federacije nedvomno vpliva na ustvarjanje prostora za ponovno vzpostavljajanje proračunskega ravnotežja med dohodki in izdatki proračuna federacije za leto 1974.

S spremembami in dopolnitvami zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 predlagamo v novih določbah zakona naslednje:

V 3. a členu predloženega zakona določamo obveznosti federacije za leto 1974 in zneske, ki jih lahko izvršujemo iz proračuna federacije v te namene z obveznicami, ki jih bo federacija izdala v letu 1974. Odločbo o izpolnjevanju dela obveznosti proračuna federacije izda na predlog zveznega sekretariata za finance zvezni izvršni svet, služba družbenega knjigovodstva pa jih bo izvršila.

V 3. b členu predloženega zakona je določeno, da so odredbodajalci za izpolnjevanje posameznih razdelkov in predračuna sredstev proračuna federacije za leto 1974 predstavniki organov federacije. Hkrati je z določbo

dano pooblastilo, da odredbodajalec določi ob soglasju zveznega sekretariata za finance računodajalce za izvrševanje posameznih razdelkov in predračune.

S predlagano spremembo 23. člena zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 je dano fakultativno pooblastilo zveznemu sekretariatu za finance, da lahko izvaja nadzorstvo nad spoštovanjem zakonitosti, nad smotrnostjo in smiselnostjo uporabe sredstev proračuna federacije za leto 1974, spremenjeno v obveznost federacije za to nadzorstvo.

Da bi omogočili predvideno nadzorstvo nad izvrševanjem proračuna, je v predlogu zakona določeno, da ga opravlja proračunska inšpekcija zveznega sekretariata za finance. Hkrati so določena tudi neposredna področja njenega nadzorstva. V predloženi obliki tega člena je tudi določeno, da mora kontrolni organ izdati odločbo o odpravi ugotovljenih nepravilnostih in vsak primer javiti pristojnemu organu. Dosedanja določba, da zveznemu izvršnemu svetu pošiljamo poročila o nepravilnem načinu porabe sredstev, je torej spremenjena v operativno obveznost, da učinkovito takoj odpravljamo in preprečujemo nepravilno uporabo proračunskih sredstev, ki nasprotuje zakonskim predpisom.

S predlagano spremembo 24. člena zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974 podaljšujemo SR Sloveniji, SR Makedoniji in SAP Kosovu rok za vračilo kreditov, ki so jim bili odobreni v letu 1973 iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije. Ti brezobrestni krediti so jim bili odobreni za odpravo bilančnih težav v skupnem znesku 80 milijonov dinarjev (SR Sloveniji 63 milijonov dinarjev) in z rokom vračila v dveh enakih letnih obrokih do 30. novembra 1974 in 30. novembra 1975. Posledice njihovih bilančnih težav niso še odpravljene, zato predlagamo s spremembo tega člena, da se rok vračila teh kreditov odloži do 30. novembra 1975 in do 30. novembra 1976.

SKUPŠČINA SFRJ

ZVEZNI ZBOR

Zakonodajno-pravna komisija

AS 69/10

30. oktobra 1974

Beograd

Priloga 12

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Zakonodajno-pravna komisija zveznega zbora je na seji 30. oktobra letos obravnavala predlog zakona o svetu federacije (AS št. 69/10) in daje poročilo z amandmaji:

Amandma k 1. členu

V četrti vrsti zgoraj je treba črtati besedo „določena“.

O b r a z l o ž i t e v: Ustava SFRJ v 332. členu predvideva, da svet federacije obravnava vprašanja splošne politike. Torej ni potrebno te oblike zoževati na določena vprašanja zunanje politike.

Amandma k 3. členu

V drugem odstavku, v prvi vrsti zgoraj je treba črtati besedo „skupno“.

Tretji odstavek je treba spremeniti in naj se glasi:

„Predsedstvo SFRJ določi predlog za izvolitev članov sveta federacije na podlagi predlogov predsedstev republik in predsedstev avtonomnih pokrajin za izvolitev članov sveta federacije iz ustrezne republike oziroma avtonomne pokrajine.“

O b r a z l o ž i t e v: Beseda „skupno“ je odveč.

Po 332. členu ustave SFRJ se člani sveta federacije volijo na predlog predsedstva SFRJ. Ker ima predsedstvo SFRJ pravico predlagati izvolitev članov sveta federacije, ne bi smela biti v zakonu pogojena s formalnim soglasjem predsedstev republik in predsedstev avtonomnih pokrajin glede predloga za izvolitev članov sveta federacije iz ustrezne republike oziroma avtonomne pokrajine. Predložene rešitve pa je mogoče doseči le, če predsedstvo SFRJ določi predlog za izvolitev članov sveta federacije na predlog predsedstev republik oziroma predsedstev avtonomnih pokrajin, kot je predlagano v amandmaju.

Amandma k 4. členu

Člen 4 je treba spremeniti in naj se glasi:

„Član sveta federacije ne more biti hkrati funkcionar v skupščini družbenopolitične skupnosti in ne funkcionar v izvršilnih organih, upravnih organih in organizacijah ter pravosodnih organih, pa tudi ne v izvršilnih organih družbenopolitičnih organizacij.“

O b r a z l o ž i t e v: S predloženo spremembo se pravno-tehnično izboljša besedilo člena.

Amandma k 5. členu

V drugem odstavku, v prvi vrsti zgoraj za besedo „sveta“ je treba dodati besedo „federacije“.

O b r a z l o ž i t e v: Zapisati moramo popolno ime: „svet federacije“, ne pa samo svet.

Amandma k 6. členu

V prvem odstavku, v drugi vrsti zgoraj za besedo „sveta“ je treba dodati besedo „federacije“.

V drugi vrsti je treba besedo „določeno“ črtati, za besedo „vprašanje“ pa dodati besedi: „splošne politike“.

V drugem odstavku, v drugi vrsti zgoraj je treba besedo „mnenja“ nadomestiti z besedo „mnenje“.

V četrti vrsti je treba besedi: „iz okvira“ nadomestiti z besedami: „splošne politike v okviru“.

O b r a z l o ž i t e v: S predloženimi spremembami se usklajuje besedilo tega člena s 1. členom predloga in z besedilom amandmaja k 5. členu.

Amandma k 7. členu

V drugi vrsti zgoraj je treba za besedo „lahko“ dodati besede: „posamezne člane sveta federacije“.

V tretji vrsti pa besede: „posamezne člane sveta federacije“ črtati.

O b r a z l o ž i t e v: S tem se redakcijsko izboljša besedilo tega člena.

Amandma k 9. členu

V drugem odstavku, v drugi vrsti zgoraj je treba za besedo „sveta“ dodati besedo „federacije“.

O b r a z l o ž i t e v: Tako kot pri amandmaju k 5. členu.

Amandma k 12. členu

Tretji odstavek je treba spremeniti in naj se glasi:

„Sekretar sveta federacije ima pri delu služb sveta federacije, pri sprejemanju delavcev na delo in pri odločanju o drugih vprašanjih iz dela in na podlagi dela pooblastila, ki jih ima predstojnik zveznega upravnega organa.“

V četrtem odstavku, v prvi vrsti zgoraj je treba za besedo „sveta“ dodati besedo „federacije“.

O b r a z l o ž i t e v: S predlagano spremembo tretjega odstavka se izenačuje položaj sekretarja sveta federacije glede na službe sveta federacije s položajem predstojnika zveznega upravnega organa.

Predlagana sprememba v četrtem odstavku je redakcijske narave.

Amandma k 14. členu

Člen 14 naj bi spremenili in naj se glasi:

„Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha funkcija dosedanjim članom sveta federacije.“

O b r a z l o ž i t e v: Z danim amandmajem se črta besedilo, ki se glasi: „nato bo izvoljen nov svet federacije, v skladu z določbami tega zakona“, ker se lahko novi člani sveta federacije izvolijo samo na podlagi določb tega zakona in je zato takšna določba odveč.

Z danimi amandmaji se je strinjal tudi predstavnik predlagatelja zakona, razen z amandmajem k tretjemu odstavku 3. člena, o katerem se bo izrekel kasneje.

Na seji komisije so sprejeli mnenje, da bi kazalo v 2. členu opraviti naslednje spremembe:

v drugi vrsti zgoraj je treba črtati: „revolucionarji“;

v tretji vrsti je treba za besedo „svojim“ dodati besedi: „revolucionarnim ali“;

v četrti vrsti pa naj bi za besedo „družbenopolitičnih“ postavili vejico, besedo „in“ črtali, za besedo „organizacijah“ pa dodali: „in skupnostih“;

V 12. vrsti je treba besedo „neodvisne“ črtati in za besedo „odnosih“ črtati vejico in postaviti piko, nadaljnje besedilo pa črtati.

O b r a z l o ž i t e v: Predložene spremembe so večinoma redakcijske narave in z njimi se zboljša oblika besedila. Predlog za črtanje dela besedila predloženega člena je bil dan zato, ker so načela, na katerih temelji politika SFRJ v mednarodnih odnosih, določena v temeljnih načelih ustave SFRJ, zato jih torej ni treba navajati v zakonu.

Predstavniku predlagatelja zakona je bilo predlagano, da opravi na podlagi svojega amandmaja navedene spremembe.

Za poročevalca v zboru je bil določen član komisije Milorad Vučković, svetovalec skupščine SFRJ.

PREDSEDNIKA NADOMEŠČA
Djordje Grujičić s. r.

Priloga 13

A M A N D M A

ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA K PREDLOGU ZAKONA O SVETU FEDERACIJE (AS 69)

V predlogu zakona o svetu federacije naj bi 2. člen spremenili, da bi se glasil:

„Za člane sveta federacije so lahko izvoljeni priznani družbenopolitični, kulturni, znanstveni in drugi javni delavci, ki so s svojim revolucionarnim ali dolgoletnim delom na najodgovornejših funkcijah v družbenopolitičnih in samoupravnih organizacijah in skupnostih ter državnih organih ali z delom in prispevkom na področju znanosti in kulture dali in dajejo pomemben prispevek h graditvi in razvoju socialističnih družbenih odnosov v naši državi ter k boju delavskega razreda za socializem in krepitev socialističnih samoupravnih odnosov, kakor tudi h krepitvi bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in enotnosti jugoslovanske skupnosti kot celote ter h krepitvi njene neodvisnosti.“

O B R A Z L O Ž I T E V

S tem amandmajem samo redakcijsko in stilistično zboljšujemo besedilo 2. člena, ne da bi spreminjali vsebino.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za ugotavljanje
istovetnosti besedil
v jezikih narodov
Jugoslavije
Št. 06.4-21/74-04
AS 69
31. oktobra 1974
Beograd

Priloga 14

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije daje zveznemu zboru skupščine SFRJ na podlagi 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu skupščine SFRJ in v skladu s 186. členom poslovnika zvezne skupščine naslednje

P O R O Č I L O

O UGOTAVLJANJU ISTOVETNOSTI BESEDIL PREDLOGA ZAKONA O SVETU FEDERACIJE (AS 69) V JEZIKIH NARODOV JUGOSLAVIJE Z IZVIRNIM BESEDILOM V SRBOHRVAŠČINI

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je na 4. seji 30. oktobra 1974 ugotavljala istovetnost besedil predloga zakona o svetu federacije (AS 69).

Komisija je pregledala besedila predloga zakona o svetu federacije (AS 69) in ugotovila istovetnost besedil v jezikih narodov Jugoslavije z izvirnim besedilom ob nujnih popravkih redakcijske narave.

Za poročevalca komisije v zveznem zboru je bil določen delegat Peter Ficko.

PREDSEDNIK
Svetislav Popović s. r.

SKUPŠČINA
SFR JUGOSLAVIJE
AS 69/10

Priloga 15

O B R A Z L O Ž I T E V PREDLOGA ZAKONA O SVETU FEDERACIJE

Predlog spremembe in dopolnitve zakona o svetu federacije oziroma predlog za sprejetje novega zakona dajemo zato, da se ta zakon uskladi z ustavnim položajem tega svetovalnega organa, zlasti v odnosu do predsednika republike in predsedstva SFRJ. To nujnost narekuje tudi dejstvo, da smo z novimi republiškimi in pokrajinskimi ustavami ustanovili svete republik in pokrajin.

V novem predlogu zakona smo v primerjavi z dosedanjim zakonom poskušali bolj natančno opredeliti značaj sveta kot politično-posvetovalnega telesa, ki na zahtevo predsednika republike in predsedstva SFRJ obravnava vprašanja splošne politike v mejah pravic in dolžnosti federacije in oblikuje o teh vprašanjih svoja mnenja in predloge.

Bistvena novost v primerjavi z dosedanjim zakonom je določba 2. člena predloga tega zakona, v kateri določamo načela oziroma merila za izvolitev članov sveta federacije, česar ni bilo v dosedanjem zakonu. S temi merili smo želeli bolj natančno predpisati temeljna politična merila, ki naj bi bila približno ista v vseh republikah in pokrajinah, in poudariti, da so lahko izvoljeni za člane sveta federacije samo zaslužni revolucionarji in družbenopolitični in javni delavci, ki so zelo veliko prispevali h graditvi domovine in k boju delavskega razreda za socializem in krepitev socialističnih samoupravnih odnosov, pa tudi k boju za krepitev bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije ter enotnosti jugoslovanske skupnosti kot celote. Tako smo želeli pomagati tudi republikam in pokrajinama, da bi se lažje opredeljevale pri predlogih za člane lastnih svetov, ker jim bodo znana merila za članstvo v svetu federacije.

V besedilu predloga novega zakona je zaradi značaja dejavnosti dosedanjega sveta federacije, ko smo po pravilu opravljali delo prek posameznih članov, ne pa na sejah, pa tudi zato, ker imajo vsi člani sveta federacije bogate družbenopolitične izkušnje in za seboj dolgoletno delo na odgovornih funkcijah, povsod izredno poudarjamo potrebo po večjem vključevanju vseh članov sveta federacije v njegovo redno delo, njegova delovna telesa, pa tudi, da jim kot doslej zaupamo posamezne naloge.

Zato smo kot novost določili v predlogu zakona, da člani sveta federacije ne morejo biti hkrati tudi funkcionarji v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti pa tudi v izvršilnih, upravnih in pravosodnih organih in organih družbenopolitičnih organizacij ne, kar ni bilo urejeno v dosedanjem zakonu.

V vseh drugih določbah se predlog tega zakona opira na dosednji zakon o svetu federacije s posameznimi spremembami ali dopolnitvami redakcijske narave.

Pri določitvi predloga tega zakona smo upoštevali mnenja in predloge skupščinskih teles, ki so jih dala v razpravi o predlogu za izdajo tega zakona na seji zveznega zbora dne 8. oktobra 1974.

Priloga 16

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Predlagamo, da sprejmemo na dnevni red seje zveznega zbora 15. novembra 1974 tudi točko:

„Poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih“.

Naši javnosti je znano, da so razmere na poplavljenih območjih težke in da je zvezni izvršni svet poslal na ta območja posebno komisijo, ker gre za poplave katastrofalnega obsega, zato menimo, da bi moral dobiti zvezni

zbor popolnejše poročilo o razmerah na poplavljenih območjih oziroma storjenih ukrepih za odpravo posledic te velike ujme.

Delegati zveznega zbora

*Boško Baškot**Jelena Čisić**Fehim Durak**Ivan Fogl**Muhamed Grebo**Borislav Krajina**Radmila Matić**Nedjo Parežanin**Atif Purivatra**Ana Raić**Redžo Terzić*

SKUPŠČINA SFRJ

ZVEZNI ZBOR

Odbor za proračun

federacije

AS 78/1

30. oktobra 1974

Beograd

Priloga 17

PRESEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Odbor zveznega zbora za proračun federacije je na 5. seji 29. oktobra 1974 obravnaval predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov zaposlenih v gospodarstvu SFRJ.

Predstavniki predlagatelja je obvestil zbor, da usklajuje administrativna komisija skupščine SFRJ nadomestila osebnih dohodkov delegatov in funkcionarjev v skupščini SFRJ, zlasti zato, ker je neskladje glede višine osebnih dohodkov delegatov iz republik in avtonomnih pokrajin.

Odbor je podprl predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov zaposlenih v gospodarstvu SFRJ in predlaga zveznemu zboru, naj ga sprejme.

Za poročevalca odbora v zveznem zboru je bil določen Ante Sorić.

PRESEDNIK ODBORA

Jožef Ipač s. r

SKUPŠČINA SFRJ

ZVEZNI ZBOR

Odbor za proračun federacije

30. oktobra 1974

Beograd

Priloga 18

PRESEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Odbor zveznega zbora za proračun federacije je na 5. seji 29. oktobra 1974 obravnaval in sprejel poročilo o delu carinske službe za leto 1973.

Za poročevalko odbora na seji zveznega zbora je bila določena delegatka Ljubica Radović.

PRESEDNIK ODBORA

Jožef Ipač s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Št. 06.2-39/74-2
8. novembra 1974
Beograd

Priloga 19

Z A P I S N I K

4. seja zveznega zbora skupščine SFRJ z dne 5. novembra 1974

Seja se je začela ob 9.05 in končala ob 13.37.

Seji zbora je predsedoval predsednik Danilo Kekić.

Predsednik zbora je ugotovil, da ima zbor kvorum in da lahko veljavno sklepa.

Seji niso prisostvovali zaradi drugih obveznosti delegati: Tatjana Obradović, Henrik Selić, Agica Jakupović, Nikola Samardžić in Vjera Kovačević.

Na seji so bili poleg delegatov: Miloš Minić, podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve, armadni general Nikola Ljubičić, član ZIS in zvezni sekretar za ljudsko obrambo, Momčilo Cemović, član ZIS in zvezni sekretar za finance, Vajo Skendžić, član ZIS, Mara Radić, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za vprašanja borcev, dr. Emil Ludviger, član ZIS in zvezni sekretar za zunanjo trgovino, Zora Tomić, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za zdravstvo in socialno politiko, Svetozar Pepovski, član ZIS in predsednik zveznega komiteja za delo in zaposlovanje, in Ivan Franko, član ZIS in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave.

Zapisnik 3. seja je zbor sprejel brez pripomb.

Zbor je sprejel naslednji dnevni red:

1. temelji proračuna federacije za leto 1975,
2. predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974,
3. predlog sprememb in dopolnitev zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974,
4. predlog zakona o svetu federacije,
5. predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade,
6. predlog odloka o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ,
7. zaključni račun in poročilo o delu zvezne direkcije za rezerve živil za leto 1973,
8. poročilo o delu carinske službe v letu 1973.

Zbor je sprejel predlog skupine delegatov iz SR Bosne in Hercegovine in svojega odbora za delo, zdravstvo in socialno politiko, da sprejme na dnevni red seja poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih.

Sprejet je bil tudi predlog predsednika zbora, da se poročilo obravnava kot 6. točka dnevnega reda seja.

Po sprejetju dnevnega reda je predsednik zbora prebral delegatom vprašanje, ki so ga poslali delegati: Sinan Hasani (SAP Kosovo), Milan Simović (SR Srbija) in Stipo Bilan (SR Bosna in Hercegovina) zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve: „Podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić je 12. julija v odboru za zunanjo politiko in 23. julija v zveznem zboru, neposredno po začetku ciprske krize, seznanil delegate z odnosi Socialistične federativne republike Jugoslavije s sosednimi državami in s ciprsko krizo.

Prosimo, da zvezni sekretar za zunanje zadeve seznaní zbor z novimi momenti v odnosih SFRJ s sosednimi državami in s tem, kako ocenjuje zvezni sekretariat za zunanje zadeve najnovejši razvoj na tem področju.“

Na vprašanje je odgovoril tovariš Miloš Minić, podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve.

Na vprašanje delegata Ljubiše Popovića (SR Bosna in Hercegovina): „Kakšno je stališče zveznega izvršnega sveta do ukrepov vlade Zvezne republike Nemčije za zmanjšanje višine dodatkov za tiste otroke naših delavcev, ki začasno delajo v Zahodni Nemčiji, ki živijo v domovini?“ je odgovoril član ZIS in predsednik zveznega komiteja za delo in zaposlovanje Svetozar Pepovski.

Delegat Ljubiša Popović je postavil dopolnilni vprašanj: prvič, ali nimajo mednarodne konvencije nobenega obrambnega mehanizma, ki bi preprečeval, da se odpove konvencija v celoti, če pride do spornih vprašanj o eni izmed določb, in drugič, ali meni zvezni izvršni svet, da bodo ti ukrepi pospešili odhod otrok, ki živijo v domovini, v tujino?

Tudi na dopolnilni vprašanj je odgovoril predsednik zveznega komiteja za delo in zaposlovanje.

Delegat Lucijan Stadina (SR Slovenija) je postavil v zvezi s problemom obdavčenja dohodka ladarskih podjetij v poslovanju na svetovnem trgu in mednarodnimi sporazumi za to področje zveznemu izvršnemu svetu naslednja vprašanja:

- „1. Kaj je bilo doslej storjeno v zvezi s tem in zakaj imamo tako malo sporazumov?
2. Ali bo sedanji zvezni izvršni svet pospešil pogovore za podpis teh sporazumov o odpravi dvojnega zaračunavanja taks, zlasti z državami, kamor naše ladje največ plovejo in s katerimi imamo sicer dobre politične in ekonomske odnose?
3. Kakšno bo stališče oziroma kako bo zvezni izvršni svet ukrepal, če kaka država ne bo hotela podpisati sporazuma?“

Delegat Ladislav Logožar (SR Hrvatska) je postavil zveznemu izvršnemu svetu vprašanje: „Kdaj bo končno mogoče zaračunati tečajne razlike, ki pomenijo za naše gospodarstvo sredstva, s katerimi bi lahko odprli nova delovna mesta za delavce, ki se vračajo iz tujine?“

Na vprašanje bodo delegati dobili odgovore na eni od prihodnjih sej zveznega zbora.

K 1. točki

Uvodno obrazložitev so podali: Momčilo Cemović, član ZIS in zvezni sekretar za finance, Nikola Ljubičić, armadni general, član ZIS in zvezni sekretar za ljudsko obrambo, Mara Radić, članica ZIS in predsednica zveznega komiteja za vprašanja borcev in dr. Emil Ludviger, član ZIS in zvezni sekretar za zunanjo trgovino.

V razpravi so sodelovali: Milan Simović, Stipe Bilan, Jožef Ipač, Branko Bulatović, Jože Kapus, Ljubomir Zečić in Dušan Rakovac, delegati v zveznem zboru skupščine SFRJ.

Zbor je sprejel po razpravi naslednje sklepe:

Zvezni zbor skupščine SFRJ sprejema predlagane temelje proračuna federacije za leto 1975 ter osnove, na katerih naj bi temeljila politika dohodkov in izdatkov v proračunu federacije v prihodnjem letu, ne da bi pri tem obravnaval konkreten obseg potrebnih sredstev za kritje proračunskih izdatkov.

Zvezni zbor še opozarja, da bi moral zvezni izvršni svet pri nadaljnjem pripravljanju osnutka proračuna in pri oblikovanju proračunske politike sploh izhajati ob zavzemanju stališč o obsegu in strukturi izdatkov proračuna za prihodnje leto predvsem iz dosledne usmeritve k varčevanju na vseh področjih, iz izvajanja funkcij federacije, ki naj se uresničujejo v smislu ustave SFRJ in politike, sprejete na desetem kongresu ZKJ, iz dogovorjene stabilizacijske politike kot ene bistvenih postavk nadaljnjega skupnega razvoja naše družbe, iz potrebe po doslednem uresničevanju protiinflacijskega programa.

Zvezni izvršni svet naj raziše obseg intervencij federacije v gospodarstvu in ukrepa oziroma pripravi predloge za prenos te funkcije na združeno delo.

Zvezni zbor pričakuje, da bo zvezni izvršni svet pri izdelavi osnutka proračuna za prihodnje leto upošteval pripombe in pobude v poročilih delovnih teles tega zbora kot tudi tiste, ki so jih izrazili na današnji seji zbora.

Zvezni izvršni svet bo poslal zveznemu zboru hkrati z osnutkom oziroma predlogom proračuna federacije za leto 1975 gradivo o obveznostih federacije, ki so nastale letos in v prejšnjih letih in o načinu in roku poravnave teh obveznosti.

Predsednik zbora je nato obvestil delegate, da bo zvezni izvršni svet po dogovoru s predsedstvom skupščine SFRJ, glede na postopek sprejemanja proračuna, pripravil osnutek proračuna za leto 1975 do 15. novembra letos, tako da bi zvezni zbor ta osnutek obravnaval 26. novembra letos, da bi ostalo več časa za posvetovanja z bazo o predlogu proračuna po sprejetju osnutka tega proračuna.

K 2. točki

Zbor je sprejel predlog sprememb in dopolnitev proračuna federacije za leto 1974.

K 3. točki

Zbor je sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna federacije za leto 1974.

K 4. točki

V razpravi so sodelovali: Ivan Franko, član ZIS in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave, Milorad Vučković, član zakonodajno-pravne komisije, in Kiro Hadži Vasilev, delegat v zveznem zboru.

Po razpravi je zbor sprejel predlog zakona o svetu federacije z amandmaji zakonodajno-pravne komisije zbora k 1. členu, drugemu in tretjemu odstavku 3. člena, 4. členu, drugemu odstavku 5. člena, prvemu in drugemu odstavku 6. člena, 7. členu, drugemu odstavku 9. člena, tretjemu in četrtemu odstavku 12. člena, 14. členu in amandmajem zveznega izvršnega sveta k 2. členu predloga tega zakona, ki so postali na podlagi drugega odstavka 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu zveznega zbora skupščine SFRJ in 339. člena poslovnika zvezne skupščine sestavni del besedila zakonskega predloga.

K 5. točki

V razpravi je sodeloval Milan Simović, delegat v zveznem zboru. Zbor je nato sprejel predlog zakona o sredstvih in financiranju Jugoslovanske ljudske armade z amandmaji zakonodajno-pravne komisije zbora k 1. členu, prvemu in drugemu odstavku 2. člena, drugemu odstavku 3. člena, drugi točki 4. člena, šestemu členu, drugemu odstavku 11. člena, drugemu odstavku 12. člena, 16. členu, 17. členu, 19. členu, drugemu odstavku 20. člena, 21. členu, 22. členu, 23. členu, drugemu odstavku 24. člena, drugemu odstavku 26. člena, prvemu odstavku 27. člena, 29. členu, prvemu odstavku 32. člena, prvemu in drugemu odstavku 33. člena, drugemu odstavku 34. člena, 35. členu, šestemu in sedmemu odstavku 36. člena, prvemu in drugemu odstavku 37. člena, 39. členu (ki se črta, členi od 40 do 94 pa postanejo novi členi od 39 do 93), 42. členu, prvemu odstavku 50. člena, 51. členu, prvemu odstavku 52. člena, 55. členu, tretjemu odstavku 57. člena, četrti in osmi točki 60. člena, drugemu odstavku 64. člena, 70. členu, prvemu odstavku 72. člena, drugemu odstavku 73. člena, drugemu odstavku 75. člena, drugemu odstavku 80. člena, 92. členu, XI. poglavju, ki se spremeni, tako da se

glasi: „XI. poglavje. Posebne določbe o razlastitvi in prenosu pravice glede razpolaganja, uporabe in upravljanja stvari in pravic v družbeni lasti“, nato pa dodati dva nova člena 94. a in 94. b. Dosedanje XI. poglavje postane XII. poglavje z naslovom: „Prehodne in končne določbe“, ki je v smislu drugega odstavka 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu zveznega zbora skupščine SFRJ in 339. člena poslovnika zvezne skupščine sestavni del besedila zakonskega predloga.

K 6. točki

Poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih je pripravila tovarišica Zora Tomić, članica zveznega izvršnega sveta in predsednica zveznega komiteja za zdravstvo in socialno politiko.

V razpravi so sodelovali: Boško Baškot, delegat v zveznem zboru, Zora Tomić in Tome Kuzmanovski, pomočnik zveznega sekretarja za kmetijstvo.

Zbor je sprejel naslednji sklep:

Zvezni zbor sprejema poročilo zveznega izvršnega sveta o razmerah na poplavljenih območjih in storjenih ukrepih za odpravo posledic teh nesreč.

Zvezni izvršni svet bo še nadalje spremljal položaj ter pravočasno in učinkovito ukrepal za omilitev in odpravljanje posledic poplav. Če bo potrebno, bo zvezni izvršni svet predlagal ustrezne ukrepe skupščini za eno izmed prihodnjih sej skupščinskih zborov.

Zvezni zbor pričakuje, da bodo socialistične republike in socialistični avtonomni pokrajini pohitele s sprejetjem predpisov o ustanovitvi solidarnostnega sklada v skladu z določbo družbenega dogovora, da bi sklad čimprej deloval.

K 7. točki

Zbor je sprejel odlok o uskladitvi nadomestil osebnih dohodkov delegatov v skupščini SFRJ in funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, z gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu SFRJ v predloženem besedilu.

K 8. točki

Po razpravi, v kateri so sodelovali: Ana Raić, Ljubiša Popović, Kiro Hadži Vasilev, dr. Miodrag Zečević, Ljubomir Zečić, Dedo Hašimbegović in Radomir Komatina, delegati v zveznem zboru, kot tudi Spasoje Vukadinović, pomočnik direktorja zvezne direkcije za rezerve živil, je zbor sprejel sklep, da odloži sprejetje zaključnega računa in poročilo o delu zvezne direkcije za rezerve živil v letu 1973 na prihodnjo sejo zbora, ker na tej seji zbora ni bilo pooblaščenega predstavnika in poverjenika direkcije.

K 9. točki

Zbor je sprejel poročilo o delu carinske službe v letu 1973.

Zbor je tudi sprejel sklep, da se naloži zvezni upravi carin, da pošlje poročilo o svojem delu v letu 1974 skupščini SFRJ še v času, ko bo skupščina prejela v obravnavo predlog zaključnega računa federacije.

TAJNIK

Krste Čalovski s. r.

PREDSEDNIK

Danilo Kekić s. r.

